STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 07212

HASHE DI YESOYME

Jacob Gordin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

פערלאג די „יודישע ביהנע״.

חאשע

די יְתוֹמָה

א דראמא אין 4 אקטען

פון

יעקב גארדין

ווארשא

פּערזאָנען:

יואל טראכטענבערג	(יולי דאווידאָוויטש), אַ רײַכער קויפמאַן, טראָגט באַקענבאָרדען (ער טראָגט אויף אַ רויטע לענטע אַ גאָלדענע מעדאַל) 50 יאָהר.
פריידע	זיין פרוי, זעהר קורצזיכטיג.
וולאדימיר	(וועלוויל), זיין זוהן, 25 יאָהר.
קאראלינע	זייער טאָכטער, 20 יאָהר.
מארק קארנווייץ	וויליגער פּריסיאַזשנע פּאָווערענע, טראָגט אַ בולאַזשערקע 30 יאָהר,
מאטיע שטרייכעל	פריידעס שוואָגער, 45 יאָהר,
חאסיע	זיין טאָכטער, 15 יאָהר אלט.

אַ קאַמערמעדכען ביי טראַכטענבערג, יונגע לייט און מאַמזעלען.

עס קומט פאר אין יעקאטערינאסלאוו.

ערשטער אַקט.

אַ זאַאל בײַ טראַכטענבערג'ען. רײַכע מעבעל, אַ פּיאַנאָ, אײן מעדכען שטעלט טישלאך צו שפּילען אין קאָרטען, טראַכטענבערג קומט לאַנגזאַם, רויכערט אַ סיגאַר, געהט אין זײַן קאַבינעט, בעטראַכטענדיג דאָס דיענסט־מעדכען, קומט באַלד צוריק מיט עטליכע פּעשלאך קאָרטען).

טראַכטענ'ג: פּאַשאַ! דאַכט זיך פּאַשאַ איז דײַן נאָמען? בײַ אונז איז אַללע דינסטאָג און פרײַטאָג נײַע דיענסטמעדכען און איך האָב אַפילו קײן צײַט ניט צו זײַ צוגעוואָהנען זיך (קוקט זיך ארום) ביזט אַ היבשעס מעדכען... מײַן פּרינציפּ איז, זײַן מיט דיענערשאַפט זעהר ליבעראַל... (נעהמט איהר האנד) הם! ביזט אַ שעמענדיגע. דאָס איז גוט. (בײדע שווײַגען. קאַראָלינע עפענט שטיל די טהיר).

קאַראלינע: (שטיל) אָה! דער פּאַפּאַ איז דאָ — מען דאַרף אונמיסטען אַרײַנשיקען די מאַמאַשאַ. (מאַכט צו די טהיר).

טראַכטענ'ג: ליבעראַל זײַן מיט אַ דיענער זאָגאַר, דאָס איז מײַן פּרינציפּ. וולאַדימיר קומט פון דרויסען שעהן געקלײדעט. ער הערט די לעצטע ווערטער).

וולאדימיר: יאָ, פּאַשאַ, דער פּאַפּאַ איז זעהר אַ ליבעראַלער מענש (ער הערט שטימען.) אָה, מיר האָבען געסט!...

טראַכטענ'ג: (בײזז) געסט, אַ! מוסיו וולאַדימיר טראַכטענבערג, וואו געהסט דו אום גאַנצע טעג און גאַנצע נעכט? אַ קאָמערטשעסקי מענש זאָל ניט האָבען קײן בעשעפטיגונג,

וולאדימיר: פאפא. זאג בעסער, ביזט דו געוועזען אין גאראדסקאי גארטען? דארט זינגט א נייע ארפיאנקע עלמירע... אה!

טראכטענבערג: לעבט זיך א מענש אהן א פרינציפ — נאר ניט! (אב צו זיך אין קאבינעט).

וולאדימיר: פאשא, דער אלטער וויל ווערען מיט דיר א מחותן? (נעהמט איהר האנד) ער איז זעהר א ליבעראלער מענש (פריידע עפענט שטיל די טהיר און קוקט זיך צו מיט איהרע קורצזיכטיגע אויגען).

פריידע: דו אלטער בעל עבירה, פער'שרפה'עט זאלסטו ווערען.

וולאדימיר: מאמא, דו מיינסט עם דעם פאפאן?

פריידע: (ארייז) דו ביזט עס? מיין גערעטענער תכשיט — פאשא, מארגען קריגסטו דיין פאספארט און דיין געלד און דו האסט דא מעהר קיין פלאטץ ניט... אין קיך ארייז! (דאס מעדכען אב).

טראכטענבערג: (קומט צוריק) פריידע לעבען, באלד עסט דו זיך אב דאס הארץ. זעהר כדאי איבער א דיענסט, א נארישקייט... האסטו געגומען היינט די פילולען? פערגעסט, נאכדעם ביזטו שוואך.

פריידע: מען קען איבער איך קיינעם אין שטוב האלטען... דער תכשיט אונזערער, וואס ליעגט איהם אין זינען? ניט לערנען, ניט האנדלען... אי! אייער גליק וואס דארט זיצען פרעמדע מענשען.

וולאדימיר: מאמא, דו ווילסט שוין ווידער מוסר זאגען? ווייסט דאך, איך אנטלויף פון מוסר, ווי א טייוועל פון ווייראך...

פריידע: איך פערשטעה ניט, דער קבצן דארט... ער האט מיר געשריבען, ער ברענגט מיר זיין מיידעל פון דארף... אזא וואלט ניט געהאט קיין שכל אויף אזעלכע זאכען...

טראכטענבערג: איך וויל דיר ניט ווידערשפרעכען, דו עסט זיך

באַלד אָב דאָס האַרץ, אָבער מײַן פּרינציפּ פון אַ קאָמערטשעסקי מענשען איז, ניט האָבען וואָס צו טהאָן מיט אייגענע...

וולאַדימיר: אין דאָרף זײַנען זײ דאָך ווי די ווילדע...

פריידע: נישקשה בײַ מיר וואָלט זי זיך גיך אויסגעלערנט, פרעסען, סערווירען צום טיש, רוימען און איך וואָלט ניט געהאַלטען קײן פרעמדע אין שטוב... אַן אייגענע דיענסט איז דאָך ניט קײן פרעמדע... ווער רעדט אין אונזער שטוב, ווען מען האָט אַזאַ תכשיט... און אַזאַ הערר.

וולאַדימיר: אי איך ווײס ניט, אויב אויף דער וועלט איז דאָ נאָך אַזאַ לאַנגווײַליגע זאַך, ווי מוסר...

פריידע: דו האָסט פײַנט מוסר, איך ווײס וואָס דו האָסט ליעב... (אַ גערויש) שאַ! נו, זײ געהען אַהער...

(קאַראָלינע, מאַרק, יונגעלײַט, מאַמזעלען.)

קאַראָלינע: קאָרטען, טישלאַך... מאַמזעלען, זעהט בעסער, אונזער וולאַדעמאַר... זײ האַלטען אין. איין פרעגען אויף דיר... אַ שעהנער יונג, האַ?

פריידע: (גוטען שמײכעל) דער טײַוועל נעהמט איהם ניט... ער איז ניט נאָר שעהן — קײן נאַר אויך ניט... אַביסעל ניט סאָליד. ע! זײ זײַנען אַללע אַזוי... ווען חתונה האָבען — ווערט ער אַ סטאַטעק..

טראַכטענבערג: אַלזאָ, יונגע לײַט, אין אַ וועלכע פּאַראַלעל וועט עס בײַ אונז הײַנט געהען: אָקע אָדער פרעפעראַנס?

וולאַדימיר: אַ יודישע אָקע און יודישע געפילטע פיש, זײַנען די צוויי בעסטע יודישע פּאַראַלעלען, איך האָב נאָך פײַנט אַז מען זאָגט מוסר.. פע! אַ מיאוסער פרינציפּ!...

מאַרק: ער איז אַ מענש, וואָס האָט ליעב פרינציפּען אָהן מוסר. אַלזאָ — מיר מאַכען אַן אָקע. (אַלע יאָ! יאָ! אָקע! אָקע, זעצען זיך צום טיש. טראַכטענבערג מאַשט קאָרטען.)

טראכטענ׳ג: שפיעלסט אויך, פריידע? פיהלסטו זיך ניט קאלט?... (געהט שנעלל און ברענגט א ראטאנדע. וועלכע ער ווארפט אויף איהרע שולטערן).

פריידע: יא, איך שפיעל אויך. (זוכט) איך וואלט געוואלט וויסען, וואו איז זיין בריעף, וואס ער האט מיר געשיקט פון דארף. (א פאפיער פאלט ארויס פון איהר קעשענע).

וולאדימיר: מאמע, דאס זוכסט דו?

טראכטענ׳ג: וואלדאמאר, לעז אונטיסטען איבער דעם בריעף פיר אללע... חא! חא! איך האב קיין פאראלעל צו דעם בריעף אין מיין לעבען געלעזען.

קאראלינא: מאמא, זעטץ דיך שפיעלען... מען דארף ניט לעזען!... א גרויסע עהרע — שנארערס פון דארף... פרעמדע מענשען דארפען וויסען... קאמפרעמעטירען זיך.

אללע: פון וועמען איז דאס א בריף

פריידע: וואס איז דער בזיון? זי וועט דאך קומען, נאך וואס זאל מען דאס האלטען בסוד? איך האב געהאט אן ארעמע שוועסטער אין דארף. זי איז געשטארבען. געבליבען א יתומה, נעהם איך זי צו זיך... מע דארף ניט פאר־לאזען ארעמע פריינד.

וולאדימיר: אך, יא, מאמא, גיב, איך וועל עס דעקלאמירען, ווי א פאעזיע...

טראכטענ׳ג: לעז, וואלדעמאר, מאטיע שטרייכעלס בריעף איז איין אנטיקעל...

מארק: נו, מיר זעהען, ווי אזוי ער וועט ארויסקריכען פון דער עברה, דערווייל, חברה שטעלט צו פיטאקלעך, איך גיב קארטען. (אלע שפיעלען).

וולאדימיר: (קוקט אין בריעף) אויב עס איז ניטא קיין סך לשון קודש, וועל איך זיך ארויסדראפען, שא! מאמזעלען לאכען איהר זעהט, זיי לאכען שוין (לעזט) „להוזבם השוואגער

הנגיד קאַמערהערר יואל״.. ע... פאַפאַ, ער מיינט די ביזט אַ קאַמערהערר.

טראַכטענ׳ג: (שטופּט אָן פּענסנע) חע! חע! וואו זעהסט די קאַמערהערר? עס מאַכט כמהורר, אַ שעהנע פּאַראַלעל: קאַמערהערר און כמהורר!...

וולאַדימיר: אָה, כמהורר? יואל נ״י! וואָס מיינט ער ני? ני־ני!

טראַכטענ׳ג: „נון יוד״, דאָס מאַכט נרו יאור... למדן מיינער!

וולאַדימיר: אָה, נרו יאור? וואָס איז דאָס, אַ קאָמפּלימענט, הא? וויטער „ולאשתו מרז״.

טראַכטענ׳ג: ניט מרז — מרת, חאַ! חאַ!

וולאַדימיר: מרת פריידע תחאיה.

טראַכטענ׳ג: תחיה, גוי! (אַלע לאַכען).

פריידע: אַ מושלם אין אידיש, אין אַלעם!

קאַראַלינאַ: (שטיל) מאַמאַ, פאַרנעם נאָר ניט, פרעכדע מענשען...

טראַכטענ׳ג: (שפּיעלט) אָה! צוויי נייעטעלאַך אויפ׳ן טיש, ניט קיין שלעכטער פּרינציפּ...

וולאַדימיר: הערט־זשע! (לעזט) ראשית, קום איך צו מעלדען דאַנקען השם יתברך פון איך אויך אין נחת און אין פריידען אמן סלה נצח...

מאַרק: אמן סלה נצח! איך גיב צוויי פּיטאַקלאַך בלא ראיה..

וולאַדימיר: (לעזט) שנית קום איך צו מעלדען, אַז איך און מיין זוגתי טאָלצע מיט אַלעמען, לאָזען גריסען איך מיט אַלעמען, אויך צו גריסען הבחור החכם וועלוויל, „דער בחור החכם דאָס בין איך״. (לעזט) און צו גריסען הבתולה הצנועה קעליע הנקראה קרינאַלין תחיה*.

קאַראַלינאַ: די בתולה, די צנועה קרינאַלין, דאָס בין איך (אַלע לאַכען).

וולאדימיר: „בבקשה ממך, עליה השלום... זינד דיין שוועסטער עטיל איז געשטאָרבען...

מארק: די בקשה עליה השלום... דריי פּיטאַקלאַך אויף דריי קאָרטען.

וולאדימיר: (לעזט) איז געשטאָרבען געהט מיר שלים שלי מזל, ניט פאַר קיין יודין געדאַכט, איך האָב געמוזט חתונה האָבען דו ווייסט דאָך (געלעכטער) קיין עין הרע, חאַסיע די עלטערע, איז שוין אַ מויד פיפצעהן יאָהר, און יענטעלע, פערעלע און געצעלע, דאָס זיינען יתומים'לאַך און אַ חוץ דאָס, האָב איך שוין פון טאָלצען, צו לענגערע יאָהר איהר, זעליגען און סאָסיעלע, געבוירען פונקט אין שושן פורים. און וואָס קען זיין דער תכלית פון חאַסיע? שוין אַ מויד און וואָס? פעקקאַטשעט די פּאָלעס און לויפט אום דאָרף מיט די שיקסלאַך און מיט דער שטיף מאַמע אַלע טאָג אין דרערד אַריין און פערשרפה'עט זאָלסט דו ווערען, ביז עס קומט, אַ חאָלעריע אויף דיר! אַ חאָלעריע אויף דיר! אַ חאָלעריע זאָל אייך אַלע דערווערגען... און אין שטוב פייפט דער דלות, דאָך געוועזען אַ לייבליכע שוועסטער, בכן בעט איך דיך רחמים, למען השם איך וועל זי שיקען צו דיר אָדער אַליין ברענגען הלואי פון אייך אויך הערען גוטע בשורות, ממני מרדכי שטרייבעל. (געלעכטער).

טראַכטענ'ג: חאַ! חאַ! זיי וואַקסען דאָרט אין דאָרף ווי חיות אָהן אַ פּיציל ציוויליזאַציע (געלעכטער), דאָ אין שטאָדט זאָגאַר דער פּראָסטער מענש קען זיך בילדען... דער בולוואַר בילדעט, די גאַזעטע בילדעט, די קאָמעדיע בילדעט און נאָך אַנדערע פּאַראַלעלען... וולאדימיר, זעץ דיך שפּיעלען...

וולאדימיר: איך האָב ניט ליעב שפּיעלען מיט דער מאַמאַ זי זאָגט באַלד מוסר. (זעצט זיך צו דער פּיאַנאָ און מוזיצירט)

די מאמזעלען: אך! וולאדימיר, זינגט עטוואס! זינגט עטוואס!...

וולאדימיר: פאפא, איין מינוט (טרב׳ג געהט צו איהם) בארג מיר עטליכע רובעל די מאמא זאל ניט וויסען... איך האב ניט א גראשען ביי דער נשמה.

טראכטענ׳ג: א קאמערטשעסקער מענש (גיט איהם געלט און זעצט זיך שפילען):

פריידע: (קומט זיך צו די קארטען) וואס איז דאס, קאראלינע, אן אונטער צו א קעניג?...

קאראלינא: מאמא, דאס איז דאך זאר דאמע... (גנב׳עט פון איהר געלד).

פריידע: דער קאן איז דאה טאקע מיינער... איך האב דרייסיג און צלם,..

טראכטענ׳ג: פריידע לעבען, נעהם זיך נאר ניט צום הארצען.. דו האסט ניט קיין דרייסיג און צלם... איינע איז דאך גאר פיקאווע דאמע. ניט אלעס וואס איז שווארץ איז צלם... עס זיינען דא נאך אנדערע שווארצע זאכען.

פריידע: (קוקט זיך צו) דאס איז ניט צלם? זעה נאר. דא זיינען דאך געלעגען דריי צוואנציגער?... (זוכט איהר געלד).

קאראלינע: זינג, וולאדעמאר!... די מאמזעלען בעטען. (וולאדימיר זינגט: „נאטשי בעז, לונניא״, סאלא און האר. א שטארקער גלעקיל).

טראכטענ׳ג: אזוי שפעט, ווער קען דאס זיין? טאשט גוט די קארטען

וולאדימיר: פאשא עפענט... ווער איז דאס? (לויפט ארויס).

טראכטענ׳ג: איז דאס ניט פון קאמערטשעסקי קלוב נאך מיר?

וולאדימיר: (צוריק מיט א פרעהליכען געשריי) געקומען! ווי איך בין א איד. געקומען!...

אלע: (נייגעריג) ווער? ווער? (שטעהען אויף).

מרדכי: (פון קארידאר) קום גלייך, חאסיע!.. פארוואס האב איך ניט מורא..

וולאדימיר: חאסיע איז אויך דא! חאסיע איז דא!... קומט אריין!...

פריידע: וואס דארפסט דו זיי אהער, א ציערונג? (געהט צום טהיר, אנטקעגען קומט מרדכי, וועלכער טראגט אין א זאק הסיע'ס זאכען, ער איז זעהר ארעם געקלייידעט, נאך איהם חאסיע, טראגט גרויסע שטיוועל, מאלארוסישע קליידער, פיעל קארעלען, אויף די קליידער טראגט זי א פידושאק פון א אינגעל, זי האלט אין איין האנד פיעל פעלד־בלומען. איהרע צעפ זיינען פערפלאכטען מיט לענטעס. זי קוקט זיך ארום ערשטוינט, טהוט אויס לאנגזאם דעם פידושאק און לעגט עם אויף'ן זאק מיט די זאכען).

מרדכי: די שיקסע לאזט ניט און איך געה... חאסיע זאגט, אפשר האבען מיר ניט געטראפען — איך טרעף שוין גוט... וואס מאכט איהר? וועדליג איך זעה, דאנקען גאט... אי, דלות, דלות. (אלע שווייגען).

טראכטענ'ג: (צו מארק'ן) מיר שפיעלען ביידע... מיין ערשטע האנד.

חאסיא: טאטע, און וואו זיינען אונזערע?

מרדכי: שוטה, דאס זיינען זיי דאך אלע...

האסיא: וואס זשע שווייגען זיי אזוי ווי פרעמדע? (קוקט זיך ארום) ליכטיג דא און פרעהלאך... מע זינגט, מע שפיעלט און ביי אונז דארט אזוי שפעט ביי נאכט איז שטיל און פינסטער... אדער מע שלאפט שוין לאנג, אדער מע קריעגט זיך, אדער די קינדער וויינען... (פרעהליך) דאס זיינען אונזערע? און איך האב זיך פאר זיי דערשראקען, ווי א נאר... איך האב געמיינט געבילדעטע מענשען זיטצען מיט גרויסע ביכער אזוי ווי גמראות און מע לערנט און מע זיי שפילען גאר אין קארטען... חא! חא! חא! אין מיטען מיטיואך

אין קארטען שפילען וואס זשע אין קאטערינאסלאוו פאלט אויס חנוכה אום זומער גאר? (גילעכטער).

טראכטענבערג: מיר זיינען דא אם וועניגסטען אויף אזוי פיעל ציוויליזירט צו פערשטעהן, אז ווען מען שפיעלט אין קארטען איז חנוכה.

חאסיא: אזוי? ווען מע שפיעלט אין קארטען איז חנוכה? וואלט מען דאך גאר קיין מאל ניט גענדארפט קוקען אין לוח אריין! ווען מע שפילט אין קארטען איז חנוכה, ווען מען עסט קניידלאך איז פסח, ווען מען עסט קרעפלאך איז הושענא רבה, ווען מע עסט האמענטאשען איז פורים..

מרדכי: מאלדייך, חאסיע, דו זאלסט ריידען וועניגער, וואלט געווען געזונטער.

וולאדימיר: זי וויים מעהר דינים פון מיר... ווען קרעפלאך ווען האמענטאשען.

פריידע: (געהט צו זיי) נו, מאטיע, וואס מאכסט דו? דאס איז דיין חאסיע? א געזונדע מויד מיט רויטע באקען... יולי, דו וועסט זעהען, אין א פאר וואכען ארום, וועט מען זי ביי מיר ניט דערקענען... האבען צו טהאן מיט פרעמדע איז גוט? מען גיט זיא א ריהר, זאגט זי שוין, זי וועט געהען צום ריכטער אדער זי ווארפט אוועק... אן אייגענע וועט ניט ווארפען און ניט געהן לאדען...

טראכטענבערג: (שפיעלט) ווי דו פערשטעהסט. מיין פרינציפ איז ניט האבען צו טהון מיט אייגענע, איך בין א קאמער-טשעסקי מענש און פערשטיי די דאזיגע פאראלעלע... אהא! צוויי טייז אויף'ן טיש...

אסיא: דאס איז די מומע פריידע? אז דו ביזט א'ן אייגענע מומע, וואס האסט דו מורא מיט מיר זיך צונויפהאפען אזוי... גוט! (אומארמט זי און קושט שטארק.) אי, מומע פריידע, וואס מאכסט דו פארט? די מאמע עליה השלום פלעגט מיר פון דיר און פון אייך אלע זעהר א סך דער-

ציילען און יולי דאָס איז אודאי דער פעטער יואל? פער־גינט זיך צו טראָגען צווײ בערדלאַך, ווי אַ פּריץ (צייגט אויף זיינע באַקען באָרד. אַ שטאַרקער געלעכטער).

פריידע: און דאָס איז מײַן זון, וולאַדימיר.

וולאַדימיר: (נייגט זיך קאָמיש) איך בין הבחור החכם וועלוויליע יאָ, איך בין דער בחור...

אסיא: (בעטראַכט איהם) הם, דאָס איז ער? איך האָב געמיינט ער איז עפּים ניט אַזוי... טאַטע, איך בין רויט געוואָרען? (אַ געלעכטער) אַז מען קומט פון דרויסען געהט אַרוים דער ווינד.. באַטאָג איז געוועזען הײס און בײַ נאַכט קיל.. ווי מע איז נאָך צוגעפאָהרען צום דניעפּער... אַ קאַלטער טומאַן ליעגט איבערן טײַך.

פריידע: און דאָס איז מײַן טאָכטער קאַראַלינאַ.

אסיא: קעליע! איך געדענק, די מאַמע ע"ה האָט מיר ער־ציילט, אַז זי איז געוועזען אַ קליינע איז זי געוועזען אַ זאָלאָטושנע און עס האָט בײַ איהר שטענדיג גערונען פון אַן אויער.

פריידע: פע! דו רעדסט וואָס מע דאַרף ניט. איך האָב דאָס פיינט...

אסיא: אַ ליגען דאַרף מען פיינד האָבען און דעם אמת מעג מען שטענדיג זאָגען, איאָ פעטער יואל?

מארק: איאָ, יולי דאַווידאָוויטש, ווען זי וועט אָנהויבען נאַשען און שלעפּען צוקער פון פּושקע, וועט זי האָבען אַן אַנדער פּרינציפּ?

אסיא: און ווער איז דער מיט דער ציגענער בערדיל? אונזער אַ קרוב עפּים?

קאראלינע: יאָ! אונזער אַ קרוב.. מײַן חתן.. אַ פּריסאַזשנע פּאָווערניע.. אַדוואָקאַט...

אסיא: (שאָקעלט מיטן קאָפּ) טשודנע מענשען בײַ אײַך דאָ אין שטאָדט (קוקט ווי וולאַדימיר שטיפּט מיט די סאַמוזעלען) ער גע־פעלט אַלעמען.

וולאדימיר: אויף מיין ווארט, איך האב מורא פאר איהר. מיר ווייזט זיך אויס, אט וועט זי מיר באלד אנהויבען זאגען מוסר.

מרדכי: הארט אויס, זי וועט זיך נאך צוטענהן.. דער קאפ, שונאי ישראל, איז איהר ניט אויסגעדארט... גנעה שרית חי וקים, אז דאגות פרנסה איז פארט שווער ווי קריעת ים סוף אבער קינדער? נעמט פערילען, אדער אפילו גע־צילען געראטענע קינדער, זאל איך האבען אזא מזל. היינט זעליגעל מיט סאסיעלען? דימאנטען מיט ברילאנטען.

וולאדימיר: איהר זעהט דעם אידען, ער איז בעשאטען מיט דימאנטען און ברילאנטען.

מרדכי: ווערליג אין ארעמקייט... ווייס איך מע זאגט, טאלצע איז א שטיף מאמע, אי דלות, דלות, אבער קינדער אלע געראטענע, אזא יאהר אויף מיר.

אסיא: נו טאטע, דער מומע טאלצעס זעליג מיט סאסיע זיינען שוין ניט אזוי אי! אי! אי! מע זעהט, עס איז פון אן אנדער זאוואד... חא! חא! חא! אין דער היים וואלט איך שוין געהאפט פון דער שטיעף מאמע הערפאר א פלאסק אין באק, אז פונקען וואלטען געפלויגען. אי! וויפיעל זיי בעכען דארט ארײן אין מיר קלעפ... מומע פריידע, זאג דעם אמת, דו געדענקסט חאטש אז מיין מאמע ע"ה איז געווען דיין לייבליבע שוועסטער? קיינער וועט ניט גלויבען, וויפיעל איך האב געוויינט און וויפיעל טרערען איך האב פערגאסען זינד זי איז געשטארבען... עס איז אזוי שווער צו לעבען אהן א מאמע, מומע, איך בין געקומען צו דיר, דו זאלסט מיין צווייטע מאמע זיין (ווישט אב א טרער) חא! חא! דער שטיעף מאמע אויף צו להכעיס פלעג איך דוקה זינגען האחלאצקי לידער... זי קלאפט און איך זינג... טאלצע טאלטשעט און חאסיע זינגט נו, גנעה. טהו מיר עפים!

מרדכי: חאַסיע, וועדליג איך זעה, האָסט דו פאַרגעסען, וואָס מע האָט דיר אָנגעזאָגט. חאַסיע? אי דלות דלות!

וולאדימיר: חאַסיע! ווי אַזוי רופען דיך די מושיקעס אין דאָרף דיוושינאָ חאַסיאַ?

חאַסיע: (קרימט איהם) זיי רופען מיך ניט „חאַסיאַ", זיי רופען מיך אַסיאַ.

וולאדימיר: אַסיאַ? מיר דוכט זיך דער... ע דאָבראָליובאָוו האָט אַ ראָמאַן מיט'ן נאָמען, „אַסיאַ איאָ?

מארק: חאַ! חאַ! דאָבראָליובאָוו דער קריטיקער האָט געשריבען ראָמאַנען? ברודער, האָסט געטראָפען מיט'ן פינגער אין הימעל.

וולאדימיר: ניט דאָבראָליובאָוו.. איך מיין דער... ווי רופט מען איהם?... פאַפאַ, דו געדענקסט ניט? שטענדיג אַז איך וויל וויזען, וואָס פאַר אַ קענער איך בין. פאַהר איך אַריין.

קאראלינא: דו מיינסט טורגעניעוו...

טראכטענ'ג: וואָס שעמסט זיך אַזוי באַלוואַן? מיין פרינציפּ איז: ביזט דו אַ געלערנטער מענש זיי אַגעלערנטער מענטש, ביזט דו אַ קאַמערטשעסקי מענש זיי אַ קאַמערטשעסקי מענש — ביידע גלייכע פּאַראַלעלען... אָט האָב איך אויך ניט פיעל געלערנט, פון דעסטוועגען בין איך אין קאַטערינאָסלאַוו איינער פון די ערשטע... בין דירעקטאָר אין קאַמערטשעסקי קלוב, האָב אַ מעדאַל דערפאַר וואָס איך האָב צעהן יאָהר זיך געסטאַרעט פיר בילדונג, אלס אַ גבאי פון תלמוד תורה... (שפּיעלט) פּאַס! גיט קאָרטען.

מרדכי: הערסט ווי מע רעדט דאָ? איך האָב דיר געזאָגט, זיי זיינען אַלע געבילדעטע מענשען און דיר וועט זיין גוט. פריידע לעבען, די מושיקעס וואַרטען אויף מיר — איך זיץ ווי אויף דער פור.. איך מוז שוין לויפען... זאָלסט אויף איהר ניט קוקען. זי איז פייער, די הויט

ברענט אויף איהר. מאַך זי פאַר אַ מענש, לערען זי, ווי זאָגט מען: אַ פּאַטש פערגעהט, אַ וואָרט בעשטעהט... און אַז זי וועט זיך שאַנעווען איז דאָך מאַלדויַך וועדליג וואָס... איך וואָלט געוואָלט אַ ביסעל צובייסען און פּאָה־רען צוריק מיט די זעלבע טשומאַקעס, מען קען ניט גרינג קריגען אַ פוהר קיין קאַראַטשיקראַק...

וולאַדימיר: איהר הערט ווי זייער הויפּטשטאָד רופט זיך קאַראַ־טשיקראַק! חאַ! חאַ! כמעט אַזוי ווי פּאַריז אַ יאָ? (אַלע לאַכען).

מרדכי: אַלואַי פּרנסה איז קאַראַטשיקראַק אויך אַ מדינה.

אסיא: מע קען לאַכען פון יעדען נאָמען: יולי? חאַ! חאַ! חאַ! קאַראָלינאַ? חאַ! חאַ! חאַ!

פריידע: אָהן חוצפּה, דו! מיין ניט ביזט ביי דיינע ישובניקעס אין דאָרף. אָי! אַזאַ ווילדע איידער מע לערנט אויס אַ ביסעל דרך ארץ..

אסיא: וואָס דאַרף מען לאַכען פון קאַראַטשיקראַק? עס איז אַ קליין דערפיל אויף הויכע שטיינער לעבען אַ גרויסען טייַך.. פון ביידע זייטען וואַקסען אַלטע ווערבעס און בוימער וועלכע מע רופט וויינענדיגע איוועס, ווייל זיי שטייען מיט אַראָפּגעלאָזטע צווייגען, אַזוי ווי זיי וויינען... (פערטראַכט זיך).

מרדכי: מאַלדייַך איר מעגט זי הערען, אַז זי הויבט אָן עפּיס דערציילען... ניט קשה, דער מח איז איהר ניט אויס־געדאַרט שונאי ישראל, די בוימער איז וועדליג ערבות פון וועלכע יודען רייסען הושענות... זי ווייסט יעדעס פּיצעלע.

אסיא: ווייט זעהט מען די פלאָווינעס, אַזעלכע טיעפע גרויסע טאָלען באַדעקט מיט קאָמיש, און פסח צייט גיעסט זיך צו־נויף אונזער טייַך מיט'ן דניעפּער און עס ווערט אַזוי גרויס ווי אַ ים. מע זעהט נאָר הימעל און וואַסער...

און ווען עס קומען די שעהנע זומער נעכט און די לבנה שיינט. זאגט מען, קומען צו שווימען פון דניעפער וואסער מוידען, וועלכע רופען זיך רוסאלקעס... זיי וואוינען אין'ם וואסער אין א פאלאץ פון קריסטאל...

וולאדימיר: דו הערסט, מארק, וואו די וואסער-מוידען זיינען? מע האט געדארפט פערשרייבען די אדרעסא.

אסיא: (זיפצט) אי! אלואי וואלט איך בעסער דארט געבליעבען און די מומע מאלצע וואלט איהר אהער גענומען אנשטאט מיך. חא! חא! דעם טאטען וועט אזא פלאן ניט געפעלען... איך ווייס ער דארף די מומע מאלצע נויטיגער ווי מיך...

מארק: ווי ציניש זיי זיינען אין דארף, א מיידיל פון 15 יאהר און ווייסט שוין אללעס...

קאראלינע: (שטיל) וואס ווייסט זי, מארק? וואס מיינט זי דען?... הא?

טראכטענבערג: זיי וואקסען דארט ווי חיות... די ציוויליזאציע איז זעהר וויט פון זיי (שפיעלט) זיעבען אין קרייץ!..

מרדכי: נו, יא, דער עיקר איז, זי זאל פאלגען... זי ווייסט. ניטא קיין אנדער ברירה... מיינע עשירות הא? א מאל געווען מיט יואל'ן גלייכע מענשען. זאגט גאט: יואליק טראכטענבערג, קריך ארויף! מאטיע שטרייבעל, קריך אראפ! אי, דלות! פריידע לעבען, איך מוז פערבייסען און לויפען.

פריידע: קום, איך וועל דיר הייסען געבען עפעס עסען, נעם די זאק מיט איהרע זאכען אהין. (מרדכי וויל נעמען דעם זאק) שעהנע זאכען (מיט פעראכטונג).

אסיא: (רייסט ארויס) די זאכען זיינען מיינע און זיי וועלען זיין דארט, וואו איך וועל זיין!

פריידע: (בייז) וואס מיינסט דו דער זאק מיט דיינע זאכען איז א ציערונג דא אין זאל?

אסיא: בא מיר זיינען מיינע זאכען אין זאק אזוי טייער ווי בא אן אנדערען זיינע זאכען אין קאסטען!...!

פריידע: (בייזו) ע! זי איז מיט א חאראקטער בא דיר! ניש קשה, איך וועל זי מאכען פאר א מענש!

מרדכי: (געהט) יא, מאך זי פאר א מענש... ניט איך, ניט טאלצע! אז זי שפארט זיך איין, חאטש גיב איהר א קרענק... וויפיעל מיר האבען זי גע'הרג'עט, געשלאגען, עס האט אזוי געהאלפען, אקוראט וועדליג דו זאלסט שלאגען אין דעם זאק אריין. אוי, דלות! דלות! (ער און פריידע אב אין א אינערע טיער)

קאראלינע: (צו די מאמזעלן) איהר זעהט זי לאזט די אויגען ניט אראפ פון וולאדימיר'ן...

איין מאמזעל: זי איז ניט קיין נאר...

קאראלינע: מיר וועלען זי רופען אסיע, ווי בא טורגענעוו'ן... איא א שעהנער נאמען?... אסיא, וואס איז דאס בא דיר, א בוקעט?

אסיא: הא? וואס מיינסט דו, די קוויטען? פאהרענדיג מיט'ן וועג ווי איך פלעג דערזעהען אויפ'ן פעלד קוויטען, פלעג איך אראפ־שפרינגען פון וואגען און לויפען אויסרייסען... די גוים האבען ניט געלאזט דעם טאטען מיך שלאגען דער־פאר... בא איהם איז דאך אלץ א חטא! אז א אידיש מיידיל רייסט אויס א קוויטיל, איז זי שוין א שיקסע בא איהם... און איך האב ליעב קוויטען... איהר זעהט, דאס איז ליוביסטאק, דאס איז טשעפטשיק, בארוויזאק, ראמאשקעס, שצעברעץ, וואסילקי, קאשקא, סוויריפקא און דאס איז יוואן דא מאריא... איך קען אלע קוויטען און אלע גראזען אין פעלד.

קאראלינע: זי קען בעסער באטאניקע פון אונז אללע.

אסיא: נא, קעלי, דאס איז דיר און דאס איז איך, מיידלאך (טיילט אלצמען בלומען).

וולאדימיר: עי, הו חאחלושקע, מיר קומט גאר ניט?

אסיא: א מאנזביל דארף ניט אזעלכע זאכען, איך זאל וויסען אז דו האסט ליעב גראז, וואלט איך דיר אנגעריסען קראפיווע. דו ווייסט? עס בייסט זיך אז מע שמייסט. (לאכט) נא דיר דאס קוויטיל. דו ווייסט, פאר וואס דאס רופט זיך, יוואן דא מאריע?

וולאדימיר: איך בין זעהר א וויסענשאפטליכער מענש, אבער פונקט דאס, ווייס איך ניט... איך בין קיין מאל ניט געוועזען אין קאראטשיקראק...

אסיא: זיי דערציילען, עס איז געוועזען צוויי אונגליקליכע יתומים: יוואן און מאריע. זיי האבען געהאט גרויסע צרות און זיינען ביידע געשטארבען און מע האט זיי ביידע בע־גראבען אין איין קבר. פון זייערע טרערען איז אויף זייער קבר אויסגעוואקסען איין בלימעלע מיט צוויי צווייגעלאך. (פערטראכט זיך, זיפצט). אי! איך ווייס ניט פארוואס מיר האט עפיס פלוצלינג אזוי אנגעהויבען וועה טהאן דאס הארץ און מיר ווילט זיך אזוי אהיים. (פריידע קומט צוריק). חא! חא! וואס פאר א הויכע סטעליע דא אין שטוב! (קוקט זיך ארום) א הילצערנער פאל פערשפרייט מיט טייערע רעדנעס און פלאכטעס... און איך פלעג אללע ערב שבת שמירען דעם פאל מיט לייס און מיט קויקעס (געלעכטער).

פריידע: פע! גענוג רעדען! נו! רעדט שוין אב היינט פאר אללע מאל. ביזט א גאסט היינט!

טראכטענבערג: פרעדע לעבען, האסט גענומען א פיליולע דו עסט זיך אב דאס הארץ אז מע זאגט דיר. געדענק: דער פרינציפ פון א קאמערטשעסקי מענשען, ניט האבען וואס צו טהון מיט אייגענע.

פריידע: ניש קשה, זי וועט בא מיר זיין א זיידענע. איך וועל זי אויסלערנען.

קאראלינע: יא, טאמא, איך וועל זי לערנען לעזען און שרייבען...

פריידע: נו, יא, זי דארף עס נויטהיג. איך זאג דיר.

וולאדימיר: פאפא א יא, אז מיר וועלען זיך אלע נעמען פאר איהר, וועלען מיר מאכען פון איהר א מענש?

אסיא: (געהט אום און בעטראכט יעדע זאך) דאכט זיך, אז מע לעבט אין אזא וואלטיג, האט מען ניט וואס צו זיין בייז און שלעכט און דאך... מומע, קום נאר אהער (נעמט זי פאר'ן האנד און קוקט איהר אין די אויגען) זאג מיר אקערשט דעם אמת: ביזט א גוטע?

וולאדימיר: דו היט זיך בעסער, דאס איז א פושקע, עס שיסט! (גיט א באראבאנע איבערן פארטאפיאן.)

אסיא: (רוהיג) ווילסט מיך איבערשרעקען? איך האב געזעהען אזא פושקע ביי אונזער גלח אין דארף — וועלוויל. האלסט מיך א פנים פיר א נאר, הא? עס קען זיין אין דער פרעמד וויז איך טאקי אוים א ביסעל נאריש. דו זאלסט קומען צו אונז אין קאראטשיקראק, וואלסט דו אויך אויס־געוויזען ווי א נאר. איטליכער איז א חכם בא זיך אין דער היים. ווי זאגט מען. יעדער איז א גאנצייר מענש בא זיך אויפ'ן סמיטניק.

וולאדימיר: איז דאס ניט מוסר? איך האב מורא מיר קריגען אין שטוב אריין נאך א מוסר זאגער אויף מיין קאפ! (קוקט אויף איהר אפארט) אבער זי איז אפעטיטלאך.

אסיא: וועלוויל, אז די קוקסט אויף מיר איז אקוראט ווי דו ריהרסט מיך אן מיט'ן האנד (קוקען איינער אויפ'ן אנדערן).

קאראלינע: (שטיל צו א מאמזעל) עס איז נאך ניט געווען בא אונז איין מיידיל אין שטוב, זי זאל ניט שטארבען נאך איהם. אי, אמאל האב איך געזעהען — (זאגט עפים אויפ'ן אויער. מרדכי קומט.)

מרדכי: דאנקען גאָט, אָנגעשטאָפּט א ביסעל די קישקע און מע דאַרף לויפען צו די פוהרען. נו, חאסיע, זעה זשע רמע״ה װעדליג װי א מענש פאָלג דעם פעטער, פאָלג די מומע, פאָלג גוטע פרומע לייט, װי די װייבערשע מודה אני זאָגט: זיי װעלען מאַלדייך דיך ניט פערלאָזען... נגידים, עשירים...

פריידע: יאָ, װעסט זיין א פּאָר יאָהר אין שטוב... עס װעט זיך מאכען א אָרענטליכער בעל מלאכה — מיר װעלען דיר חתונה מאכען... און... מיר װעלען זעהען...

מרדכי: דאָס זאָג איך דאָך, װעדליג עס איז דאָ אַן אנדער ברירה? נו, חאסיע, זיי געזונד און זאָרג זיך ניט, דאַרפסט זיך לגמרי ניט זאָרגען...

אסיא: טאַטע, פערגעס ניט יענקעלעס שפּינדושאק. (דערלאַנגט דעם פּידושאק) און נאַ, װעסט געבען זעליגען, איך האָב געפונען אין כעלד צװיי בלאָע גלעזלאך, אז מע קוקט דורך זיי איז די גאנצע װעלט בלאָע....

מרדכי: נו, מאַלדייך א טייערע מתנה...

טראכטענ׳ג: בלאָע גלעזלאך! מע קען זיך פערלאָזען אויף אַזאַ מענשען אין שטוב. פּאַס!

אסיא: טאַטע, איך האָב דערװיילע ניט קיין בעסערע מתנות... איך װעל דאָ רייך װערען בא דער מומע װעל איך דיר קויפען א זילבערנע עטרה צום טלית און פארגעס ניט געריסען פון מיר אקסאַנען יאחרימענקעס. (זיפצט)

טראכטענ׳ג: אקסאָנע יאחרימענקע... א שיינע פּאַראַלעל! חאַ! חאַ! חאַ!

פריידע: ניש קשה, ביי מיר אין שטוב װעט זי זיך גיך פער־געסען די אַלע דערפישע זאכען...

מרדכי: נו, חאסיע, זיי געזונד. דערלעבען זעהען זיך אין נחת

אסיא: אַי, טאַטע, הייסט עס, דו פאָהרסט טאַקי באַלד אװעק

אהין צוריק און איך בלייב דא אליין? אי, מיר האט ווידער אזוי אנגעהויבען ווייטהון דאס הארץ...

מרדכי: נארעלע, פון אנפאנג איז ווערליג פריקרע, וועסט זיך צוגעוואוינען. דאך אן אייגענע מומע, א שטיקעל תכלית, א מענש... אי! דלות! דלות! זיי געזונד... האט א גוטע נאכט... זייט אלע געזונד.

פריידע: הער אויס, מרדכי, קינדער, טאמער וואלט איהר געגאנגען אביסעל אין גאסטינע אריין. (אלע יונגע לייט גייען.)

וואלאדימיר: איך בין אסיען ניט מקנא, די מאמא וויל איהר געבען די ערשטע פארציע מוסר (צו א מאבוועל) פעניטשקע, איך וועל שפיעלען מיט אייך אין לאפקעס (אבגעהענדיג).

אסיא: (פאלגט זיי מיט איהרע בליקען) הם, ער שפיעלט זיך מיט איהר... א פנים זי וועט זיין, זיין כלה... (פערטראכט זיך).

פריידע: מאטיע, איך וויל מיר זאלען פריער וויסען יעדעס פיצעלע, ניט נארען זיך חאסיע, איך נעם דיך ניט אין שטוב פאר א בת מלכה... דו וועסט מוזען ארבייטען בא מיר...

אסיא: גלויב מיר, מומע, איך וועל ניט ארבייטען ווייניגער פון אייך אלע... דו וועסט זעהען, ניט ווייניגער פון קאראלינען...

פריידע: דארפסט זיך ניט גלייכען צו מיינע קינדער — זיי דארפען קיין זאך טהון, זיי זיינען בעל-בתישע קינדער און דו דארפסט טהון אלעס, וואס מע וועט דיר הייסען.

אסיא: נו, דו וועסט דאך מיר ניט הייסען טהון דער רוח ווייס וואס!!

פריידע: שטיל! דו הער, וואס איך זאג! עס איז א שטוב פול מיט אלעס גוטען — יעדע זאך דארף זיין גאנץ... טארסט קיין זאך ניטמען, איידער דו פרעגסט...

אסיא: איך דארף ניט פרעגען און דארף ניט נעמען. וואס מיינסט דו, איך בין א גנב?

פריידע: שא! דו רעדסט צו פיעל... דו דארפסט גאר ניט רעדען, דארפסט נאר ענפערן, אז מע פרעגט דיך. פאר אלעמען דרך ארץ האבען. מיט קיינעם אין שטוב ניט זיין קיין מחותן, ניט מיר, ניט דעם פעטער, ניט קאראלינען, ניט וולאדימער'ן דארפסט דו זאגען „דו", אלעמען מוזט דו „אירצען. (אסיא בעטראכט זי ערשטוינט) הערסט? אוים דארף, עס איז א שטאדט!

מרדכי: א כרך! קאטערינאסלאוו! זאלסט ניט אנטהון דער מומע קיין יסורים, חאסיע, מעגסט מיר גלויבען, וועדליג א פאטער, אבער אז דער טאטע דיינער איז פארט א דלפון. איך וואלט מאלרייך אודאי... אי, דלות... דלות! זיי געזונד, חאסיע, אלואי אין נחת און אין פריידען... א גוטע נאכט. (אב).

פריידע: (שטרענג) נו, איצט נעם די זאכען און קום אין קיך ארויין!!

אסיא: (שפרינגט פלוצלינג אויף) טאטע, קום אהער! טאטע, האב אקערשט צייט א ביסעל! טאטע הער אוים... טאטע! טאטע!

פריידע: (בייז) טם! ווילדע, דארטען זיינען פרעמדע מענשען... (מרדכי קומט צוריק).

אסיא: טאטע, איך בעט דיך, קום אהער. איך וויל דא ניט בלייבען. מיר געפעלט דא ניט.. איך האב געמיינט אנדערש... קרובים... דער מאטעס א לייבליכע שוועסטער... איך וויל ניט... איך האב מורא פאר איהר. אין דער היים איז דאך בעסער (חאפט איהר זאק מיט זאכען) לאז מיך ניט איבער דא, טאטע, איך וויל פאהרען מיט דיר אהיים..

מרדכי: זיי ניט משוגע, האסיע, וואוהין קען איך דיר נעמען?

האָסט זיך שוין פאַרגעסען? ווערליג נאָך דיינע יאָהרען האָסטו דו געדאַרפט מעהר שכל האָבען.

פריידע: געה, געה, מאָטיע, זי וועט בּאַ מיר לאַנג ניט טענה'נען (שלעפּט אסיען צוריק.)

טראכטענ'ג: אַ שעהנע פאַראַלעל... דאַרפסט עס נויטיג...

מארק: יולי דזווידאָוויטש, פאַרגעסט ניט, דאָך אַן אייגענע טאַנטע.

פריידע: (שלעפּט אסיען) ניש קשה, זי וועט בּאַ מיר ווערען אַ זיידענע... און עס איז טאַקי אַ מצוה אויך... אַן אָרעמע יתומה, אַ פריינדיל. אַהער געה, דו!

אסיא: (ראַנגעלט זיך בּייז) לאָז מיך! טאַטע, נעם מיך בּעסער אַהיים... איך וועל דאָ ניט זיין! אַז איך זאָג, איך וויל דאָ ניט בּלייבּען, וועל איך דאָ ניט בּלייבּען! אַוועק פון מיר! לאָז מיך אַהיים! (וולאַדימיר, קאַראָלינע, אַללע יונגע לייט צוריק, ערשראָקענע).

מרדכי: (טרויריג) איך ווייס דיינע עקשנות, חאַסיע, אָבּער אדרבה בּאַרעכען אַליין, וואָס וועט טאָלצע אונז בּיידען זאָגען, אַז איך וועל דיך בּרענגען צוריק? נאַרעלע, דו ווילסט אַהין? אַי, אלואי וואָלט איך געקענט פון דאָרט אַנטלויפען... עס איז מאָלדייך אַ בּיטערער ווייטאָג צו זאָגען, אָבּער דו ווייסט דען ניט, אַז דו האָסט בּאַ מיר ניט קיין היים? דאָ מוז זיין דיין היים. דאָ, מיין קינד...... (גלעט זי איבּער'ן קאָפּ.)

אסיא: (רוהיג און טרויעריג) יאָ, איך האָבּ ניט קיין היים, דאָס איז אמת... איך האָבּ עס שיער ניט פאַרגעסען... אַלע קינדער האָבּען אַ היים און איך האָבּ קיין היים ניט... (פאַלט אויפ'ן זאַק מיט זאַכען און וויינט שטיל) אָי, וועה! אַז מי האָט ניט קיין מאַמע האָט מען קיין היים ניט, ניטאָ, ניטאָ קיין היים אָהן אַ מאַמע... (מרדכי שאָקעלט טרויריג מיט'ן קאָפּ, אַלע בּלייבּען שטיל.)

פאָרהאַנג פאַלט.

צווייטער אַקט.

(אַ גרויסע קיך ביי טראַכטענבערג'ען. אַן אויווען מיט אַ פּליטע, אויף וועלכע עס שטעהען פיעל פּרעסען, אַ פּרעסער־טיש פערוואָרפען מיט וועש. בײַם וואַנד אַן אייזערנע בעט, אַן אַלטער קאַסטען. אַסיא, אַ בלאַסע נעקליידעט ווי אַ קאַמער־מעדכען, (אַ שוואַרצעס קלייד מיט אַ ווייסען פאַרטוך), זיצט בײַם טיש און נעהט זעהר אײַלענדיג אַ קליידעלע פון אַ קליין קינד, מרדכי קוקט איבער אַ גאַנצען פּאַק מיט אַלטע זאַכען, עס איז דונקעל, אַסיא ציגדט אָן אַ לאָמפּ און נעהט).

מרדכי: נאָ, ניט געטראָפען! מיין אונגליק וואָס איך טרעף ניט, ווייטער וואָלט איך שוין אויך לאַנג געוועזען אַן עושר... איך האָב גערעכענט, זיי וועלען מיר געבען געלד, קויף איך אַ פערדעל און ווער אַ גלעזער... קומען אַהיים אָהן אַ פערדעל און אָהן אַ שווערדעל, וועל שוין האָבען פון טאָלצען... די פּליודערן זיינען צו שמאָל און צו פראַנצויזישע — פע! ניט פאַר מיר... אָט די ספּאָדניצע זאָל חאָטש זיין גוט פאַר טאָלצען... רבש"ע, זאָל חאָטש די ספּאָדניצע פאַר מיר זיין אַ מליץ יושר.
(אונגעדולדיג) אָי, חאַסיא גיכער.

אַסיא: באַלד! (קוקט זיך אום) זעהסטו, וויפיעל איך האָב צו פּרעסען... אַז מען וועט מיך טרעפען ביי פרעמדע אַר־בייט, חאַפּ איך דעם פּסק... אָבער זעה, וואָס פאַר אַ פלאָטקעלע סאָסיעלע וועט האָבען (נעהמט דאָס קליידעלע פיר דיי אַרבעל און בעטראַכט עס ענטציקט).

מרדכי: וועדליג איך זעה, גריזעט זי דיך, ווי טאָלצע... איך מוז געהען צו פוס קיין מאַנדריוקאָווקע, דאָרט שטעהען די פורען... אָי, דלות, דלות!

אסיא: (חאפט זיך אויף ערשראקען און שטעלט זיך פרעסען) שש! זי
גערט אהער! (פריידע עפענט די טהיר און בלייבט שטעהען).

פריידע: אזוי פריה ברענט שוין א לאמפ ביי דיר! וואס טהוסט
דו? פרעס! פרעס! (אב).

אסיא: (זעצט זיך ווידער נעהען) יעדע מינוט א רעוויזיע אין קיך
שא; (בעהאלט דאס קליידעלע, קאראלינע עפענט די טהיר)

קאראלינע: אה! דיין גאסט זיצט נאך? א לאנגער וויזיט...
חע! חע! (מאכט צו די טהיר).

מרדכי: וואס טאנצען זיי ארום אהין און אהער? דלות מיינער..

אסיא: זיי האבען ניט וואס צו טהון ווילען זיי עפעס אויס-
שמעקען...

מרדכי: פאוואליענקע ביזטו שוין דא א 15 חדשים. דו האלסט
זיך, הא?

אסיא: (נעהט) יא, טאטע עס האלט מיך...

מרדכי: מיין טאלצע זאגט מיר אפט: דו וועסט זעהען, די
משוגענע חאסיע דיינע וועט נאך אמאל קומען צולויפען
צופוס אין קאראטשעקראק... איך וויים, א קשיה אויף
חאסיע'ן! אי! איך ווער דאס האבען פון טאלצען א ברוך
הבא.

אסיא: נאך אמאל לויפען צופוס פון דאנען? ניין, טאטע, איין
מאל איז א חכמה. וואס העלפט דער ענטלויפען, אז
דער שלימזל לויפט דיר נאך?

מרדכי: אן אטוואזשנאסט פון א מיידעל! אזא מהלך לויפען
צו פוס... ביי'ם אלטען הערשמענקא איז געווען א
הונד. פלעגט ער אנשמעקען מיט דער נאז א מהלך פון 3-4
הונדערט ווערסט... רבש"ע, די ספארניצע זאל חאטש
געפעלען טאלצע'ן.

אסיא: (לאכט) הערשמענקע'ס הונד פלעגט אנשמעקען א מהלך
מיט'ן נאז?... (הערט אויף נעהען, ערנסט) טאטע, איך
האב ניט געשמעקט מיט דער נאז — איך האב געהאט

סמנים אין וועג... הויכע ווייסע טאָפּאָליען... דאָרט אַ קרענעצע מיט אַ צלם... אַ בערגעלע... ווינדמיהלען.. כל זמן די זונן האָט געשיינט. בין איך געגאַנגען און געזונגען... (פערטראַכט) נאָכדעם איז געקומען די נאַכט. די פינסטערניס איז מיר געגאַנגען אַנטקעגען: ווי אַ שוואַרצער גלח מיט אַ ברייטען, שוואַרצען מאַנטעל און האָט אַלעם איינגעוויקעלט, אַלעם איינגעוויקעלט... און עס איז געוואָרען אַזוי שטיל. דאָ האָב איך זיך אָנגעהויבען שרעקען: פון וואַסער האָב איך געמיינט, קריכען צו מיר רוסאַלקעס מיט גרינע הענד. פון וואַלד האָט געשעפּטשעט דער אַלטער וואַלד־גייסט, פון'ם גראָז האָבען געבלישצעט פייערדיגע אויגען... איך בין געגאַנגען אַזוי שטיל, אַז איך האָב געהערט ווי די זאַנגען פון'ם קאָרן זאָגען עפּעס צום פעלד, ווי דער הימעל דערציעהלט אַ סוד צו דער ערד און די שטערן ווינקען און שעפּטשען: יאָ, יאָ! מיין שאָטען איז געוועזן אַזוי גרויס, אַז איך האָב מורא געהאַט אומקוקען זיך... איך האָב אפילו מורא געהאַט הויך צו וויינען... מיינע טרעהרען האָבען זיך געגאָסען אין דער שטיל... קיינער דאַרף ניט הערען ווי אַ יתומה וויינט.. די נאַכט האָט געשוויגען און די פינסטערניס האָט פאַרדעקט מיינע טרעהרען (פערטראַכט זיך) חאַ! חאַ! חאַ! ניין, צום צווייטען מאָל וועל איך ניט מאַכען אַזאַ נסיעה — איך בין שוין איצט אַ היגע אויף צו אַן אמת. (נעהט) דערציעהל מיר בעסער נאָך אַמאָל, וואָס מאַכט זעליגעל? ער איז שוין אַ גרויסער בחור, האַ? (נעהט, איילענדיג).

מרדכי: וועסט איהם ניט דערקענען, אַ חלאָפּיאַק ווי אַ קניידעל, קיין עין הרע, לויפט אום באָרוועס און געהט ניט אין חדר. אַי, דלות מיינער.

אסיא: און די מומע טאָלצע איז געזונד?

מרדכי: יא, דאנקען גאט, געזונד. איך ווייס נור ניט פון וואנען עס נעהמט זיך, ביידע פיס, ניט אין דיין מאס געדאכט, זיינען איהר געשוואלען ווי קלעצער, ווערליג מען זאגט, איז דאס ווייל זי אין שוין ווידער... הם...

אסיא: שוין ווידער? ארעמע מומע טאלצע... אי, טאטע, וואס טראכסט דו זיך?

מרדכי: מאלדייך, נארעלע, וואס קען איך טהאן? עס איז דאך א גאט־זאך... א גרויסע עולה פון דיינע גבירים, איך קום אהיים אהן געלד, אהן א פערד... טאלצע וועט מיר שפיעלען א קבלת פנים...

אסיא: אט דאס איז דאך, אי א דיעסנט בין איך, אי זיי האבען א מצוה, אי קיין געלד צאהלען זיי ניט.

מרדכי: נו, מאלדייך זיי ווילען דיר חתונה מאכען.

אסיא: יא, איך קען זיך ניט בעקלאגען... אין שטאדט איז דא געגוג בעלנים דיך חתונה צו מאכען... נא! פארטיג... יא, האר אוים (עפענט דעם קאסטען) דאס האט מען מיר געשענקט א קאסינקע וועסט דו דאס אבגעבען מומע'ן טאלצע. פאר זעליגען א פערדעלע... א בייטשעל מיט א פייפעלע פאר געציל'ען. א קוקלע פאר פעריל'ען — זעה פערליער ניט. נו, געה געזונדערהייט און גריס דארט אלעמען, אלעמען.

מרדכי: מאלדייך, חאסיא, גאט וועט דיר ניט פארגעסען, וואס דו פערגעסט אונז ניט. זיי געזונד, זאלסט זיין א זוהן. וואלט איך זיך חאטש צוקושט מיט דיר.

אסיא: מאך צו די אויגען וועסט דו ניט זעהן דעם חילוק (קושט איהם) געה געזונדערהייט! איך זאל ניט זיין פערוואָרפען מיט ארבייט, וואלט איך געבעטען, זיי זאלען מיך לאזען געהען מיט דיר ביז'ן דניעפער. קום, איך וועל דיך בעגלייטען ביז'ן טהויער. זעה, טאטע, פערליער קיין זאך ניט און לאז דארט גריסען אלעמען, אלעמען..

(זיי געהען) זאָלסט זאָגען אָקסאַנען יאַחרימענקע'ס אַז איך וועל האָבען געלד, וועל איך איהר קויפען צוויי שנירלאַך קאָראַלען... אוי! מיר האָט אַזוי אָנגעהויבען וועה טהון דאָס הארץ... איך ווייס, האָב דאָרט ניט קיין פּלאַטץ... איך וואָלט שוין אַליין ניט געקענט זיין אין אַזאַ מדינה ווי קאָראָטשעקראַק, אָבער דאָס הארץ ציהט דאָך אַזוי... דאַכט זיך חאָטש איין מאָל אַ קוק טהאָן פון דער ווייטען... (לאַכט) חע! חע! חע! אוי! דלות, דלות... (ביידע אָב).

פריידע: (עפענט די טהיר) חאַסיע, וואָס טהוסטו? חאַסיע?! זי איז גאַר ניטאָ! אַזוי פיעל אַרבייט, פערשרפעט זאָל זי ווערען (קוקט איבער די וועש) מען וועט דאַרפען איבערקוקען די וועש... אַ קשיה אויף אַזאַ שלעפער, זי האָט איהם געקענט מיטגעבען אַ פּאָאַר גוטע העמדער פון וועבעל (וולאַדימיר אַריין).

וולאַדימיר: דאָ אין קיך איז דער בעסטער פּלאַטץ, טאָמער וואָס... אָה! די מאַמאַ איז דאָ... דאַרפסט ניט זאָגען קיין מוסר... איך וויל נאָר זאָגען אַסיע'ן, זאָל מיר אויספּוטצען די שטיוועל... וואו איז זי?..

פריידע: דער רוח ווייסט זי, וואו זי איז פּערפּאַלען געוואָרען (ביידע אָב.)

וולאַדימיר: מיר געהען האַנט אין טהעאַטער (קוקט זיך אום) יאָ, אָבער אָהן דער בראָשקע... די בראָשקע וועט שוין ניט געהן... ביז עס וועט זיך איבערקאָכען, אַהער אין אַש אַריין (בעהאַלט אַ בראָשקע אין אויוועץ, אַסיא קומט און זעהט עס) אַזוי, ברודער, גנב'ע, וועסטו האָבען, קריינק וועסטו עסען.

אסיא: וואָס איז?

וולאַדימיר: הא? זאָג דו, וואָס איז?

אסיא: איהר דאַרפט עפּעס?

וולאדימיר: וואָס האַרט דיך, אויב איך דאַרף עפּעס? (לעגט די הענד אין די קעשינעס, זינגט: „נאַטשי בעזאַוטניאַ”, און געהט שטאָלץ אַב).

אסיא: (שלעפּט אַרוים די בראָשקע פון אויווען) וואָס איז דאָס, אַ קאַטאָוועס? אַסיא, מיש זיך ניט אין בעלי בתי'שע געשעפטען. (בעהאַלט צוריק) אַי! דער טאַטע איז אַוועק און איך בין ווידער געבליבען צווישען פרעמדע... (זיפצט, שטעלט זיך פרעסען) דאָרט אין קאָראָטשיקראַק איז איצט קלאָרע, קאַלטע פריהמאָרגענס. מען זעהט ווייט איבער'ן טייך אַ דאָרף אין אַן אַנדער גובערניע.. אַ וואַסער קלויסטער... סטאָלבעס רויך געהען פון די קוימענס צו די הימלען... (פּרעסט און זינגט שטיל: „אָי מאַמא, מאַמאַ, גע ווידאַי מענע זאַמוזש”, אַ גערויש, ווישט אויף גיך אָב די טרעהרען, קאַראַלינע קומט. אַסיע שרייט פרעהלאַך) אָה, אַ גאַסט! די בארישניע קאַראַלינע..

קאראלינא: אַסיע, נאַ, וועסט מיר אויספרעסען די קרוזשיוועס (גיט איהר שפּיצען) מאַרק האָט גענומען אַ לאָזשע און מיר געהען אַלע אין טהעאַטער.. איאָ מאַרק איז זעהר אַ פיינער?

אסיא: (פּרעסט) יאָ, אַזוי זאָגט מען, וואָס בין איך פאַר אַ מבין אויף אַזעלכע זאַכען?

קאראלינע: אָי, אַסיע, דו ווייסט, איך וועל אָנטהאָן מיין קלייד שטאַרק דעקאַלטע... איך בויג זיך אָן אין טהעאַטער איבער דער לאָזשע, כלומרשט עפּעס זעהען און די מענער... אָי, עס איז אַזוי אַנגענעהם ווען דו פיהלסט, ווי די מענער קוקען... פאַרוואָס איז דאָס?

אסיא: הייסט עס, איהר געהט ניט קוקען, איהר געהט ווייזען, פע! אַז איך ליגען די מענער אַזוי פיעל אין זינען, פאַרוואָס האָט איהר ניט חתונה? איהר האָט דאָך אַ חתן...

קאראלינע: נאר, חתונה איז אן אנדער זאך און דאס איז אן אנדער זאך... דער פאפא ווארט מיט׳ן נדן ביז מארק וועט קריגען פראקטיקע און מארק ווארט מיט דער חתונה ביז ער וועט קריגען דעם נדן...

אסיא: וואס דארפט איהר די פראקטיקע צו דער חתונה? מען האט זיך ליעב און מען וויל חתונה האבען, נעהמט מען און מען האט חתונה.

קאראלינע: ביזט א פערד! וואס הייסט, מען נעהמט און מען האט חתונה? עס איז כדאי צו ווארטען, ווען מען ווייס, אז דאס איז א סוממע פון 10 טויזענד רובל. מיינסט אפשר, מיר וועלען חתונה האבען ווי ביי אייך אין קאראטשעקראק?

אסיא: אזוי? און איך האב געמיינט, אז אין קאראטשעקראק האט מען חתונה פונקט אזוי ווי אין קאטערינאסלאוו... אי! מיר דאכט זיך אמיצער זאל מיך ליעב האבען, איך וואלט משוגע געווארען!... איך!.. איך! אי! אבער ווי קומען מיר? ווי זאגט דער טאטע: אי, דלות, דלות!

קאראלינע: ליגנערין! און אונזער וולאדימיר? מיינסט, איך פערשטעה ניט אסיע, דו ווייסט ניט, ווי מארק איז פערליעבט אין מיר... טס! דו ווייסט, איך האב ליעב איינעם א קריסט, איך האב מיט זיין שוועסטער צוזאמען געלערנט אין פענסיאן... ער דיענט אין אקציז... אי דו זאלסט זעהען א מאן א בלאנדין! זיין נאמען איז קאלבאסין...

אסיא: קאלבאסין? דאס קומט פון קאלבאס. חא! חא! אפילו דער נאמען איז אויך א טרפה׳ער... נאך וואס דארפט איהר איינעם ליעבען און מיט׳ן צווייטען חתונה האבען?

קאראלינע: עזעל, דו הערסט דאך ער איז א קריסט... מיר זעהען זיך אפט אין פאטיאמקינס גארטען. (שטיל) אסיא, איך האב איהם געמוזט שווערן, אז נאך מיין חתונה...

זעהסט, איך דערצעהל דיר אלעס... און דו דערצעהל מיר, ווי אזוי איז ביי אייך מיט וולאדימיר'ען... אי, וויפיעל מיידלאך האבען שוין פאר איהם איינמאל געגומען די כפרה... איך האב אזוי ליעב, אז מען דערצעהלט מיר אזעלכע זאכען. (אויפגערעגט) ווי אזוי ביזט דו געווארען זיינע, הא?...

אסיא: ווי אזוי זאל איך וויסען, אז איך בין דערביי ניט געוועזען?...

קאראלינא: זאג דעם אמת... ביזט זיינע הא?..

אסיא: דעם גאנצען אמת? יא! איך בין זיינע... יא, איך בין זיינע, איך בין אייערע, איך בין דער מומע'ס, איך בין דעם פעטער'ס, איך בין דאך אייערע אלעמענס איינענע דיענסט... וואס דארפט איהר נאך פרעגען?

קאראלינא: אי, ניין! איך מיין ניט דאס...

אסיא: אה, איהר מיינט ניט דאס? (שפייט אויף'ן פראס) נו, האט איהר א גרויסען טעות... (פרעסט)

קאראלינא: (בייז) אזא פערביסענע, אזא פאלשע, אזא פערשטעלטע מיידעל ווי דו האב איך נאך ניט געזעהן... זאג מיר בעסער, דו, האסטו אויסגעלערנט דיין אוראק? וואו איז אקארשט דיין ביכעל? (זוכט)

אסיא: אי, קאראלינע, האט קיין פאראיבעל ניט, איך האב ניט געהאט קיין צייט...

קאראלינא: (נעהמט א בוך פון טיש־קעסטעל) א נו, לעז... נאמיך אונמיסטען הערען....

אסיא: (ווישט דאס מויל מיט'ן פארטוך) אי! (לעזט שווער) פ. פ...ביטשקא... בא...זשיא ניע זנא...יעט...

קאראלינע: געדענקסטו, איך האב דיר געזאגט פון גראמאטיקע, אז יעדע סענטענס, יעדע פראזע רופט זיך פרעדלאזשעניע, פערשטעהסט, די זאך פון וואס מע רעדט אין דער סענטענס, רופט זיך פאדלעזשאשטשעיע, דאס

וואָס מען דערציילט פון דער זאַך רופט זיך סקאַזויעמאָיע, צום ביישפּיעל דו זאָגסט: „פּטיטשקאַ ניע זנאַיעט", דאָס פויגעלע ווייסט ניט, איז דאָס פויגעלע פּאָדליעזשאַשטשעיע און „ווייסט ניט" סקאַזויעמאָיע. פערשטאַנען? נו, צום ביישפּיעל, איך זאָג: אַסיאַ פרעסט, ווער איז פּאָד־ליעזשאַשטשעיע?

אסיא: (אין אַ פערלעגענהייט) הם.... פּאָדליעזשאַשטשעיע?... ע... האָט אַ פּנים דאָס פויגעלע.

קאראלינא: אָה, געה ק'טשאָרטו, באָלוואַן! (וואַרפט איהר דאָס ביכעל אין קאָפּ) אַזאַ פערשטאָפּטען קאָפּ האָב איך נאָך ניט געזעהען! פרעס מיר אוים די קרושעווע, קאָראָ־טשעקראַק! (אָב).

אסיא: די זאַך פון דער סענטענס וואָס מען זאָגט און די זאַך פון דער סענטענס, פון וואָס מען זאָגט — געה, טרעף, וואָס זי מיינט... (פרעסט די קרושעוועס).

טראבטענ'ג: (פון זיין צימער) עי, אַסיאַ, פוץ מיר אוים די שטיוועל!

וולאדימיר: (אויך פון דאָרט) יאָ, דעם פּאַפּאַ'ס שטיוועל און מיינע שטיבלעטען אויך. (וואַרפט אַריין אַ פּאָאר שטיוועל, נאָבדעם אַ פּאָאר שטיבלעטען, מען הערט ווי ער זינגט: „גאָטשי בעזאומניאַ").

אסיא: (נעהמט די שטיוועל) דאָס איז די זאַך, וואָס מען זאָגט דאָ און פון וואָס מען זאָגט (נעהמט וואַקס און בערשטלאַך און פוצט).

פריידי: (פון איהר צימער) אַסיאַ, וואוהין האָסט דו פערוואָרפען די קליידער בערשטיל?

אסיא: אלע צו וואַרפען און מיין קאָפּ איז שולדיג... אַלעס שפּאַרט זיי אָן מיט אַמאָל און אַ קעהר טהאָן זיך פון דאַנען אַהער, וויל קיינער ניט... שש!... (ווינקט מיט אַן אויג) אונמיסטען מאַכען זיך ניט הערענדיג — און א

מינוט אַרום וועט מען שוין שרייען פאַר אַן אַנדער זאַך...

(אַסיע פוצט די שטיוועל, מאַרק קומט אויסגעפוצט מיט אַ בערשטיל אין האַנד, באַלד נאָך איהם עפענט קאַראַלינע שטיל די טהיר).

מאַרק: עי דו רייניג מיר אָב די קליידער, עס זאָל אַפילו קיין שטויבעלע ניט זיין (זי נעהמט די באַרשט און רייניגט איהם די קליידער) אַז דו שטעהסט אַזוי נאָהענט ווילט זיך דיך אַרומנעהמען. (אומאַרמט זי, אַסיא רייסט זיך אויס).

אַסיא: אויב איך ווילט זיך מיר אַרומנעהמען — דאָס איז נאָך ווייניג אפשר ווילט זיך מיר, ניט פון איך אַרומגענומען צו ווערען?... פרעגט מיך אונמיסטען.

מאַרק: פרעגען? וואָס ביזטו אַ באַרישניאַ? ביזט ניט מעהר ווי אַ דיענסט און אַ דיענסט דאַרף ניט האָבען קיין גרויסען מויל... ווילסט עווינג בלייבען אַ דאָרפיש_ר עזעל?...

קאַראַלינא: וואָס איז דאָ? דו, שפּיעלע מיר צו די שטיבעלעטען (אַסיא שטעלט זיך אויף די קניע און שפּילעט) וואָס איז?

אַסיא: גאָר ניט, זיי זאָגען, אַז איך בין אַ דאָרפישער עזעל...

מאַרק: זיי זיינען צו ליבעראַל מיט איהר, דערפאַר איז זי אַזוי פרעך האָב איך ליעב דעם ליבעראַליזמוס... (אָב.)

קאַראַלינע: וואָס איז דאָ געוועזען? זעה ווי זי קוועטשט מיר דעם שוך — דער רוח זאָל דיך נעהמען. (גיט זי אַ שטאַרקען קניפּ אין האַנד).

אַסיא: אָי! (רייבט מיט'ן האַנד וואו קאַראַלינע האָט איהר אַ קניפּ געטהאָן) איך קוועטשט? קיינער ווייס ניט, ווען דער שוך קוועטשט... אָי! עס בייסט... אָט זיינען די קרוזשעוועס... גוט אויסגעפּרעסט?

קאַראַלינא: ווי אונפערשעהמט די דאָזיגע פרויען זיינען? דאָס לערנען זיי אויס די מענער אַזוי צו זיין... פאַרגעס ניט אויספּרעסען גאָז-מיבלאַך, דו! (אָב.)

אסיא: דאָס הײסט געגעבען אַ קניפּ פון גאַנצען האַרצען...
חע! חע! אַ דאַגה, אײגענע מענשען... נו, פאַר וואָס חאַפּט מען זיך פריהער? יאָ, נאָז־טיכלאַך (פרעסט) אַ מכּה וואָלט די מומע טאָלצע געקענט געבען אַזאַ קניפּ... נײן, אַזוי קנײפּען קען מען נאָר, ווען מען לערנט גראַמאַטיקע... די זאַך וואָס מען זאָגט און די זאַך פון וואָס מען זאָגט... שאַ! אַ גאַסט (טראַכטענבערג קומט אין שעהנע טופליעס, אויסגעפוצט, די מעדאַל אויפ׳ן האַלז).

טראַכטענ׳ג: נאָך ניט אויסגעפוצט מײנע שטיוועל? ע, איך זעה האָסט אַ סך אַרבײט.... איך האָב ליעב זײן ליבעראַל מיט דער דיענערשאַפט... מײן פּרינציפּ איז: אַלע מענשען זײנען מענשען... (נעהמט זײנע שטיוועל׳, די באַרשט און פוצט).

אסיא: וואָס ווילט איהר טהאָן? די מאַדאַם..

טראַכטענ׳ג: די דאַמען טהוען זיך אָן, יעצט איז ניטאָ קײן סכּנה (פוצט) העע! העע! מען זאָל וויסען אין קאָמער־טשעסקי קלוב, אַז יולי דאַווידאָוויטש טראַכטענבערג טהוט אַזאַ ניעדריגע אַרבײט. אָבער דאָס מאַכט ניט... מענשליכקײט פריהער פון אַלעם... פילאַנטראָפּיע מיט קאָמערציע איז אַזוי ווי פינגער בפינגער (פוצט) אײן פּאַראַלעל.

אסיא: יאָ, מענשליכקײט, פון דעסטוועגען האָט איהר דעם טאַטען, נעבאַך, ניט געגעבען קײן געלד.

טראַכטענ׳ג: (פוצט די שטיוועל) אַ קאָמערטשעסקער מענש גיט ניט קײן געלד אָהן אַ פּראַקטישען חשבון... צום בײשפּיעל, איך האָב געגעבען געלד אויף בילדונג, האָב איך אַ מעדאַל... די וועלט ווײס... די גאַזעטען שרײבען.

אסיא: (צײגט מיט׳ן פינגער אויפ׳ן הימעל)·נו, און אַז ער... דאָרטען ווײס, איז ווענינ פאַר אײך

טראַכטענ׳ג: ווער? גאָט? חאַ! חאַ! גאָט איז נאָר פאַר ניט ציווילעזירטע מענשען

אסיא: אַז איהר גלויבט ניט אין גאָט, וואַרום זייט איהר יום־כפור געגאַנגען אין שול אַריין?

טראכטענ'ג: ביזט אַ נאַר, ערשטענס, יום כפור איז קיין קלייניגקייט ניט, איך גלויב טאַקי אין גאָט, אָבער איין מאָל אין יאָהר, יאָ... צווייטענס, אין וואָס פאַר אַ שול בין איך דען געגאַנגען, אין אַ בית המדרש? אין קאָהר שוהל!... און עס איז ניט נאָר פאַר גאָט, אַ קאָמער־טשעסקער מענש דאַרף רעכנען מענשליבקייט אויך... דו ביזט אַ פּראָסטע מיידעל און קענסט ניט פערשטעהען אַזאַ גרויסען פּרינציפּ... דו זאָגסט, געלד... גלאַט אַזוי. געלד גיט מען ניט אָט דו זאָלסט ביי מיר בעטען געלד, וואָלט איך דיר געגעבען (פריידע קומט שטיל אריין, זיי בעמערקען איהר ניט).

אסיא: איהר זאָגט דאָך: גלאַט אַזוי געלד גיט מען ניט...

טראכטענ'ג: (זיס) נאַרעלגע, דיר יאָ... (אויפגערעגט) אַסיאַ, דיר יאָ — קיינער זאָל ניט וויסען.

אסיא: איהר זאָגט דאָך, אַז קאָסט שוין יאָ, זאָל די וועלט וויסען....

פריידע: פאַרוואָס ווילסטו דאָס איהר געלד געבען, חאַ? (ער דערשרעקט זיך) דו אַלטער בעל עבירה, הויבסט שוין ווידער אָן? וואָס האַלסטו עפּעס די קאַץ אין האַנד? (זי קוקט זיך צו).

טראכטענ'ג: וואַסער קאַץ? דאָס איז דאָס בערשטיל...

פריידע: דאָס בערשטיל? (רייסט אוים די שטיוועל און דאָס בערשטיל און וואַרפט צו אַסיא'ן) דו ביזט קראַנק אויסצופּוטצען די שטיוועל!... דו שמועסט דאָ, מערזאַוקע! (גיט איהר אַ שטאַרקען פּאַטש. אסיי פאַרדעקט איהר געזיכט מיט'ן פאַרטוך און וויינט).

טראכטענ'ג: אין די דאָזיגע זאַכען איז ניטאָ אַזאַ פּאַראַלעל ווי אַ אידענע.

פריידא: יואל, עס איז דיר ניט דאשקע און ניט מאשקע, זי איז א אידיש קינד, א יתומה נעבאך, און פאר איהר וועל איך אייך בײדען די אויגען אויסרײסען!

טראכטענבערג: איך ווײס. דו עסט זיך אב דאס הארץ באלד. אָבער איך שווער דיר בײ מײן עהרענוואָרט, עס איז אקוראט ווי דיר ווײזט זיך אויס דאס בערשטיל פאר א קאץ... זאג בעסער, האסט דו גענומען הײנט דײנע פילוילען?... אקוראט ווי א קינד איז זי מיט איהר מעדיצין, נאכדעם פיהלט זי זיך אזוי שוואך... איהר וועט זיך קלײבען מסתמא נאך דרײ שעה... ווײבערשע פאראלעלען. איך וועל געהען דערווײלע ענדיגען מײן גאזעטע. (אב.)

פריידע: אזוי פיעל צו פרעסען און זי שלאגט זיך דא קאפ אן וואנד. דו! מויד! וואס חניקעסטו דארט? (אסיא ווישט אוים מיט'ן פארטוך איהרע אויגען און הערט אויף צו ווײנען וועה נור, ווי זי פעסטעט זיך, א בת יחידה בײ מיר. איך זאל דיך ניט לערנען און ניט אכטונג געבען, וואס וואלט פון דיר געווארען?

אסיא: יא, מומע, גיט אכטונג אויף מיר..! איך זאג אייך דען עפּעס? (שטעלט זיך פרעסען).

פריידע: וואלסט געקענט אזוי גוט ארבײטען און טהון יעדעס פיצעלע, ווען ניט איך? (אב.)

אסיא: נײן, עס טהוט ניט וועה שטארק, אבער עס פערדריסט אזוי, אי! (פאלט צו צום טיש און ווײנט. פלוצלונג הויבט זי אויף דעם קאפּ מיט א היטרען קוק און צו לאכט זיך) חא! חא! איך האב זיך דערמאנט, וואס פאר א נאריש פנים דער אלטער האט געהאט... און די אויגען זײנע? א קוראט ווי בײ א בהמה, אז מען מעלקט זי. חא! חא! (פרעסט).

קאראלינע: (שרײט פון איהר צימער) מאמא וואוהין האסטו אהינגעטהאן מײן דיאמאנטענעם בראש? איך דרעה זיך דעם קאפּ זובענדיג. מען הערט א קלאפּערײ און א געשרײ).

אסיא: (דערשראָקען) אָי! איך ווייס ניט פאַרוואָס, ביי מיר האָט זיך אַזוי ווי אָבגעריסען אין האַרצען. (זי הערט זיך צו.

וולאַדימיר שפּילט ביי די פּיאַנאָ און זינגט: „נאָטשי בעזאוומניא".

קאַראַלינע לויפט אריין אין א קלייד, דעקעלטע, אטהעמט שווער).

קאַראָלינע: זאָג נאָר, דו, האָסט ניט געזעהען מיין בראָש? (זוכט) וועה, זי שטעהט זיך רוהיג! די הענד און די פּיס האָט דיר אָבגענומען? קענסט ניט העלפען זוכען?

אסיא: זאָגט מיר, וואו איך זאָל זוכען, וועל איך זוכען.

(פרעסט פלייסיג).

קאַראַלינע: זי איז קאַלטבלוטיג, עס איז איהר גרינג אָנגעקומען... (זוכט אין אלע ווינקעלאך, אָב. וולאַדימיר זינגט).

אסיא: איהר איז שווער אָנגעקומען! הם, און ער זינגט — ער מאַכט זיך האַרץ.

פריידא: (פון אנדער צימער) וואָס הייסט עפּעס ניטאָ? וואָס איז דאָס, א שפּיעלעכיל?

אסיא: אָי! מיין מלאך המות געהט וויעדער אַהער (פרעסט. פריידע קומט און קוקט אויף אסיע'ן דורכפאָרשענד).

פריידא: (רוהיג) זאָג מיר נאָר, אַסיע, האָסטו ניט געזעהען קאַראַלינע'ס בראָש? עס איז אַ דיאַמאַנטאַנער בראָש, קאָסט 225 רובעל. עס איז קיין קליינינקייט ניט... הו? האָסטו געהערט אַביסעל, אַזוי ווי אין וואַסער אריין. (קאראלינא קומט). נו?

קאַראָלינע: די שטוב איבערגעקעהרט — ניטאָ! דאָס איז עפּעס אַ נייעס...

פריידא: חאַסיאַ, וואָס שווייגסטו? איך פרעג דאָך דיך. קוק זי נאָר אָן... איהר פּנים געפעלט מיר ניט. האָסט ניט געזעהען די בראָש?

אסיא: מומע, וואָס פרעגט איהר מיך? איך האָב דען וואָס צו טהון מיט'ן ציערונג?

פריידא: עפּעס זעהסטו מיר אוים אַזוי משונהע...

קאראלינע: איך זאג איהר: ניטא די בראש, זי זאל זיך כאטש א ריהר טהאן פון'ם ארט.

פריידא: (שטרענג) איך האב ערשט מיט א האלבע שטונדע צוריק געהאלטען די בראש אין מיינע הענד... איך האב אליין ארויסגענומען דעם גאנצען ציערונג, ווען מארק האט געזאגט, אז מיר געהען אין טהעאטער. הא? איך פערשטיי ניט דיין שווייגען. טראכטענבערג קומט, ביזו).

טראכטענבערג: נו, ניטא? ווי איך בין א איד, א שעהנע פאראלעל! 225 רובעל בעצאהלט, סקאנדאל!...

פריידא: חאסיא, דא איז ניט געוועזען קיין פרעמדער!

טראכטענבערג: יעדער קאמערטשעסקער מענש וועט באלד פערשטעהען, עס איז אן ארבייט פון אן אייגענעם.

פריידא: עס איז דאך ניט ארייגעפאלען אין דרערד... דו ווייסט ניט, דו? זי שווייגט, ווי געפעהלט איך איהר שווייגען?

טראכטענבערג: ווירקליך, וואס הייסט שווייגען?... ביזט טאקי א דיענסט-מיידעל אבער אפילו א דיענסט-מיידעל דארף אויך האבען פרינציפען... איך האב שטענדיג געזאגט: „א פרעמדע איז בעסער פון אן אייגענע.. אז זי איז דא אין שטוב מיט יעדען א מחותן!

פריידא: א נו, אקערשט גיט א קוק ביי איהר אין קאסטען, וואו איז דער שליסעל?

אסיא: עס איז ניט פערשלאסען. טראכטענבערג און קאראלינע עפענען דעם קאסטען און טרייסלען איבער פיעל מאלארוסישע קליידער).

פריידא: אליין פון זיך ווערט א זאך ניט פערפאלען. דא איז ניט געוועזען קיין אנדערער נאר דו ביזט געוועזען דארט! זאג בעסער דעם אמת, ווארום איך שווער דיר, איך וועל דיך ניט ארויסלאזען א לעבעדיגע פון מיינע הענד... דו ביזט מיר ניט קיין פרעמדע. א גנב? איך וועל

דערלאָזען מײַן שװעסטער'ס אַ קינד זאָל װערען אַ גנב?
איך װעל דיר בעסער דער'הרג'ענען!

טראכטענ'ג: פריידא, מיט גוטען קען מען שטענדיג בעסער
אויספיהרען... איך בין שטענדיג אַ גוטער... איאַ,
אַסיאַ, איך בין אַ גוטער?

אסיא: יאָ, איהר זײַט אַ גוטער.

טראכטענ'ג: נו, גיב זשע אָפּ די בראָש.

אסיא: איך האָב ניט גענומען און איך װעל ניט אָפּגעבען.

פריידא: װער דען האָט גענומען, מערזאװוקע דו! װער דען?
דאָ זענען ניט געװען קיין פרעמדע (שטויסט זי און זוכט
אין איהרע קעשענעס).

קאראלינע: אַי, מאַמאַ, הער, אפשר האָט זי דאָס אָפּגעגעבען
דעם מאַטען איהרען דעם שנאָרער? איך האָב זיך
דערמאָהנט, װען איך האָב פריהער געעפענט די טהיר,
האָט זי זיך דערשראָקען און האָט עטװאָס בעהאַלטען...
ניט אמת אפשר?

טראכטענ'ג: די שלעפּער זײַנען שטענדיג אַזױ; קענען זײ
ניט אויסבעטלען. נעהמען זײ אַלײן... אָט דאָס איז אַן
אײגענע — אַ גאַנצער מחותן אין שטוב...

פריידא: מאָטיע דער קבצן? אויף אַ איזװאָשציק װאָלט מען
איהם נאָך געקענט אָניאָגען, נור געה טרעף װאוהין ער
איז געגאַנגען, אין נאָװע קאַדיאַן, פולוױצע, אָדער
מאַנדריקאָװקאַ?

אסיא: מאָטיע דער קבצן איז געגאַנגען קיין מאַנדריקאָװקאַ.

פריידא: (אין טהיר) מאַרק, זײַט אַזױ גוט, נעהמט באַלד
אַ דראָזשקע... איהר װעט נאָך חאַפּען מאָטיען אין
מאַנדריקאָװקע... די בראָש איז געװיס בײַ איהם...
נעהמט מיט װלאַדימיר'ען.

װאלדימיר: (פון אנדער צימער) אַ גײַטיגע זאַך! איך װעל ניט
פאָהרען. (זינגט: „נאָטשי בעזאומניאַ").

פריידא: (מאכט צו די טהיר) דו זעהסט דאָך, מען וועט דעם טאַכטען דיינעם באַלד חאַפּען, זיי זיך בעסער מודה, דערצעהל דעם אמת!

אסיא: מומע, איך זאָג אייך דעם אמת: איך האָב ניט וואָס מודה צו זיין.

פריידא: דו דאנקסט אָב שעהן, ניטאָ וואָס צו רעדען! מען האָט דיך אַרויסגעשלעפּט פון דער בלאָטע, געמאַכט פאַר אַ מענשען... און דו גנב'עסט אַ בראָש...

אסיא: מומע, איך האָב ניט גע'גנב'עט, נאָר אַז איהר ווילט מיר ניט גלויבען, קען איך זיך ניט העלפען...

פריידא: שאַ! ווייסט דו וואָס? איך וועל דיך ניט שלאָגען, וועל דיך ניט שעלטען... איך פערלאָז מיך אויף דיר... שווער און זאָל דיין אונגליקליכע מוטער דאָרט זיין איין עדות, אַז דו ווייסט ניט, וואו די בראָש איז, וועל איך דיר גלויבען...

אסיא: ניין, איך וועל ניט שווערען, אַז איך ווייס ניט.

פריידא: דו וועסט ניט שווערען, אַז דו ווייסט ניט, ווייסט דו דאָך יאָ!

קאראלינא: זי ווייסט! איך זאָל אַזוי געזונד זיין, זי ווייסט.

טראכטענ'ב: דו ווייסט ניט, ווער טראַכטענבערג איז... איך שרייב צוויי ווערטער צום פּאָליציימייסטער, וועסט דו פערפוילט ווערען אין אָסטראָג... ווי אויסגעלאַסען! ווי פערדאָרבען! סקאַנדאַל!!

פריידא: ע! ווי באַלד אַזוי, וועט זי ביי מיר באַלד רעדען! זי העט שוין קריגען לשון! מוסיו! נעהם אַקערשט דעם וועג! (שטויסט טראַכטענבערג'ן) זי וועט שוין דאָ רעדען ביי מיר!

טראכטענ'ב: (שטיל) חאַפּ נור ניט אַריבער די מאָס, פערגעס ניט, מאַנקעס נעשיכטע האָט געקאָסט אַ שעהנע פּאָאר

הונדערטער ... מײַן מעג זיך ערלויבען, אָבער מיט אַ געוויסען פּרינציפּ.

פרוידא: וואָס האָב איך מורא? זי איז מיר ניט קיין פרעמדע... איך בין איהר אַנשטאַט אַ מוטער... איך דאַרף זי לערנען (פערשפּאַרט די טהיר) אַ גנב? ניט דערלעבען זאָל זי!

קאראלינע: אַסיע, זאָג בעסער באַלד דעם גאַנצען אמת!

פריידא: אָה! זי וועט מיר באַלד זאָגען דעם גאַנצען אמת! רובעל אַ בראָש! קום אהער! וועסט באַלד רעדען באַ מיר! (שלעפּט זי) צו בינדען זי פאַר איהרע אײגענע פּאַטלעם צום בעט, וועט זי רעדען! קאַראָלינע העלף מיר אָה! אָה! וועסט קריגען לשון באַלד (פריידע מיט קאַראָלינען שלעפּען זי צום בעט און בינדען איהרע האָר צו די אײזערנע שטאַכעטען פון בעט.)

אסיא: (ראנגעלט זיך) וואָס ווילט איהר טהון! אױ! עס טהוט וועה...

פריידא: קאַראָלינע, האַלט זי פאַר בײדע הענד און לאָז ניט אָב... אהאַ! עס טהוט וועה! וואו איז די בראָש?

אסיא: אױ, מומע, עס רײַסט מיר אויף דעם מח! איך האָב ניט געגנב'עט! איך האָב אין מײַן לעבען ניט גע'גנב'עט! איך בעט אײַך (פלוצלינג מיט צאָרן) בינד מיך אָב באַלד! מיר רײַסט דעם גאַנצען קאָפּ! בינדעט אָב!

פריידא: איך וועל דיך אָבבינדען — זאָג וואו די בראָש איז.

אסיא: איך וועל ניט זאָגען דאָס, וואָס איך דאַרף ניט זאָגען....

פריידא: דו הערסט? נו, וועסט דו שוין יאָ זאָגען! וועסט באַלד זאָגען!

אסיא: נײן! איך וועל ניט זאָגען.....

פריידא: נו, דאָס וועלען מיר זעהען!

אסיא: יאָ, איהר וועט זעהען: אַז איך זאָג נײן, וועל איך ניט זאָגען!

פריידע: (טאַפּעט מיט'ן פוס און שרײַט) זאָג, וואו איז די בראָש?

(אַסיאַ שווייגט) וואו איז די בראָש? וואו איז די בראָש, פרעג איך דיך!

אַסיא: (זי שווייגט לאַנג, פלוצלינג הויבט זי אָן שרייען אין פער־צוויפלונג) מאַמע! מאַמע! געוואַלד! מיין קאָפּ! מענשען! קאַראַול! (פריידע און קאַראַלינאַ דערשרעקען זיך.)

וואַלאדימיר: (קלאַפּט אין טיהר) וואָס טהוט איהר דאָרט? עפענט באַלד! מאַמע, עפען... אָדער איך ברעך אוים די טיער... עפענט! (קלאַפּט שטאַרק) איהר זייט דאָרט משוגע געוואָרען!

טראַכטענ׳ג: (בּאַ דער טיער) נו, געננג דאַרטען! ווילסט אַ סקאַנדאַל אויף גאַנץ קאַטערינאָסלאַוו?

וואַלאדימיר: (קלאַפּט) מאַמע, דו וועסט געהן דערפאַר אין סיביר, אין אַרעסטאַנטסקי ראָטעס.

פריידא: עפען די טיער, קאַראָלינע (קאַראָליגע עפענט די טיער, זי בינדעט אָב אַסיען) אומעדום מישט ער זיך, דער תכשיט מיינער! (קוים זי אַטהעמט, אַסיע וויינט שטיל) שאַרלאַטאַן!

וואַלאדימיר: דו ווייסט, וואָס דיר קומט פאַר אַזאַ מוסר זאָגען?

פריידא: אַי! איך אַליין דאַרף אַלעס איבערטראָגען!... עס איז אַ שטוב.... איך וועל דאָס ניט אויסהאַלטען... אַי! אַי! (פאַלט אויף אַ בענקיל און שרייט היסטעריש.

טראַכטענ׳ג: פריידא, גאָט איז מיט דיר... כדאי איבער אַזאַ אונווירדיגעס מעדכען... וואו זיינען איהרע פּילוּלען? (פיהרט זי) באַלד נעהמט זיך צום האַרצען....

קאַראַלינא: איבער אַזאַ... דאַרף די מאַמאַ נעבאַך ליידען. (זי און טראַכטענ׳ג פיהרען אַרויס פריידען.)

וואַלאדימיר: (געהט אום און רייסט זיך די האָר פון קאָפּ) אַי! דער רוח זאָל מיך נעמען! נו, געה, זיי אַ חכם און טרעף פריער, וואָס שפּעטער וועט זיין. (בעטראַכט אַסיען מיט מיטלייד) אַסיאַ, זיי האָבען דיר זעהר וועה געטהון? (נעמט איהרע לאַנגע צעפּ אין די הענד, צאַרט...) אַסיאַ מיך פערדריסט אַזוי, איך קען עס ניט אויסדריקען...

אַסיאַ! אַי! (טראָגט איהרע האָר צו זייגע ליפּען און וויינט.)

אסיא: אַז איך פערדריסט, איז מיר אַזוי גוט. (ווישט איהרע טרערען).

וולאדימיר: זיי כּעגען זאָגען, וואָס זיי ווילען, איך וועל אויף דיר קיין מאָל ניט גלויבען קיין שלעכטס.

אסיא: (לאכט) ניין? חאַ! חאַ! זייט איהר אַ גוטער... אַי! האָבען זיי מיר אָנגער.סען דעם קאָפּ... ע! אייגענע מענשען... זיי מיינען דאָך מיין טובה, איאָ?

וולאדימיר: איך קען שווערען, דו זאָלסט וויסען, וואו די בראָשקע איז, וואָלסט דו באַלד געזאָגט...

אסיא: אַזוי? איך זאָל וויסען, וואָלט איך באַלד גענומען און אויס-געזאָגט? זעהט איהר דאָס האָט איהר דוקה אַ טעות... אָט איז די בראָש אין'ם אַש. (שלעפּט ארויס די בראָש) נאָט! נעמט עם בעסער צו. (קראצט דעם קאָפּ) ס'אַי! היינט איז מיר דער קאָפּ אויך צונויף געקומען... אַזוי האָב איך ניט געוואוסט, נאָך וואָס דאַרף איך אַ קאָפּ... אַי! ס'אַי!...
(וולאדימיר בלייבט איבערראשט).

וולאדימיר: זיי געבען מיר קיי מאָל ניט קיין געלד, וויפיעל איך דאַרף... קיין גראָשען באַ דער נשמה. נו, האָב איך... אַי, אַסיאַ, דו האָסט געוואוסט, האָסט געליטען און גע-שוויגען! אַסיאַ! אַסיאַ! (פויזע).

אסיא: חאַ!-חאַ! חאַ! אַי! נאַר, וועלוויל ע, אלואי גנב'עסט דו אַ בראָש אַלע טאָג! (א געוויש, מרדכי, נאָך איהם מארק מיט זיין פּאַק זאכען)

מרדכי: מאַלדייך איך זאָל האָבען מיין פּאַספּאָרט, וואָלט איך איך געלערנט בלק דערפאַר... מיך נעמט מען ניט, וועדליג וואָס...

מארק: איהר זעהט, איך האָב איהם געפּאַקט און געבראַכט. איך דאָב איהם געטאַסקעט ווי דער רוח דעם מלמד. וואו זיינען זיי?

וולאדימיר: איך שיק זיי שוין אריין. (אב).

מרדכי: איך וועל דארטען אנווערען די פוהרען... וואס איז דאס פאר א צוטשעפעניס, חאסיע, דו ווייסט ניט? אי־דלות, דלות.

אסיא: ווייסט ניט וואס דאס איז? רייכע מענשען טראגען דאס און די קבצנים קרענקען דאס אוים... עס רופט זיך ציהרונג... (פריידע קומט, איהר קאפ פערבונדען מיט א ווייסען האנטוך, נאך איהר קאראלינע און וולאדימיר).

מארק: ער איז דא מיט די זאכען... קארפוס דעליקטי... דאס וועט זיין מיין ערשטע קרימינאלע פראקטיקע.

פריידא: אהא, מאטיע, ביזט דא? זאג מיר נאר, האט דיר דיין חאסיע קיינע זאכען געגעבען? דעם אמת, נאר דעם אמת!

מרדכי: (ערשראקען) זאכען?... הם... מאלדייך אויסער די פאאר פליודערן מיט דער ספארניצע, וואס דו האסט מיר געגעבען... חאסיע, איך מוז זאגען דעם אמת... איך וויל ניט לייקענען... דא וועט איהר עס געפינען... בא מיר איז דארטען אלעס אין גאנצען (צייגט אויף'ן פאק זאכען, אלע טריאומפירען).

פריידא: זעהסט? איך האב פריער געוואוסט, מאטיע וועט זיך באלד מודה זיין (זי זוכט אין די זאכען).

קאראלינע: אז איך האב אליין מיט מיינע אויגען געזעהען...

מארק: אז איך האב איהם געבראכט מיט אלע זאכען צוריק, א ברירה האט ער.

מרדכי: אמת, איך וועל חלילה ניט אבלייקענען... עס איז דא! עס איז דא! סאטקעלעס פלאטקעלע איז דא, יא דא...

פריידא: (בייזו) פלאטקעלע, שמאטקעלע! וואו איז די בראש?

מרדכי: הא? ! וועדליג וואס איז דאס? (טראכטענדיג שרייט פון זיין צימער; די בראש! „די בראש! די בראש!" לויפט אריין).

טראַכטענבערג: וואָס זאָגט איהר אויף אַזאַ אָקאַזיע? די בראָש ביי מיר אויפ'ן טיש אונטער אַ צייטונג... עס איז פונקט ווי מען לייענט אַ קאָרעספּאָנדענציע אין גאַזעטען.

קאַראָלינא: דאָס האָט מען ערשט אינטערגעוואָרפען, אַזאַ געמיינהייט!

מאַרק: אַז זי איז דאָ, האָט זי דאָך ניט געקענט אונטערוואַרפען דאָרטען, דאָס איז איהר אַ ליבי. הייסט אַז ניט זי, איז איין אַנדערער, ווער איז דער אַנדערער?

פריידא: (גיט אַ קוק בייז אויף וולאַדימיר'ן) אָה, איך ווייס שוין! איך האָב עס אַליין אוועקגעלעגט און האָב פערגעסען (שטיל צו וולאַדימיר'ן) האַר אוים, שאַרלאַטאַן! (לויט) אַ קאָפּ! האָב פערגעסען און האָב חושד געווען, אַז מע האָט עס גע'גנב'עט...

מאַרק: אויב אַזוי, איז אוים מיט מיין פּראַקטיקע.

מרדכי: וואָס? ווערדליג איך זעה, האָט מען מיך חושד געווען אין גנבה? אַי, פע! איך האָב יסורים דערפון...

טראַכטענבערג: עס מאַכט זיך... אָבער, מרדכי פאַרגעס ניט, דער ערשטער פּרינציפּ דאַרף זיין מענשליכקייט...

פריידא: און מיר האָט זיך אויסגעוויזען... נו, אַסיע, דו וועסט שוין האָבען בא מיר אַ שיינעם פּרעזענט... דו וועסט זעהען.

אַסיא: (פריילאך) אַ פּרעזענט אויך? הייגט וואָס פעהלט מיר? אַי, צו זיינען דערווייל מיינע פּרעסלאַך ניט פערקיהלט געוואָרען (לויפט צום אויוועז, חאַפּט אַ פּרעסיל און זינגט שטי־פענדיג: אַ זאַ טאַהאָ פּעטרוסיאַ, בילאַ מענע מאַטוסיאַ, אַי ליבאָ ני פּעטרוס, בעלאַ ליצי, טשאַרני אוס. זי ווינקט צו וולאַדימיר'ן. אַלע לאַכען.)

פריידא: עס איז אַ מיוועל ניט קיין מיידיל (וולאַדימיר קוקט אויף איהר ענטציקט.)

אסיא: חאַ! חאַ! חאַ! איך האָב זיך דערמאָנט, ווען דער טאַטע האָט מיך אַהער געבראַכט, ווי אַזוי איך בין געלאָפען נאָך איהם און געשריען: טאַטע! נעם מיך אַהיים! איך וויל דאָ ניט בלייבען! זיי געפעלען מיר ניט! איך האָב מורא פאַר זיי! איך בין דאַמאָלס געוועזען ניט קיין שטודירטע, איצט לויף איך ניט נאָך'ן טאַטען.... איך האָב ניט מורא דאָ בלייבען און אַלע געפעלען מיר. די מומע לערנט מיך, איך זאָל זיין אַ מענש... קאַראָלינע לערנט מיך די זאַך וואָס מע זאָגט און פון וואָס מע זאָגט.. דער פעטער האָט אַ פּרינציפּ, איך ווייס ניט וואָס דאָס איז, אָבער עס איז מסתמה ניט קיין שלעכטע זאַך חלילה... אייגענע מענשען! אָי! נאָר אַמאָל טהוט פון זיי יועה דער קאָפּ אַ ביסעל... (צום פּאָטער) דו, פעלד גזלן פון קאַראַטשיקראַק, וואָס שטייסט דו אַזוי? (קרומט איהם) מאָלדייך וועדליג איך זעה, איז מען מיך חושד אין אַ גנבה, אָי! פע! איך האָב יסורים דערפון... איך וועל ניט לייקענען, סאָסקעלע פּלאָטקעלע... (אַלע לאַכען. קרומט פריידען) פּלאָטקעלע, שמאָטקעלע, וואו איז די בראָש? (אַלע לאַכען. קרומט טראַכטענ'גן) די בראָש איז מיט אַ פּאַראַלעל אויף מיין טיש אונטער אַ גאַזעטע... חאַ! חאַ! חאַ! אָי! דלות! (אַלע לאַכען פרייליך, זאָגאַר מרדכי צוקט מיט די פּלייצעס, צייגט אויף איהר טיט'ן האַנד און לאַכט.)

פאָרהאַנג פאַלט.

דריטער אקט.

(טראכטענבערג׳ס זאַל ווי אין ערשטען אקט, צוגעקומען פיעל בלומען אין טעפּ. אויף׳ן טיש ברענט א לאָמפּ. וולאדימיר ליעגט אויף א סאָפע און זינגט „נאָטשי בעזאומניא", שפּעטער קומט אסיא געקליידעט אין אשעהנען מאלאָרוסישען קאָסטיום, אין די האָאר פערפלאָכטען לענטעס. זי בלייבט שטעהען פערשעהמט. וולאדימיר בעמערקט זי ניט).

וולאדימיר: ע׳, אַסיא, וואו ביזטו? קוקו! קוקו!

אסיא: אָט בין איך דאָ... אַי! איך שעהם זיך דיר קוקען אין די אויגען...

וולאדימיר: זעה נאָר. זי האָט זיך איבערגעטהאָן ווי אַ חאָחלוּשיצקע... אַי, שעהן! קום נאָר אַהער צו מיר...

אסיא: (שטיל און פארשעהמט) געה, געה, געננג. (זעצט זיך צו דער פּיאַנאָ) אַי, איך זאָל איצט קענען שפּיעלען... (קלאפּט לאנגזאם אויף א באַס קלאווישע) באָם! באָם! אַזוי ווי דער קלאַנג פון אַ גלאָק... אין דאָרף אויף׳ן פרייען לופט אַז אַ גלאָק קלינגט איז אַמאָל ווייזט זיך אויס, דער גלאָק רופט ערגעץ ווייט, וויַיט, אַמאָל ווי ער דערצעהלט, וואָס האָט זיך געטראָפען שוין זעהר לאַנג... אַמאָל זינגט ער מיט פרייד, אַמאָל ווי ער בעוויינט, וואָס איםיצער איז געשטאָרבען... באָם! באָם! וואָס דערצעהלט ער איצט?

וולאדימיר: אַמאָל ווי עס רופט, אַמאָל ווי עס ערציילט... ווי אַזוי קומט דיר דאָס אין זינען איך קען ניט אויסטראַכטען אַזעלכע זאַכען, כאָטש צופלעט מיר דעם קאָפּ...

אסיא: (פערשעהמט) דערפאר קענסטו אויסטראכטען אנדערע זאכען...

וולאדימיר: (זעצט זיך לעבען איהר) אי, ביזטו א טהייערע..., אן אנדערע אויף דיין ארט, וואלט איצט גע'טענה'ט, אדער געוויינט און דו — גארניט.

אסיא: די וואס האבען מורא פאר צרות, טענה'ען, אזעלכע ווי איך שווייגען... דערציהל מיר בעסער, ווי אזוי איז דיר איינגעפאלען אומקעהרען זיך פון טהעאטער...

וולאדימיר: ערשטענס, זיינען אלע געווען זעהר זויערע און די מאמע האט מיר געזאגט מוסר... זי וועט מיך איצט עסען ביז'ן טוידט... אי, אסיא, אויף דער וועלט איז ניטא קיין ערגערע זאך פון מוסר... דער עיקר אבער, עס האט מיך צו שטארק געצויגען אהער צו דיר... איך האב אבגעשטעלט די קארעטע און געזאגט: איך וויל ניט אין טהעאטער, איך בין ברוגז... איך בין אזוי געלאפען אהיים, אז איך האב שיער ניט אראבגעווארפען פון טראטואר א פרוי מיט א קינד.

אסיא: הם! פלוצלונג בין איך דיר אזוי געפעלען געווארען און פריהער האסטו מיך ניט געוואלט בעמערקען אפילו. וואס־זשע איך בין ניט גענוג שעהן פאר דיר?

וולאדימיר: נאר, ביזט שעהנער און אפעטיטליכער פון אלע אונזערע איידעלגעפאטשקעטע בארישניעס... איך האב דיך ניט געקענט פערגלייכען צו אנדערע דיענסטען... גלאט אזוי — איז געווען א רחמנות, און פערליבען זיך, האב איך גערעכענט, איז ניט כדאי... און דו ווייסט, איך האב אביסעל מורא געהאט פאר דיר... האסט זיך מיר אויסגעוויזען פאר צו א קלוגען גנב און איך האב מורא געהאט. ווערסט מיר זאגען מוסר, אבער שעהנהייט? הע! איך בין שוין אמאל געווען פערליעבט אין א געשטו־פעלטע בארישקע פון דער אפערעטע... חא! חא! דו

ווייסט, זי איז געוועזען אזוי פערליעבט אין מיר, אז זי האט זיך גע'סס'ט. ווען איך האב זי אוועקגעווארפען... זי האט גענומען פון א סך סירניקלאך דעם פאספאר מיט דער סירקע, האט צופיהרט אין וואסער און אויסגעזופט.

אסיא: (זעהר ערשראקען) זי איז געשטארבען?

וולאדימיר: שא! שרעק זיך ניט! זי איז ניט געשטארבען, זי האט גענומען צו ווייניג סירניקלאך...

אסיא: פון סירניקלאך קען מען שטארבען און איך האב דאס גאר ניט געוואוסט (פערטראכט זיך).

וולאדימיר: אי! ווען דו האסט היינט א קוק געטהאן אויף מיר מיט דיינע פערוויינטע אויגען און האסט געזאגט: „אז איך פערדריסט, איז מיר גוט..." אי! אי: אי! (אומארמט זי ליידענשאפטליך און דריקט זי צו זיך).

אסיא: אי, עס איז אזוי גוט, אז אימיצער האט דיך ליעב... איך וואלט נאר געוואלט וויסען, ווי לאנג קען מען אזוי גוט פיהלען און אויב עס איז דא אזעלכע גליקליכע, וואס פיהלען שטענדיג, א גאנץ לעבען אזוי?

וולאדימיר: אסיא, זאג דעם אמת, פון ווען אן געפעהל איך דיר?

אסיא: נאך אין דארף פלעג איך טראכטען פון דיר... און אז איך בין געפאהרען אהער, איך ווייס ניט פארוואס, איך פלעג פארציטערט ווערען, אז מען פלעגט דערמאהנען דיין נאמען... איך האב אבער באלד פערשטאנען, וואס פאר א צרה דו ביזט און האב זיך געגעבען א ווארט, היטען זיך פאר דיר, ווי פאר'ן מלאך המות... איך האב אלץ ערווארטעט וועסט צו מיר שדכנ'ען זיך, ווי די אנדערע חורים קריכען, און דו גאר ניט — האב איך אנגעהויבען ווארטען, נאכדעם האט עס מיך פערדראסען, נאכדעם האב איך עטליכע מאל אין דער שטיל גע-

ווײנט... יאָ! געװײנט, װאָס איך בין אַזאַ אונגליקליכע, אַז דאַמאָלס װען איך װיל שוין יאָ דאָס אונגליק זאָל צו מיר קריכען איז דוקא ניט... נו... (פערשעהמט) ענדליך איז דאָס אונגליק געקומען צוקריכען און איך בין אַ גליקליכע, אַיאַ? חאַ! חאַ! חאַ!

װלאַדימיר: איך האָב געהאַט אַ גרױסע פּראַקטיקע אין די זאַכען און איך פערשטעה דאָס... אסיאַ, דו װײסט, װאָס איך װעל דיר זאָגען? נו מיר נעהמען אויף מײן װאָרט און מאַכן אויף צו אַן אמת חתונה האָבען. די מאַמע װיל מיר זאָגען מוסר, װעל איך איהר זאָגען מזל טוב. זײ מײנען, איך בין אַ גאַרניט, װעל איך דוקא זײ אויף צו להכעיס נעהמען אַן אָרעמע יתומה... אסיאַ, נאָמיר פּרובען אונטערזיכען, װאָס האַרט דיך?

אסיאַ: אונטערזיכען? נו, װאָס קען עס מיך האַרען! חאַ חאַ! דו פיהלסט איצט יום טוב'דיג, זאָגסטו „גוט יום טוב... איך אָבער דאַרף ניט פּערגעסען, אַז באַלד קומט דער „אין דער װאָכען"... זעהסט, װען ניט איך װאָלט ביי אייך אין שטוב געװוען אַזױ פיעל בלומען? (זי געהט צו די בלומען, ער זעצט זיך צו דער פּיאַנאַ און מוזיצירט שטיל. אסיא צושטעלט אלע בלומען אין צװײ רײהען אין מיטען שטוב. נעהמט פון קאָפּ אַ װײסע לענטע און לעגט צװישען די טעפּ, דאַן נעהמט זי אַ קרעסלע און קעהרט אום לעבען די בלומען).

װלאַדימיר: (קערט זיך אום) אָי, אסיאַ, װאָס װעט דאָס זײן?...

אסיאַ: מיר איז יעצט אַזױ גוט און איך װיל זײן אַביסעל אין דאָרף... זעהסט, דאָס איז דער טײך (צײגט אויף דער לענטע) און דאָס זײנען די בױמער פון בײדע זײטען. (צײגט אויף די בלומען) און דאָס איז אַ הױבער שטײן לעבען טײך, (צײגט אויף דער קרעסלע) און מיר בײדע װעלען זיטצען בײם טײך אונטער אַ בױם און מיר װעלען שטיל רעדען... האַר אוים, איך װעל קלענער מאַכען דעם לאָמפּ, און

אונז וועט שיינען די לבנה (לאוט אראב די לאמפע און עפענט א פענסטער) קום צו מיר. יעצט וועצט זיך לעבען איהר) זיץ און שווייג. (זיצען ביידע שטיל. פויזע. די לבנה שיינט אריין אין פענסטער. און דאן הערט זיך וויט, גאנץ וויט א כאר זינגט: „ניע ליודימא נאשע מאריע". זיי בלייבען שטיל ביז דער כאר ענדיגט).

אסיא: אי, עס איז שעהן... ווער זינגט דאס?

וולאדימיר: א קאמפאניע געווים ביי'ם דניעפר, אפשר אין א שיפעל. (פויזע)

אסיא: אז איך וויל, מאך איך צו די אויגען און זעה א גרויס וואסער און אויף'ן וואסער א שיף... ווען איך זעה, ווי א שיף שווימט וויט וויט און געהט א וועק, הויבט מיר אן וועה טהון דאס הארץ און איך טראכט: וואוהין געהט זי און ווער פיהרט זי?

וולאדימיר: און אז איך זעה א שיף, טראכט איך, עס זאל זיין געלד, וואלט איך גענומען א בילעט ערשטע קלאסע און וואלט אין בופעט געהייסען...

אסיא: אי, ווי שעהמסטו זיך ניט, איצט טראכטען פון אזעלכע זאכען?

וולאדימיר: און דו וואלסט אויך געוויען מיט מיר אויף'ן שיף. נאכדעם וואלטען מיר אראבגעגאנגען אין קאיוטע...

אסיא: פע! מיר טהוט זעהר וועה דאס הארץ, וואס דו קענסט איצט ניט פיהלען אזוי ווי איך. שא! מיר וועלען זיטצען אט אזוי ביים טייך און שווייגען ביז עס וועט ווערען טאג... גאנץ פריה וועלען די פויגעלאך אנהויבען זינגען צווישען די בוימער... עס איז נאך דא א סך פויגעלאך, דער ווינטער איז נאך וויט... א יא די פויגעלאך איז גוט? זיי האבען קיינע דיענסטען און קיינע בוטעס... און אז זיי האבען זיך ליעב, שרעקען זיי זיך ניט, וואס שפעטער וועט זיין. שש! רעד ניט... נעהם

מיך ארום, זיץ און שוויַיג!... חאַ! חאַ! איך האָב זיך דערמאָנט: דאָס פויגעלע ווייסט ניט — די זאַך וואָס מע זאָגט און די זאַך פון וואָס מע זאָגט... דו קענסט עפּעס גראַמאַטיק?

וולאַדימיר: אַזוי פיעל, וויעפיעל דו האָסט געקענט, בעפאָר נאָך דו האָסט אָנגעהויבען צו שטודירען.

אסיא: ניט מעהר? ניט קיין סך... ניט אומזיסט רופט דיך די מומע: למדן און תכשיט. ווי באַלד עס איז שוין יאָ אַזוי, נעם מיך אַרום און זיץ שטיל.

וולאַדימיר: אָה, די דאָזיגע גראַמאַטיקע קען איך גוט (נעמט זי אַרום).

אסיא: (ווידער ערנסט) אָי, ווען איצט זאָל זיך אָבשטעלען דער זייגער און הייַנט חאָטש, נאָר הייַנט זאָל די צייַט ניט לויפען... נאָכדעם אַז עס וועט זיך צוריק אָנהויבען מייַן לאַנגעס לעבען מיט צרות, זאָל איך כאָטש האָבען וואָס צו דערמאָנען... שש! רעד ניט (ווידער דער באָר נאָך וויַיטער. פלוצלינג אַ שוואַכער קלונג בייַ דער פאַראַדנער טיער, ביידע חאַפּען זיך אויף ערשראָקענע.) זעהסט? שוין... העלף מיר אויפרוימען (טראָגט צוריק די בלומען) עס איז עפּיס געווען אַ מאָגערער קלונג... (לויפט אום און רוימט).

וולאַדימיר: (העלפט איהר) עפּיס אַזוי פריה הייַנט.. עס איז ערשט עלעף (אַ שטאַרקער קלונג) זיי!

אסיא: געה עפען די טיער (וולאַדימיר אָב) די בוימער צוריק אַהער (שטעלט די בלומען) דער שטויין אויף זייַן אָרט, צונעהמען דעם טייך! (שלעפּט די קרעסלאַ) איצט גרעסער מאַכען דאָס פייַער (וויל מאַכען גרעסער און פאַרלעשט די לאָמפּע. עס ווערט גאַנץ דונקעל) אָט האָסט דו דיר... פערלאָשען אין גאַנצען... דאָ זייַנען ערגיץ געווען סירניקלאַך (זוכט) הם, איך האָב ניט געוואוסט, אַז מיט

סירניקלאך קען מען זיך סמן, (זוכט) וועה איז מיר
וולאדימיר קומט נאך איהם. מרדכי מיט'ן פאק, אסיא זעהט ניט.)

וולאדימיר: (צו מרדכי'ן) שש! וואס איז דא פינסטער גאר?... געקומען!

אסיא: וואס זאגט איהר פארט... אומגערן האט זיך די לאמפ פערלאשען... אפשר האט איהר א סירניקעל, וולאדימיר? (לויט) איך קען ניט געפינען די סירניקלאך... אלעס פאלט פון די הענד פון שרעק. (וולאדימיר רייבט אויס א סירניקעל און צינדט אן די לאמפ, אסיא דערזעהט דעם פאטער דו גאר? אי, דלות, דלות, האסט מיך דערשראקען אויף טויט. מאלדייך ווי קומסט דו צוריק? חא! חא! חא!

מרדכי: לאכסט חא? און בא מיר זיינען די פיס געשוואלען און געדראלען... אז וועדליג זיי האבען מיך גערעכענט פאר א גנב, האבען זיי מיך געפיהרט אויף א דראשקע,— אויס גנב — געה צו פוס... א שעהנער מהלך מאנדרויען ביז מאנדריקאווקע... איך קום צו גיין די פאדוואדעם שוין ניטא... נו, נו, איז וועדליג יעקב אבינו, ויצא די פיס אויף דער פלייצע און צוריק... און דא נאך א שטיוועל אויסגעקרומט און עס רייבט פונקט אין קנעכיל... אט האסט דו דיר, ווי דיין טאטע זאגט: א מענש דארף האבען א פרישציק.. ס'אי, אי! (האפט זיךביים פוס).

וולאדימיר: דארף האבען א פרינציפ, מיינט איהר (ער און אסיא לאכען).

מרדכי: נו, יא! וועדליג איך זעה, איז די „פארמעליע" של מעלה ניטא אין דער היים? אי, מיינע פיס... אט האסט דו דיר א פערד, א גליעער, די פוהרען אנגעווארען, טאלצע וועט משוגע ווערען און וועט זיין גערעכט... אי! דלות, דלות...

אסיא: קום, טאַטע, אין קיך אַריין, וועסט דו זיך דאָרטען אָברוהען...

וולאדימיר: אין קיך גאָר? ניין, ברודער מיר זיינען היינט געסט אין זאַאל. ר' מרדכי, איך טהוען וועה די פיס, אַראָפּ די שטיוועל (שלעפּט פון איהם די שטיוועל אַזוי האַסטיג אַז ער קערט איהם, שיער ניט איבער). וואו זיינען מוסיו טראַכטענבערגס שטעקשיך מיט דער פּאַראַלעל? (ברענגט דעם פאָטערס טופליעס) איהר טהוט אָן! איך וויל דאָ היינט אַלעם איבערקעהרען קאַפּויר מיט די פיס. ר' מרדכי, עס איז בעשלאָסען — איך האָב חתונה (מרדכי טהוט אָן די טופליעס.)

אסיא: טאַטע, ער וועט ניט חתונה האָבען, און דיר גיב איך אויך דיזעלבע עצה: קריך ניט מיט אַ קבצנישע פּוס אין אַ נגידישען פּאַנטאָפעל...

מרדכי: מאָלדייך, וועלוויל, דיר זאָל אַזוי אָנרייבען אַ שטיוועל וואָלסט דו ניט געטראַכט פון חתונה האָבען. אָי, געוואַלד וואָס אַ נגיד פערגינט זיך! די פיס וועדליג אין קאַלטע סמעטענע, ווי אַזוי רופט ער די פּאַנטאָפעל, שטיק שעך? און וואָס רופט ער די פּאַראַלעל?

אסיא: אָה! פּאַפּאַ, זי ווינשען שוין אויך צו שטודירען? חאַ! חאַ! (רעדט דייטש און שטיפּט).

וולאדימיר: די שיך רופען זיך ניט שטיק שעך, שטעק שיך און פּאַראַלעל איז... ע... איך מיין דער פּאַפּאַ אַליין ווייסט אויך ניט, וואָס דאָס איז. האַרט אוים, איך מאַך דאָ באַלד אַ אילומינאַציע... אָנצינדען אַלע קאַנדיליאַברען, צו להכעים איז צו להכעים! (צינדט אָן אַלע ליכט.)

אסיא: דו ווילסט זיי טהון אויף צו להכעים, ווייל דו פיהלסט זיך געגען זיי שולדיג... אָבער, וולאַדימיר, פּאַרגעס ניט, דו וועסט זיך שפּיעלען אין צו להכעים און צו מיין ועלען אויסגיין אַלע צרות.

וולאדימיר: זאָל איך קרעפּירען! ר' מרדכי, אַלעמען אויף צו להכעים... האָב איך חתונה.

מרדכי: וואָס דען, דער יצר הרע האָט דיר אַזוי פיעל גע־טהון אויף צו להכעים האָב חתונה און טהו דעם יצר הרע אויף צו להכעים... אַזוי גרינג אויף די פיס — עס ווילט זיך בריקעווען...

וולאדימיר: וואָס מיינט איהר, אַסיע וועט אפשר זיין א שלעכט ווייבעל?

מרדכי: יאָ, טאַקי, חאַסיע, איך האָב נאָך פון פריער אָן אין מיין מויל ניט געהאַט... וואָס מיינסט דו מכח אַ קאַי? זיי האָבען דאָך מסתמא אַ וועטשערע! הא?

אסיא: עס איז דאָ אַ קאַלטע עוף, עס איז אָבער פערשלאָסען אין בופעט... קום אין קיך אַריין, איך וועל זעהען.

וולאדימיר: פעטער מאַטיע, איהר ווילט קיינען? איך ברעך אויף דעם בופעט... דאָרט איז דאָ גוטע זאַכען מיט משקות... היינט קומט אונז — איך האָב חתונה... מאַמאַ, גיסט מיר מוסר, נאָ דיר אַ חתונה (אָב.)

אסיא: טאַטע, מע דאַרף ניט... לאָז איהם ניט... עס האָט זיך שוין אַזוי אויך גענוג היינט דאָ אין שטוב אָבגע־טהון... (פאַרדעקט איהר געזיכט) זעהר גענוג! זעהר גענוג...

מרדכי: וואָס איז דאָס געווען? זאָל איך קרענקען אויב איך פערשטיי די גאַנצע מעשה... אַנגעוואוירען די פוהרען... איך וועל שוין האָבען פון טאַלצען. דלות מיינער.

אסיא: אָי. וועה איז מיר, ער ברעכט טאַקי דעם בופעט! (מע הערט ווי וולאַדימיר ברעכט דעם בופעט).

מרדכי: וואָס הארט דיך? וועדליג דעם נגידם בן יחיד, זאָל ער זיך ברעכען דעם קאָפּ אפילו, ער מאַכט שפּאַס.

אסיא: אָי! זיין שפּאַס האָט זיך אַנגעהויבען מיט טרערען און וועט זיך ענדיגען מיט טרערען, איך ווייס שוין. (אָב).

מרדכי: אַ גנב גאַר? מאַלדײַך איך זאָל זײַן בײַ זיך אַבּיסעל מעהר תּקיף, וואָלט איך פאַר אַזאַך... אײַ! מיר קלעמט זעהר דאָס האַרץ... אָנגעריבּען די פּוס פּונקט אויף דער שציקאַלקע און טאָלצע ועט מיך לעגען אין דרערד אַרײַן.

(וולאַדימיר קומט מיט אַ פאָדנאָס, פערשיעדענע פלעשער, אַ גראַפין, קיכלאַך, אַ הוהן, גלעזלאַך.)

וואלדימיר: איהר זעהט? פאַפּאָווקע, וױשניאָווקע, דאָפּפּעל קימעל, חתונה איז חתונה!

מרדכי: נו, יאָ, חתונה טאַקי... גוטע משקה האָ? אײַ! די פּאָדוואָדעס אַוועקגעגאַנגען, אַזעלכע יסורים... עס חלש'ט דאָס האַרץ...

וולאדימיר: (גיסט אָן די גלעזלאַך) נו, ר' מאָטיע, לחיים! (בײדע טרינקען) איהר נעמט פּשוט אַ פּולקע און עסט אָהן צערעמאָניע, נאָר מיט אַ קיכעל... פאַר פרעמדע מענשען בין איך כּלומר'שט אַגאַנצער טראַכטענבּערג, ווײַל זײַ ווילען איך זאָל נעמען אַ רײַכע כּלה און ווערען אַ בעל בית, נעם איך אויף צו להכעיס און האָב חתונה מיט אײַער אַסיען, (מרדכי הערט ניט, עסט) אַסיאַ! זי ווײנט דאָרטען, דער נאַר... איך געה און וואַרף איהר אַרײַן אַ טוץ קושען... זי איז אַ טײַערע. (אָב.)

מרדכי: (שמעקט אַ פלעשעל) עס שמעקט מיט יי"ש, איז דאָס ווערליג געוויס ניט קיין יין נסך (גיסט זיך אָן שנעל אַ גרויסע גלאָז און שלינגט אַראָפּ, עס פערחאַפּט איהם דעם אָטהעם. וולאַדימיר קומט צוריק.)

וולאדימיר: פּעטער מרדכי, רופט איהר זי...

מרדכי: (טרערען פון די אויגען. קען ניט אַרויסרעדען אַ וואָרט) ע! מ מ מ!

וולאדימיר: וואָס איז? אונטערגעשפּאַרט אונטערן האַרצען?

מרדכי: פו! מאַלדײַך דאָס איז אַ משקה... איך האָב נאָר אַ שמעק געטהון, האָט מיר פערחאַפּט דער אָטהעם...

וולאדימיר: מע דארף ניט שמעקען, מע דארף טרינקען (גיסט אן, ביידע טרינקען) רופט זי אריין און זאגט איהר: אז מע געהט שוין יא אין וואלד, דארף מען ניט מורא האבען פאר'ן וואלף.

מרדכי: חאסיע, טאכטער! דו, נארעלע, קום אהער... איך בין טאקי מאטיע שטרייבעל, אבער א גנב, נאך ניט! חאסיע, זיי א גוטע, חאסיע (חאסיע קומט) חאסינו, פאלג א טאטען, פאלג א מאמען, פאלגט גוטע פרומע לייט, ווי די ווייבערשע מודה אני זאגט: אמן סלה נצח... איז זי ניט א מויד, קיין עין הרע, ווי א קוילעטש, אי, דלות, דלות (עסט און טרינקט.)

וולאדימיר: דעם אמת געזאגט, אסיא איז אקוראט פאר מיר. איך דארף האבען א פראסטע ווייב אהן צערעמאניעס... אנדערע דארפען האבען א געבילדעטען, פאר אסיען בין איך גוט אט אזוי ווי איך שטעה און געה... זי איז ניט ווי די צוקראבענע באַרישניעס און איך, איך קען נאר שפיעלען אין ביליארד... אבער אסיע: אז מע וועט דארפען, וועל איך זיין אפילו א איזוואשציק און וועל פערדיענען צום לעבען... ביזט א לעבעדיגע, א פריילינע, א לאך, א זינג, א שטיף... דאס האב איך ליעב, נאר, דו האסט מורא פאר זיי? העך זיי ווי די קאץ...

אסיא: ניט פאר זיי האב איך מורא, איך האב מורא פאר דיר?

וולאדימיר: אסיע, האסט מיך דען ניט ליעב?

אסיא: דיך ליעב האבען האב איך ניט מורא און חתונה האבען... האב איך מורא.. חא! חא! חא! אזוי גיך בין איך אויך א געשטודירטע באַרישניא געווארען און זאג שוין אויך: חתונה איז אן אנדער זאך און, דאס איז אן אנדער זאך... חא! חא! חא!

וולאדימיר: פעטער מאטיע, שידוך איז שידוך, לחיים (טרינקען ביידע) שלאגט איבער מיט א פאלע.

מרדכי: שידוך גאָר? אֵי חאַסיע, אַ קאַלטע שטיקעל עוף איז מאַקי געשמאַק אין מיטען וואָך אַן עוף! מיין טאָלצע וואָלט עס גאָר ניט געגלויבט...

וולאַדימיר: מיינט ניט. עס איז אַ שפּאַס, איך נעם אייער אַסיען?

מרדכי: וואָס הייסט, דו נעמסט? מע גיט איבער די הענד אַז מע נעמט, טאַקי גבירים, טאַקי קצינים, אָבער מאָלדייך וואָס. דאַרף איך אַן אידים אַ גוי? ביזט 25 יאָהר אַלט און נאָך ניט בר מצוה געוואָרען...

וולאַדימיר: איך ווער בר מצוה אפילו באַלד צו ליעב אַסיען...

אַסיא: טאַטע, וולאַדימיר, פאָלגט מיך און געהט ביידע פאַר דער חתונה אויסשלאָפען זיך, ווי גוטע מחותנים... און איך וועל דאָ אויף גיך אויפרוימען, וואָרום אויב זיי וועלען קומען און אונז דאָ טרעפען, וועלען זיי אונז אַלע מען אָבשפּיעלען אַ חתונה אָהן כלי זמר... ביידע גוט פערקנאַקט... חאַ! חאַ! זעה, ווי ער טופּעט מיט די פיס... (לאַכט).

וולאַדימיר: מאַמע, זאָג איך, אוים מוסר, איך האָב די עהרע איך איינצולאַדען אויף מיין חתונה, אַהאַ!...

מרדכי: מאָלדייך מיין חאַסיע, אַזאַ יאָהר מעג איך שוין האָבען... אֵי! עס האָט מיך צוואַרעמט פונקט ווי שמחת תורה... די פיס אַזוי גרינג, עס ווילט זיך פאָבריקיווען (וויל געהן. איז שכור) קינדער, איך האָב הנאה וואָס די גאַנצע פאַמאַליע של מעלה איז ניטאָ (זינגט אַ חסידטע, דע דע דעם... חי! חי! חי!

וולאַדימיר: (חאַפּט אונטער) דאַי דאַי דאַם (זיי נעמען זיך אַרום ביידע) אָט אַזאַ ווייב דאַרף איך, ניט אַ סאָראָקע אויף ספּרווישינעס. (זינגען) דעי דע דע דעם...

אַסיא: חאַ! חאַ! חאַ! אַיאָ עס איז שעהן? איך האָב ליעב צו זעהען אַז מע איז פריילאַך (זינגט פריילאַך: „האָפּ קומאַ, נאַ

זשורים, טודאַ סיודאַ פּאָוועֶרניס, אָט גאַקעֶשקי סקאָקאָם באָקאָם, פּעֶרעֶד מאָים קראָים אָקאָם". וולאַדימיר טאַנצט, ווי זי זינגט. מרדכי טאַנצט זיך בעֶוונדעֶר און זינגט אַ שטאַרקעֶר גלעֶקעֶל)

אָי! אַ שלאַג האָט מיך געֶטראָפּעֶן! זיי געֶהעֶן!

וולאַדימיר: שאַ! נאַר, וואָס האָסט זיך דעֶרשראָקעֶן? (גיסט זיך אָן אַ גלעֶזעֶל בראָנפּעֶן.)

אסיא: איך לויף עֶפּעֶנעֶן (נאָך אַ גלעֶקיל) טאַטעֶ, נעֶם דייַנעֶ שטיוועֶל... וולאַדימיר, רוים האָטש אויף די פלעֶשעֶר, (לויפט) וועֶמעֶן. וועֶמעֶן די כלה וועֶט מעֶן באַלד פעֶר־שלייַעֶרן (אָב. מרדכי זינגט זיך גוטמוטהיג: דעֶי דעֶ דעֶם, וולאַדימיר טרינקט)

פריידא: (ביַיז אין קאָרידאָר) וואָס איז דאָ פאַר אַן אילומינאַציעֶ באַ דיר? האַ! (פריידא און טראַכטעֶנ'ג, נאָך זיי קאַראַלינעֶ מיט מאַרק'ן, נאָך זיי אסיעֶ) איך האָב געֶזאָגט פריעֶר ניט אַנ־דערש. באַ אונז זיצעֶן געֶסט (קוקט זיך צו) ווער איז דאָס? האַ? מאָטיעֶ גאָר? וואָס עֶס האָט זיך מיר געֶ'חלום'ט די נאַכט און יעֶנעֶ נאַכט (מרדכי דעֶרשרעֶקט זיך, נעֶהמט זייַנעֶ שטיוועֶל אין ביידעֶ העֶנד, ציהט זיך אויס און בלייַבט שטיין).

קאַראַלינאַ: מאַמאַ, זעֶה, וואָס דאָ טהוט זיך אין זאַאל! אַזאַ עזות! אַזאַ חוצפה! זעֶה ווי זי איז אויסגעֶפּוצט! אָי! איך פעֶרשטיי פאַר וואָס עֶר האָט זיך אַזוי געֶאייַלט אַהיים....

פריידא: פלעֶשעֶר פון בופעֶט! אַן עוף אויפגעֶגעֶסעֶן! נו, דעֶר טראַכטעֶנבעֶרג, וואָס זאָגסט דו דעֶרצו? איך פרעֶג דאָך דיך: וואָס זאָגסט דו דעֶרצו?

טראַכטעֶנ'ג: דעֶר שלעֶפּעֶר אין מייַנעֶ טופליעֶס... זיי האָבעֶן דאָ געֶמאַכט אַ פּאָגראָם! סקאַנדאַל!

מרדכי: (שטויסט פון זיך אסיעֶן, וועֶלכעֶ וויל איהם ארויס פיהרעֶן) אַוועֶק! אַוועֶק פון מיר! איך בין אַליין מאָטיעֶ דעֶר תקיף!

פריידא: (וויינעֶנדיג) דעֶרהרג'ט מיך, איך קעֶן ניט פעֶרשטיין

וואס דאָ טהוט זיך בּאַ מיר אין שטוב! שנײַדט מיר אָב דעם קאָפּ — איך קען ניט פערשטײַן!

וולאדימיר: וואס איז דאָ שווער צו פערשטײַן? גאַנץ אײַנפאַך, איך האָב אַ שידוך געטהון....

מארק: ער איז גאַנץ אײַנפאַך בּעזויפען... אַ יונגער מאַן אין אַ'ן אַנשטענדיגעם הויז, זאָל זיך זאָוואָס ערלויבען — פוי!

וולאדימיר: דו זויפסט ניט מיט מיר, ווען מיר זײַנען בּײדע דאָרטען? דו ווײסט וואו....

קאראלינא: וואו מײנט ער, מארק? וואו איז דאָס „דאָרטען"!

(מארק בּערוהיגט זי.)

וולאדימיר: מאמא, אוים מוסר, איך געה חתונה האָבען!

פריידא: איך וועל דאָס ניט אויסהאַלטען! נעמט איהם צו פון דאַנען! אַי! ער פערבּעסערט זיך מיט יעדען טאָג.

טראבמענ'ג: פריידא, בּערוהיג זיך. קאראָלינע, וואו זײַנען אידרע פּיליולען? דאָ דאַרף מען האַנדלען ווי אַ קאַמער-טשעסקי מענש...

וולאדימיר: נו, יאַ, איך האָב געהאַנדעלט ווי אַ קאַמער-טשעסקי מענש...

מרדכי: דו זאָג מיר בּעסער, ווער איז אַ גנב? (שרײַט) ווער איז אַ גנב, האַ? מאַלדײַך דיר האָט גאָט געהאָלפען, אָבער ווער איז אַ גנב? אַמאָל בּיזט דו געווען יואָליק לאָקש און איצט בּיזט דו וועדליג אַ גאַנצער יאַ טעבּע דאָס מיט אַ פּרישצק! איך דאַרף ניט קײן אײדעם, וואס ווײסט ניט, ווי מע מאַכט מזונות אויף אַ רעגענבויגען... אַ איוואַן ווי דער טאַטע זײַנער, נאָר גאָר ניט, ווי זאָגט מען, כּסף מטהר אפילו ממזרים. הײַנט אַ פּשיטה שוין — דלות מײַנער....

פריידא: וואס טהוט זיך דאָ הײַנט? בּין איך בּײַ זיך אין דער הײם? פאַר וואס וואַרפט מען ניט אַרוים דעם שלעפּער! מארק, רופט אַרײַן דעם קוטשער....

טראַכטענבערג: נײַן! נײַן! אַ סקאַנדאַל!! גאַנץ יעקאַטערינאָס־לאַוו...

וולאַדימיר: איהר האָט מורא פאַר אַ סקאַנדאַל? איך נעם מאָרגען אַ דראָשקע און פאָהר אום מיט מײַן כלה אַ גאַנצען טאָג איבער'ן שטאָדט...

פריידא: צום צווייטען מאָל צייכענסט דו זיך היינט אויס. גנב! קאַטאָרזשניק! האַר אויס, איך וועל דיך חתונה מאַכען...

וולאַדימיר: אַסיאַ, וואָס האָסטו אַראָבגעלאָזט דעם קאָפּ? מײַן כלה מעג יעדען קוקען גלייך אין די אויגען.

קאַראָלינע: (וויינט) ער וועט אונז קאָמפּראָמעטירען... אונזער הויז... אונזער נאָמען....

מאַרק: דאָס איז זי שולדיג... זי איז שטענדיג אונפערשעהמט און פרעך..

פריידא: מילא פון איהר איז שוין ניטאָ וואָס צו רעדען (צו אסיע'ן) וואָס שטעהסטו? רוים דאָס אַלעס אויף און וואַן, אַרויס פון דאַנען! (אַסיע וויל רוימען, וולאַדימיר לאָזט ניט).

וולאַדימיר: רוימען מעגט איהר אַליין, זי איז ניט מעהר אײַער דיענסט — איך זאָג אײַך אָהן חכמות: זי איז מײַן כלה! (ווערט מעהר און מעהר שכּור).

מרדכי: ווערליג חאַסיאַ איז אַ מיידעל, מעגט איהר זיך ניט שעהמען מיט איהר... נעבאַך אין קבצנות, אָבער ווייטער. דלות מיינער. ער ווערט (בּי ל...בוויז ניכטער).

נישקשה, פריידא, מעגסט האָבען אַזאַ מזל, וואָס פאַר אַ מויד דאָס איז.

פריידא: אַזוי? הייסט עס, דו בּיזט זײַן כלה? ניט מעהר און ניט וועניגער, האַ?

אסיאַ: מומע, שרעקט אײַך ניט אומזיסט... ער ווייס היינט ניט וואָס ער רעדט... מאָרגען וועט דער טשאַד אַרויס פון זײַן קאָפּ, וועט ער זײַן אַן אַנדערער... (שמייכעלט) עס איז גאָר ניט, ער איז נאָר היינט אַ בּיסעל פער־

טשאַדעט... אין יעדען פאַל (טרעהרען שטיקען זי) לאָזט
מיך מאָרגען מיט'ן טאַטען, וועט געוויס זיין אויס...

וולאַדימיר: עס וועט ניט זיין אויס! איך האָב זי אונגליקליך
געמאַכט, איהר זייט אַלע עדות, און זי קען מיך אַריינ-
זעטצען אין אָסטראָג אפילו.

מרדכי: וועדליג וואָס מיינט ער דאָס, חאַסיע? (אַסיע פאַרדעקט
איהר געזיכט).

קאַראָלינע: פון וואָסערע זאַכען איך דאַרף הערען! איך וועל
פאַרברענט פון שאַנדע...

פריידא: (רוהיג) אָה! אַזוי ווייט האַלט עס שוין! הם! זי איז
אַ גוטע שטוקע (צו וולאַדימיר'ען) וואָס זשע האָסטו דו זיך
דערשראָקען, באַלוואַן? דאָס קען זיך טרעפען אין יעדע
רייכע הויז מיט יעדע דיענסט. דאַרויף זיינען זיי דיענסטען!
אַז זיי ווילען ניט זיין פאָרזיכטיג? דאַרפען די בעל בתישע
קינדער מיט זיי חתונה האָבען גאָר? יאָ, חאַסיאַ, דו
וועסט שוין מעהר ניט רוימען דאָ! נעהם באַלד צונויף
דיינע זאַכען און וואָן פון מיין שטוב, צוריק אין דאָרף!
און איך האָב געמיינט, אַזאַ יונגער גולם פון דאָרף, וועט
האָטש זיין אַן עהרליכע!..

אסיא: מומע עס איז אַן אמת, איך בין אַ דאָרפישער גולם,
איך בין דאָ ניט מעהר ווי אַ דיענסט... אָבער פון
עהרליכקייט רעדט בעסער ניט, מיר זיינען דאָ אַי
עהרליכע!...

פריידא: (אויסער זיך) וואָן! איך וועל ניט הערען, וואָס אַזאַ
סטערוואַ רעדט!

אסיא: (איראָניש) מומע, וואָס דאַרפט איהר זיך אָבעסען דאָס
האַרץ? איבער מיר וועט איהר דאַרפען נעהמען איבעריגע
פילוולען. איז דען כדאי? איהר ווילט איך זאָל געהען
צוריק אין דאָרף? נו, גיעה איך... עס איז אפילו אביסעל
צו שפעט, אָבער דאָס איז קיינעמס עסק ניט... נישקשה.

איך וועל איך ניט האבען, אָבער די מוהמע טאַלצע וועט קענען פאַרנעהמען אייער פּלאַץ. איך בעט אייך נאָר, בעצאָהלט מיר, וואָס מיר קומט... איך האָב ביי אייך געדינט 15 חדשים...

מרדכי: (שהוט אין די שטיוועל) אַ קבלת פנים פון טאַלצע'ן וועלען מיר ביידע האָבען... דלות!

פריידא: וואָס איהר קומט? איך זאָג דיר, אַ מצוה וועל איך פערדיענען! געמונען אין שטוב אַ גאָר נישט, אַזוי פיעל עמוטשעט זיך מיט איהר, געלערנט זי, געמאַכט פאַר מענש און בעצאָהל נאָך דערפאַר!

וולאדימיר: מאַמאַ, וועסט בעצאָהלען, ווי אַ טאַטע!

פריידא: יאָ, איך דאַרף איהר בעצאָהלען דערפאַר, וואָס זי האָט דיך פערפיהרט אין אַ זומפּ און האָט דיך נאָך אויסגעלערנט צו גנב'ענען אויך... עס איז איהר מלאכה, מיינסט איך ווייס ניט!

וולאדימיר: זיין אַ גנב האָט איהר מיך אויסגעלערנט... און חתונה האָבען מיט אסיע'ן וועל איך, איהר זאָלט אפילו אַלע שפּרינגען ביז דער סטעליע...

טראכטענב: איך האָב שטענדיג געמיינט, אַז אין די דאָזיגע זאַכען האַנדעלסט דו מיט'ן פּרינציפּ פון אַ קאָמערטשעסקען מענש — וואָס מיינסטו, האַנדעלסט אַ מציאה? וואָס געפעלט דיר דאָ?...

וולאדימיר: פּאַפּאַ, ווי לאַנג האָט זי דיר אויפגעהערט צו געפעלען?

אסיא: איך געפעל דעם פעטער נאָר אין קיך, אָבער ניט אין זאַל...

קאראלינע: מאַמאַ, זאָלען זיי געהען! וואָס צווינגט איהר מיך צו הערען אַזעלכע זאַכען?

מרדכי: ווערליג אידען, איך ווייס, ווי טאַקי אָהן אַ פּרוטה געלד

פריידא: א שעהנע משפחה! (צו וולאדימיר'ן) אידיאט, בעטראכט זיי מיט מיינע אויגען..

וולאדימיר: מאמא, אהן מוסר!

פריידא: א שעהנער יחוס!

אסיא: אייך געפעלט ניט די משפחה? איהר שטאמט פון א גרויסען יחוס? הא? נו, וואס זאל איך טהון, אז מיין מאמע ע"ה, האט געהאט די חוצפה צו זיין אייער שוועסטער?.. זי זאל מיך פרעגען, וואלט איך איהר ניט געראטהען צו קריכען אין אזא יחוס און אין אזא משפחה..

פריידא: איהר הערט אן עזות? דאס בעצאהלט זי אונז פאר אלע טובות!

אסיא: (שטאלץ) איהר האט מיר געטהון טובות? מומע, איך האב גענוג פון אייך איבערגעטראגען און גענוג געליטען, איך וויל ניט שווייגען מעהר, איך וויל אייך זאגען דעם אמת: אזעלכע בעלי טובות ווי איהר, מומע פריידע, זיינען דא א סך, אזוי ווי מיסט! יא! יא! עס איז דא גענוג בעלנים אויף אומזיסטע קנעכט און אומזיסטע דינסטען! א דאנק אייך פאר אזא טובה!... וולאדימיר, דו זאגסט, האסט מיט מיר א שידוך געטהאן.... (טרעהרען שטיקען זי) ווייס איך, וואס דארפסט דו מורא האבען? ווער בין איך? א דינסט, א קבצן'ס א טאכטער, אן ארעמע יתומה... אז מיר זיינען ניט פארזיכטיג, דארפען די בעלי בתים איבער אונז האבען יסורים? (שטאלץ) אבער דאך, דיין שידוך לאז איך אב! מיר געפעלט ניט אזא יחוס, אזא משפחה, אזא שוויגער! ר' מרדכי שטרייכעל, אהיים! אהיים! קיין קאראטשיקראק! (שלעפט איהם, גייען ביידע ראש, אלע ערשטוינט).

פארהאנג פאלט.

פֿיערטער אַקט.

אין אָרימער צימער, אויף אַ טיש ברענט אַ לאָמפּע, עטליכע ביליגע שטוהלען אַן אַלטע סאָפֿקע, אַ וואַנד־זייגער, אַ זאָקען־מאַשינע, צוגעדעקט מיט אַ ווייסען טיש־טוך, אַסיאָ זיצט בייַם טיש, אויף וועלכען עס ליגען אַ צעהן פּאָאר נייע זאָקען און זי „פּינישעט" מיט אַ נידעל די פֿערטיגע זאָקען. געגען טיש איז אַ פֿענסטער, דורך וועלכע מען זעהט, ווי עס הויבט אַן בּיסלאַכוויז טאָגען. לעבען אַסיע'ן שטעהט אַן אָרעמע וויעג, אין וועלכע עס ליעגט אַ קינד. אין אַ ווינקעל שטעהען מרדכי'ס שטיוועל. פֿויזע. עס איז אַזוי שטיל, אַז מע הערט ווי אויף'ן קאַמאָר שלאָגט דער „בּודילניק").

אסיא: (אַרבּייט זאָקען בייַם וויעג און זינגט) אַאַ! ליולי, אַ קאַטאָווי דולי, עטעלע קאַלאַטשי, שטשאָב ספּאַלאַ אוב דען אי אוב נאָטשי... די זומער־נאַכט איז אַוועק... און ער איז נאָך ניטאָ, האַ! (ווייט הערט זיך וולאַדימיר זינגט: „נאָטשי בעזאומניאַ") ער! ער!.. (לויפט פרעהליך עפענען די טהיר).

וולאדימיר: (שיכּור'לאַך, פון אָנפאַנג זעהר פרעהלאַך) אָה, באַבעשקע וואָס מאַכסט דו? (אומאַרמט זי) וואָס איז? ביזט אָנגעטהאָן גאָר? האָסט ווידער געוואַרט אויף מיר אַ גאַנצע נאַכט?

אסיא: יאָ, וולאַדימיר, איך האָב געוואַרט... שש! שריי ניט, ועסט אויפוועקען...

וולאדימיר: (שרייט) פע! איך האָב דיר אָנגעזאָגט, זאָלסט ניט וואַרטען אויף מיר מיט'ן עסען — און דו עסט ניט אָהן מיר... איך האָב דיר אָנגעזאָגט, זאָלסט ביי נאַכט ניט וואַרטען אויף מיר מיט'ן שלאָפען — און דו זיצסט גאַנצע נעכט... ווע'מען טהוסטו אַ טובה דערמיט?

אסיא: איך קען ניט שלאָפען, איך האָב מורא, געהסט אזוי שפעט... אפשר האָט וואָס פּאַסירט מיט דיר... אָדער מיך שרעקען נאַרישע געדאַנקען. חלילה, דו זאָלסט אַליין... געהסט אום שטענדיג אזא אומעטיגער, אָ, איך קען דיר גאָר ניט דערצעהלען, וועלכע שרעקליכע געדאַנקען פיר קומען...

וולאדימיר: אַן אומעטיגער! מיט וואָס קען איך זיך פרעהען? שלעפ מיר אַראָפּ די שיך!...

אסיא: (שלעפּט פון איהם לאַקירטע שיך) אָה, ביי דיר האָט גע־טרעשצעט אַ שוך... די לאַקירטע שטיבלעטען קאָסטען טהייער און זיינען ניט שטאַרק... אָי, וואָלאָדיע, דו זאָלסט וויסען וויפיעל איך טראַכט איבער פאַר אַ נאַכט דאָ אַליין מיט'ן קינד...

וולאדימיר: ווער הייסט דיך טראַכטען? טראָג אַרויס דאָס וויעג פון דאָרטען, דיין „נאַסליעדניצע" וועט מיך ניט לאָזען שלאָפען... (זי טראָגט אַרויס דאָס וויעג מיט'ן קינד צוריק).

אסיא: אוי! וואָלאָדיאַ, דו זאָלסט מיך ליעב האָבען מיט'ן קינד, וואָלסטו ניט געלאָפען פון דעם היים... (זיפצט) זאָג דעם אמת, האָסט מיך שוין מעהר ניט ליעב, האַ?

וולאדימיר: וואָס איז? ווילסט מיר זאָגען מוסר?... ווייסט דאָך ווי איך האָב ליעב מוסר (קען ניט אָבשפּילען דעם קראַגען) שפּילע מיר אָב דעם קראַגען... צום טייוועל! אַלעס איז ענג, ימוטשעט און בילינג — זיטצען אין דער היים! אין אזא היים בין איך געוואָהנט צו זיצען!

אסיא: (שפּילעט איהם אָב דעם קראַגען און העלפט איהם אויסטהאָן דעם זשילעט) וואָס בין איך שולדיג, וואָלאָדיע?

וולאדימיר: אַמאָל ביזטו געוועזען אַ פרעהליכע, לעבעדיגע באָבליושקע, מיט שעהנע ליעדער, אַ פרעהליכען געלעכטער און איצט, איך וועל דיר זאָגען דעם אמת, ביזטו געוואָרען

א צוקראכענע אידישע חאסיע... זינט דאס איז געבוירען געווארען, האסטו פערלארען די לעבעדיגקייט... טהוסט זיך קיינמאל ניט אן גוי מיר געפעלט, אלעם הענגט אויף דיר... אין שטוב שמעקט קינדלאך מיט ווינדלאך, ביזט שטענדיג פערזארגט, פערסאפעט און האסט קיין צייט אפילו א שפיעל טהון זיך, א שטיעף טהון... (לאזט אראב זיין שיכור'ן קאפ) זאג אליין, נאך וואס דארף איך דאס גאר אין גאנצען.

אסיא: איך ווייס, מיר זיינען דיר איבעריג... אבער וואס קען איך טהון? איך זאל ניט האבען דאס קינד, וואלט איך געגאנגען דיענען... (טרעהרען אין דער שטימע).

וולאדימיר: דיענען? וולאדימיר טראכטענבערג'ס ווייב דיענען? זאל איך קראפירען פריהער... נאר! ניט דאס מיין איך.

אסיא: גלויב מיר, איך וואלט אליין געוואלט זיין לוסטיג און פרעהלאך און געפעלען דיר ווי פריהער... אבער אז דאס הארץ איז שטענדיג אזוי פערביטערט... נאר, איך זאל דיר ניט געפעלען, וואס דארף איך לעבען גאר אויף דער וועלט?

וולאדימיר: (הירזשעט פון פריידע) אהא! (דערזעהט מרדכי'ס שטיוועל) שא! וועמענס שטיוועל איז דאס?

אסיא: (פלוצלונג פרעהלאך) אהא, שטיוועל! דא נעכטיגט איינער.

וולאדימיר: ווילסט מיר דערשרעקען? נאר, וואלסטו מיט מיר אזוי געווען בעווארענט, ווי איך בין בעווארענט מיט דיר... האסט א גאסט? ר' מאטי שטרייבעל איז שוין געוועזען דא, הא?

אסיא: יא, דער טאטע איז געקומען נעכטען בייגאכט... ער שלאפט אין קיך (צייגט אויף דער צווייטער טהיר) ער איז זעהר שפעט געזעסען און גערעדט אויף דיר... ער האט

מיך געבעטען, ווען דו וועסט קומען, זאָל איך איהם אויפוועקען...

וולאדימיר: איך וועל האָבען צייט מאָרגען איהם אָבגעבען זיין קבלת פנים... איך וויל שלאָפען... גיעב מיר אַ קוש...

אסיא: (קוּשט איהם) אָי! וואָלאָדיע, האָסט ווידער געטרונקען בראַנפען... (ליידענשאַפטליך).

וולאדימיר: וואָס דען ווילסטו, איך זאָל טרינקען וואַסער?

אסיא: אָי, וואָס וועט זיין פון דיר? וואָס וועט פון דיר זיין?

וולאדימיר: ווילסט מיר זאָגען מוסר? איך האָב פון וויכטיגערע פערזאָנען, ווי דו ניט געוואָלט הערען קיין מוסר... איך זאָל וועלען הערען מוסר וואָלט איך זיך ניט געוואַלגערט איצט דאָ צווישען שלעפער. פערשטאַנען? האַלט דאָס מויל! (געהט אָב, באַלד צוריק) זאָלסט מיך מאָרגען פריה אויפוועקען... זיי וועלען מאָרגען דאָ אַלע זיין! זיי וועלען מאָרגען אַלע משוגע ווערען! איך האָב צו די טראַכטענבערגס געשריבען אַזאַ בריעף... עס וועט זיי אָנטרייבען אַ פולען בויך מיט ווינד... דו הערסט, דו? פארגעס ניט מיך אויפוועקען... (אָב, באַלד צוריק.) איך וויל אויפ'ן בעט פרישע וועש, אז ניט וועל איך ניט קענען אנשלאָפען ווערען... (אָב.)

אסיא: באַלד! (ווישט, נעמט פון קאָמאָד אַ לײַלאַך און ראַש אָב. מרדכי שטעקט ארויס פון אנדער צימער זיין קאָפּ, דאן שטרעקט ער ארויס אַ האַנד און האַפּט ווינע שטיוועל, ווערט צוריק פערשוואונדען.)

וולאדימיר: (פון אַנדער צימער) יאָ, יאָ! גענוג, איך וויל פערשפאַרען די טהיר. מען זאָל זיך דאָ ניט רוקען און ניט שטערען מיר דעם שלאָף (אסיא קומט צוריק, מען הערט, ווי ער פערשפאַרט די טהיר).

אסיא: (פערלעשט דעם לאָמפּ, בלייבט שטעהן אין מיטען צימער.)

(פאָט: עפענט שטיל די טהיר און קומט אריין שוין אין די שטיוועל בעמערקט אסיא'ן)

מרדכי: ביזט שוין אויפגעשטאַנען, חאַסיע? וואס איז עפּעס אַזוי פריה? ביזט געראָטען אין מיר. איך וואָלט געווען אַ גרויסער בריה, ווען איך וואָלט טרעפען מיין גליק... חאסיע, האסט אַ פּנים שלעכט געשלאָפען, זעהסט אויס נאָך אַ סך ערגער ווי נעכטען... אֵי, מאַלדריין אז מען גיט אויף דיר אַ קוק, מעג מען יאָ מאַכען די ברכה: ברוך אתה ד' שלא עשני אשה... האסט שלעכט געשלאָפען, האַ?

אסיא: יאָ, טאַטע, עס שלאָפט זיך עפּעס ניט... וואס ביזסטו אויפגעשטאַנען אַזוי פריה?

מרדכי: מיינסט איך בין ערשט אויפגעשטאַנען? די דאגות, מיט די צרות מיט'ן דלות לעגען זיך שטענדיג שלאָפען מיט מיר און יעדע מינוט צובורקען זיי מיך... איך האָב שטילערהייט אָבגעגאָסען נעגעל־וואסער, האָב אויף גיך אָבגעדאַווענט... אפילו מעמדות שוין אויך אָבגעזונגען (בעטראַכט וולאַדימיר'ס שיך) זעהסט, ער דאַרף טראָגען טהייערע שציגעלעטען מיט אַ גלאַנץ און דו געהסט כמעט באָרוועס... איך האָב שוין נעכטען געזעהען דיין הולך. אֵי, דלות!...

אסיא: אַ דאגה איז מיר, הלואי וואָלט איך קיין אנדערע צרות ניט געהאַט... עס איז דאָך זומער. איך וועל ניט קריגען דעם קאַטער... (אסיא געהט אין דער טהיר פון וואַנען ער איז געקומען) איך וועל צושטעלען קאַפע....

מרדכי: מאַלדריין דו אַרבייטעסט זאָקען און ער געהט אום „אויף פראָחאָדקע", — האַ? (קוקט אויפ'ן קינד) זעהסט אַ קורנאָסע נעזעל... פונקט אזא קוואָסאָלקע וועדליג ביי פערילען... חאסיע, דו הערסט? חי! חי! אַ קוואָסאָלקע...

(אסיע קומט צוריק).

אסיא: איא, א שעהן קינד? און איך ווייס ניט, צו ער האט דאס ליעב צו זיין... איך האב זי א נאמען געגעבען עטעלע נאך דער מאמע ע"ה.

מרדכי: נאך אליין ווערליג א קינד און האט שוין א קינד... ביזט דאך מאלדייך נאך קיין אכצעהן יאהר ניט אלט... האסט קיין צייט ניט געהאט — הא? דארפסט עס נויטיג? דלות, דלות...

חאסיע: א מאל פלעג איך דיך פרעגען די קשיה, איצט פרעגסט דו מיך די זעלבע קשיה.... א וועלט פול מיט קשיות... (נעמט ארויס פון קאמאד א ווייסען פארוסינעם קאסטיום) איך געה איהם א פארוסינעם קאסטיום... נאר צונעהען קנעפלאך וועט ער שוין היינט קענען אנטהון, עס וועט זיין א הייסער טאג... (זעצט זיך נעהען) דערצייל מיר בעסער, וואס טהוט זיך אין קאראטשיקראק... אקסאנא יאחרימענקעס האט נאך ניט חתונה געהאט? דארטען בליהט איצט יעדע זאך און עס וואקסט... און דא ווערט יעדע זאך פערטרוקענט און פערוויאנעט. אי! אז איך דערמאן זיך, בייגק איך זעהר נאך מיינע יונגע יאהרען...

מרדכי: דו הערסט דיבורים פון אן אלטע יודענע... אי, דלות.

אסיא: אי, מאנכעס מאל בייגק איך זעהר נאך אונזער דארף. טאטע, די ווינשעל בוימער בליהען נאך? (פערטראכט זיך) יא, טאטע, בא אונז אין גארטען איז דאך אויך געווען א ווינשעל בוימעלע...

מרדכי: ווייס איך, די ציגע האט זי שוין לאנג צוגריזעט, ניט געבליעבען קיין זכר... נו, און ווערליג די רייכע קרובים, גאר ניט הא?

אסיא: א רחמנות אויפ'ן בוימעלע. עס וואלט נעוואקסען און געבליהט, ווען מע זאל עס ניט צוגריזען... אי, א סך

בוימעלאך ווערען צוגהוזעט... (פויזע) דו פרעגסט אויף די קרובים? אבגעזאגט זיך אין גאנצען, ווילען ניט הערען, ניט זעהען... מיינער האט מיך געווט, איך זאל זיי געהען בעטען. ע... האט מען געהייסען דעם קוטשער מיך ארויסטרייבען... טאטעניו, ביזט זעהר א גוטער, וואס דו ביזט געקומען... איך האב קיינעם ניט, צו וועמען אפילו א ווארט אויסרעדען, א חוץ מיין עטעלע... אבער איך רעד צו'ן איהר און זי פערשטייט ניט... (מאכט זיך פריילאך) מיר וואלט זיך זעהר געוואלט מאכען צוליעב אזא גאסט ווי דו א'ן אנבייסען מיט פאראד... ער, מיינער, פיהלט זיך אויך גוט און ווערט אויפגעלעגט, ווען ער עסט א גוטענקע זאך... איך וואלט געגאנגען איינקויפען וואס מע דארף נאר... ע... די זאקען איז נאך פריה אבצוטראגען און עס איז זעהר ווייט... ער, קען זיין, האט אין קעשינע געלד, נאך איך וויל איהם ניט וועקען... טאטע, אפשר האסט דו געלד, לאי מיר אויס דערווייליע, איך וועל דיר שפעטער אבגעבען...

מרדכי: מאלדייך א שאלה! וואס הייסט, איך וועל זיך לאזען אין אזא וועג אהן געלד? (שיט אויס פון א לעדערנע בייטעל קליין געלד אויפ'ן האנד) זעהסט? צוויי צוואנציגערס, א גריוועניקע, א קאפיקע, צוויי אלטע פיטאקעס נאך פון קאטארינעס צייטען... מחשבת'ן, איך האב לאנג געוואלט פרעגען: ווער איז געווען פריער די קייסערטע קאטערינא די צווייטע, צו דער מלך אלכסנדר מוקדון? מאלדייך, חאסיע, וויפיעל ווילסט דו?

אסיא: איך וועל נעמען בא דיר צוויי צוואנציגער, איך וועל דיר שפעטער אבגעבען...

מרדכי: מאלדייך נישקשה, ביזט א בטוח בא מיר...

אסיא: (נעמט א קאשעק) דער בעקער באהגט מיר, נאר אין יאטקע קען איך ניט קריגען קיין קרעדיט... מיינער

בײַזוערט זיך, אז ער געהט האָבען זײַ מורא אָבזאָגען...
אַז איך דאַרף בעטען אָהן געלד, דערשרעק איך זיך...
טאַטע מאַמער װעט זיך דאָס קינד אויפחאַפּען, װעסט
דו מוחל זײַן דאָס צװאױגען... און, יאָ, אֶפשר װעט ער
אױפשטײַן. װעסט דו איהם זאָגען: קאָפּע שטײַט אויף
דער קעראָסינקע... (פרײַלאַך) זײַט געזונד, ר' מאָטיע!

מרדכי: (לאַכט) גאָה געזונטערהײַד (אסיא אָב) נו, יאָ! זי אַרבײַט
נעבאַך שװער און ער שלאָפט... אַזױ שפּעט שלאָפען!
דער למד װאָװניק מײַנער, איז מכתמא דרײַ מאָל אין
װאָך עובר זמן קריאַת שמע... (שטעלט זיך אָב לעבען דער
מאַשינע) און דאָס איז די מאַשינע װאָס מאַכט זאָקען...
איך האָב נעכטען געזעהען װי חאַסיע אַרבײַט... די
מאַשינע מאַכט טשיק, טשאָק! און פון הינטען קריכט
אַ זאָק...

װלאַדימיר: (פון שלאָף צימער) חאַסיע, װיפיעל איז דער זײגער?
קײנער האָט ניט געפרעגט אויף מיר?

מרדכי: אַזױ פיעל געשעפטען, מאָלדײַך, — נאָר מע פרעגט
אויף איהם.

װלאַדימיר: עי! אַסיאַ! װער דבר'ט עם דאָרטען?

מרדכי: דאָס בין איך בכבודי ובעצמי... חאַסיע איז ניטאָ
אין שטוב.

װלאַדימיר: האַ? (מרדכי שװײַגט און װינקט חיטרע) װאָס איז
דאָרט פאַר אַ רוח?

מרדכי: אַ שעהנער שלום עליכם... אַי! ער האָט אויפגעװעקט
דאָס קינד (װיגט דאָס קינד און זינגט) אַאַ ליולי, די מאַמע
איז געגאַנגען האַנדלען אַציגעלע מיט אַװיגעלע, שלאָף
זשע קלײנער יונגעלע... מײדעלע, מײַן איך (װלאַדימיר
קומט אין אַ רוסישע העמד, אָהן אַ פּידזשאַק, ער טהוט אָן באַלד
די שטיבלעטען.)

וולאדימיר: אָי! אַ גאַסט אַראָפּגעפאַלען פון הימעל... וואָס מאַכט אַ יוד? (גיט איהם די האנד.)

מרדכי: פריער גיט אַב נעגעל וואַסער, נאָכדעם וועסט דו מיר געבען „שלום".

וולאדימיר: נעגעל וואַסער? יאַלד, איך האָב קורצע נעגעל, דאַרף איך זיי ניט אָבגיסען. (ווכט אין אלע קעשינעס) וואָס איז דאָס פאַר אַ שוואַרץ יאָהר! מיר דאַכט זיך, איך האָב נאָך געהאַט עטליכע פּאַפּיראָסען. וואו איז אַסיע?

מרדכי: געגאַנגען אין מאַרק...

וולאדימיר: אין מויל פּאַסקודנע, איך וויל רויכערען איך שטאַרב... אין מאַרק! איך וויל טהיי! טפו! ניט איין פּאַפּיראָס.

מרדכי: וועדליג חאַסיע זאָגט, שטייט קאַפּע...

וולאדימיר: נו, יאָ, איך וויל טיי, שטעהט קאַפּע! (ווכט) ע! ר' הערט זשע! ר' זיינט זשע מוחל, איהר האָט ניט קיין קליין געלד בא זיך? איך דאַרף האָבען פּאַפּיראָסען און אַסיע איז אַוועק אין מאַרק מיט'ן גאַנצען פּאָרטמענע מיט געלד... זי וועט קומען, וועל איך אייך אָבגעבען...

מרדכי: זי האָט ניט גענומען דעם פּאָרטמענע דיינעם, גיב נאָר אַ קוק דאָרטען...

וולאדימיר: (בייז) נו, גיכער, גיט זיך אַ קראַץ דאָרטען.

מרדכי: (נעמט ארויס די געלד) וועדליג איך האָב אין גאַנצען אַ גריווענקע, צוויי פּיטאַקעס, מיט אַ קאָפּיקע.

וולאדימיר: 14 קאָפּיקעס הייסט עס... איך דאַרף 15! נו, זאָל שוין זיין. געהט אַריין אָט דאָ אַנקעגען איז אַ קלייטיל און נעמט אַ צעהנדליג פּאַפּיראָסען „סולטאַן"...

מרדכי: אָט האָסט דו דיר די קאָנאַטשעיסטיווע... אָי! אַן עבירה די פּיטאַקעס (אָב).

וולאדימיר: אַז מיין ברועף האָט ניט משוגע געמאַכט דעם פּאַפּאַ מיט דער מאַמאַ, מיט דער גאַנצער משפחה, ווייס

איך שוין ניט וואָס מע מהוט... (קוקט אויפ'ן זייגער)
אפשר איז נאָך פריה... און וואָס וויל מאַטיע שטריי־
כעל?... געקומען אויף קברי אבות? אַי, שאַ! אפשר
וואָלט געווען אַ פּלאַן? פאַר וואָס ניט?... זאָל זי זיך
דורכפאָהרען אַביסעל אין קאַראַטשיקראַק צו איהר פּאַפּאַשאַ
און איך וועל דאָ מיט מיין פּאַפּאַשאַ קומען צו אַ פּאַראַ־
לעל... און טאַקי אַ ביסעל זיין פריי... אָברוהען זיך...
יאָ! וואַלאָדקע, האָסט אַ גוטען קאָפּ! (גיט זיך אַ פּאַטש איבער'ן
שטערן) וואָס? מע וועט מאַכען שטיק? היים איך פאָהרען
און שטיל! אַהאַ! אָט קומט ער...

מרדכי: (קומט מיט פּאַפּיראָסען) האַ? אַבעלסט שוין? הבשיט,
ווען האָסט דו געדאַבענט?

וולאַדימיר: איך שטעה אויף אַ געדאַבענטער..

מרדכי: ווערליג מעשה גוי גאַר, האַ?

וולאַדימיר: פּע! איך האָב פיינט מוסר

מרדכי: ווערליג דער גרויסער גביר וואָס די ביזט — ביזט דו
ניט קראַנק דאַבענען!...

וולאַדימיר: איך האָב פיינט רעליגיאָן מיט פאַנאַטיזמוס...
איך האָב זעהר פיעל שמערץ וואָס אייער חאַסיע האַלט
פון די זאַכען... אַז איך בין אין דער היים — ערלויב איך
ניט ליכט בענטשען מיט די אַלע חאַשמענדרייגנעס! וואָס
האַלט איהר די פּאַפּיראָסען? (רייסט אַרויס די פּאַפּיראָסען)

מרדכי: ווערליג איך זעה, זייט איהר דאָ גוט אויף צרות האַ?

וולאַדימיר: יע! די טראַפּטענבערגס זיינען ברוגז... קיין געלד
ניטאָ, וואָס צו פאַר'משכן'ען איז שוין ניטאָ... זיי דערק
קענען מיך ניט... אויף קאַראַלינעס חתונה האָט מען
מיך ניט איינגעלאַדען... איז דאָס ניט אַ שווייניערייַ?
אַלץ דערפאַר וואָס איך האָב חתונה געהאַט מיט אייער
טאָכטער, אַ שעהנער שידוך! (אסיע קומט מיט'ן קאַשעק און
הערט די לעצטע ווערטער.)

אסיא: טאטע, ער זאגט, אז מע האט אים געפעלט שוין אויך ניט דער שידוך? דאס מאכט ער שפאס. וולאדימיר, וואס ביזט דו אזוי פריה אויפגעשטאנען? מע האט דיך ניט געלאזט שלאפען?

וולאדימיר: איך ערווארטע היינט עפּיס געשעפט... דערווײַלע זיץ איך שוין אשעה אהן טיי...

אסיא: ווילסט גאר טיי? שטענדיג טרינקסט דו דאך אין דער פריה קאפע.

וולאדימיר: קאפע גאר! שעהנע קאפע בא דיר! ציקאריע מיט לאקריצע! נו! זאל זיין קאפע....

אסיא: איך האב געזאגט דעם טאטען: קאפע איז דא...

וולאדימיר: אז עס איז דא, דארף דאך אימיצער מיר דער־לאנגען צו גיין?

אסיא: איך דערלאנג שוין... (געהט מיט'ן קאשעק אין קיך אריין) מיר וועלען היינט האבען א ווארעמעס... פס! דריי גע־ריכטען... אלעס וואס דו האסט ליעב... (אב.)

מרדכי: איך האב שוין חרטה אויף דער גאנצער נסיעה... אי דלות, דלות...

וולאדימיר: האט צייט אקערשט, עס קען נאך ארויס א פלאן.

מרדכי: אי, טאקי? מאלדייך, דו קענסט פערדיענען א גרויסע מצוה... מיין טאלצע, דו ווייסט דאך... און טאקי דער דלות, עס איז ניט אויסצוהאלטען, וואסזשע הא? (אסיע קומט מיט א פאדנאס.)

אסיא: קאפע... א ריינע סאלפעטקע... פרישע בײגעל... סוויוקעס, פון דיינט וועגען אראפגענומען פון'ם מילך... דאס איז דיר, טאטע, קאפע... (מרדכי זופּט ושאדנע.)

וולאדימיר: וואס דארף דא שטיין דאס וויעג, צוליעב אן ארע־מאט? א וויעג דארף שטיין אין שלאף צימער, ניט דארט וואו מען עסט און מענשען זיצען (אסיע טראגט ארוים דאס וויעג.)

ר' מרדכי שטרייכעל'ס ערציהונג! (אסיע קומט צוריק, ער טרינקט און עסט.)

אסיא: וולאדימיר, איך האב געענדיגט דיין פארוסינעם קאסטיום.

וולאדימיר: א שעהנער קאסטיום! א פארטאש א שניידער האט צוגעשניטען און זי האט צונויפגעשטשאבעט... א זאק!

אסיא: נארעלע, זומער גייען אלע אין וואלוועלע פארוסינעגע קליידער.

וולאדימיר: אמאל געהאט רייכע שיינע קליידער... געווען דער ערשטער פראנט אין יעקאטערינאסלאוו און מע האט מיר טאקי אבגעגעבען כבוד. איצט דערקענט מיך קיינער ניט... נאר דערפאר, ווייל איך האב מיט דיר חתונה געהאט...

אסיא: וואס זאל איך טהון, וולאדימיר? גאט זאל מיר שיקען דעם טויט, וואלסט דו פון מיר פטור געווארען... אי! איך וואלט נאר ניט געוואלט מיין קינד זאל בלייבען א יתומה...

וולאדימיר: באלד איז בא איהר שטארבען, פטור ווערען. איך מיין נאר אזוי אויף א צייט... איבערווארטען... אונזערע וועלען גיך בעסער ווערען... איך האב זיי געשריבען א שרעקליכען בריעף... אסיא, בא מיר איז געבליבען, דו זאלסט דערווייליע נעמען יינע זאכען, דאס קינד און פאהרען מיט'ן טאטען אהין, דאס הייסט אין דארף, אין קאקאראטשיקראק (מרדכי און אסיא ערשטוינט.)

אסיא: הא? צום טאטען גאר? וואס מיינסט דו דאס?

וולאדימיר: איך מיין נאר איבער זומער, דארט איז איצט ווי אויף א דאטשע. ע...! פרישע לופט.... געזונד פאר דיר און פאר'ן קינד... וועסט זיך אברוהען.... דא ארבייטעסט דו טאג און נאכט בא די זאקען און אז דו פערדינסט דריי קערבלאך א וואך איז דאס א גליק... מיט איין זעץ אויפ'ן בילארד פערשפיעל

איך מעהר ... דיר געפעלט דאך קאראטשיקראק. (אסיא שווייגט.)

מרדכי: וועדליג איך זעה פערשטייסטו לגמרי ניט וואס דו האסט אנגעבאלבעט. א גרינגע הלכה מאלדייך צום טאטען ... אונזער גאנצע דירה איז איין גרויסער חדר מיט א אויוועז אין מיטען שטוב ... פול מיט הוילע פופקעלאך. און נאך א שטיף מאמע טאלצע דערצו. וואס מיינסט דו בא מיר איז דארט כצפיחת בדבש הא? און וואס וועט מען קייען?

וולאדימיר: ווייס איך, ביי אסיע'ן שפיעלט א גרויסע ראלע עסען. מיר מאכט זי קאטלעטען, א ביפשטעקס, און אליין עסט זי טהע מיט א שטיקעל ברויט, און ווידער ווי באלד נאר עפעס, וועל איך צושיקען געלד ...

אסיא: זאל זיין דארט וועט מיר זיין גוט, וואו אין א גן עדן ... אבער וולאדימיר, איך וועל דארט ניט קענען לעבען אהן דיר ... דא ווארט איך אויף דיר ביז דריי, ביז פיער אזייגער אין דער פריה, אבער איך ווייס, דו וועסט דאך קומען. אהין וועסטו ניט קומען צו מיר (טרעהרען שטיקען זי.)

וולאדימיר: ע! עס איז נאר אן איינגערעדטע זאך ... עס איז ניטא וואס צו רעדען: מוזט פאהרען און גענוג ... איך קען מעהר ניט איבערטראגען ...

אסיא: (רוהיג) איך מוז? אויב דו ווילסט מאכען א סוף, אן ענדע. וולאדימיר, זאג מיר גאנץ אפען, וועסט ניט דארפען מיט מיר א סך מענה'ן ...

וולאדימיר: ווער זאגט דען: א סוף אן ענדע? אפשר דא ביזט דו מיר א ביסעל נמאס געווארען, אבער אז דו וועסט זיין דארט, קען זיין וועל איך ביינקען נאך דיר ... איך ווייס איצט ניט, וואס שפעטער וועט זיין ... יא! עס קען זיין, איך וועל ביינקען אז דער רוח וועט נעמען ... ווארום, ווי איך האב נאר אטראכט

געטהון, האָב איך שוין אָנגעהויבען בײנקען... אסיא,
איך בײנק שוין, ווי איך בין אַ איד (נעמט זי צו זיך אויף
די קניע און קושט מיט ליעבע) קיצקע, ווער וועט דאָ מיך
נאָך אזוי ליעב האָבען, ווי דו? (דריקט צו זיך אסיען.)

מרדכי: אין מיטען דרינען קושען זיך גאָר! פע! אלעס וואָס
ער טהוט איז ווערליג מעשה גוי... אַ חילול השם!...

אסיא: זאָג דעם אמת: איך מיט עטלעכע זײנען דיר גוט נמאס
געוואָרען?

וולאדימיר: אָה! דו הער בעסער, וואָס פאַר אַ בריף איך
האָב געשריבען צו די טראכטענבערג'ס (נעמט ארויס אַ
פאפיר) דאָס איז אַ קאָפּיע... ר' הערט זשע, ר' זײט זשע
מוחל! ר' זאָגט זשע פעטער, איך מײן אייך... איהר
מעגט אויך הערען... (לעזט) „מאָרגען באַ נאכט וועט מען
מיך געפינען אַ דערשאָסענעם."

אסיא: (טויט ערשראָקען) איך האָב שטענדיג מורא, זאָלסט זיך,
חלילה, עטוואָס ניט אָנטהון... (לויפט און זוכט אין זײנע קליידער)
ער האָט אַ רעוואָלווער! טאַטע, ער האָט אַ רעוואָלווער!

וולאדימיר: שאַ! זאָל איך קרענקען, נאַר! וולאדימיר איז ניט
דער מענש, וואָס גיעהט זיך שיסען — עס שרײבט זיך
נאָר אזוי... שאַ! הער: ע... מיך געפינען אַ דער-
שאָסענעם..."

אסיא: (ווישט) אי, וועה איז מיר.

וולאדימיר: (לעזט) „די אלגעמײנע פעראכטונג און פערפאָלגונג
האָבען מיך געטריעבען צו פערצווייפלונג. מײן בלוט
זאָל פאַלען אויף די קעפּ פון מײנע עלטערן. זיי זײנען
פעראנטוואָרטליך פיר מײן פריהצײטיגען טויט. וולאדימיר
טראכטענבערג"... „אַ קאָפּיע פון דעם בריף וועט מען
באַ מיר געפינען נאָך מײן טויט."

אסיא: אי, איך קען ניט הערען... (פערשטעלט איהם דאָס מויל)
איך קען דאָס ניט הערען!

וולאדימיר: נאר, דאָס שרײַב איך דאָך אונמיסטען... שטעל זיך פאָר, ווי זיי וועלען זיך דערשרעקען. ניט מײַן טויט. נאָר דער סקאַנדאַל און פעראַנטוואָרטליכקײַט.

מרדכי: וועדליג וואָס איז דאָס? איך, מאָלדײַך, פערשטײ ניט די גאַנצע מעשה...

מארק: (קלאַפּט אין טיער) קען מען אַרײַנגײן? דאָ וואָינט וולאַדימיר טראַכטענבערג?

וולאדימיר: (מיט שמחה) אַ דעלעגאַט פון דאָרט (מאַכט זיך ערנסט ש! (הוסט) הם! (אַסיאַ עפענט די טיער, מאַרק אַרײַן מיט אַ פּאָרטפעל) מע האָט געשיקט צו מיר הא? האָסט גערעזען מײַן דאָקומענט?

מארק: יאָ! געהאַט דאָס פערגניגען (קוקט זיך אום מיט אַ גרימאַסע) או! די גאַנצע משפּחה... זײַנען זיי דײַנע קאָנספּיראַטאָרס אין דעם שאַנטאַזש? הער מיך אוים. דו מיינסט פאַר אַזעלכע בריף וועט מען דיר געבען געלד! דער טאַטע דײַנער איז אַ מענש מיט אַ פּרינציפּ... און די מאַמאַ האָט ליעב זאָגען מוסר, אָבער געלד גיט זי ניט... מיט אַזעלכע בריף וועסט דו ניט אויסנאַרען קיין געלד...

וולאדימיר: איך בעט דיך, געה ניט אַוועק... דער בריעף איז געווען מײַן לעצטע האָפנונג און איצט... אַסיאַ, געה אַרײַן אין קיך (אַסיאַ אָב) מיר איז אַזוי ניט גוט. איך בין אַזוי אונגליקלאַך... וואָס זאָל איך טהון? איך קען שוין ניט מעהר... עס איז צו שווער פאַר מיר. איך האָב ניט פון צרות וואוהין אַהין טהון זיך, זיץ איך אַלע נאַכט דאָרט... דו ווייסט, וואו מיר פלעגען אַמאָל ביידע זײַן... איך שפּיעל און זינג דאָרט אַזעלכע אומעטיגע ליעדער, אַז די מאַמזעלען וויינען, איך וויין, דער בופעטשיק וויינט... אַלע געסט בעדויערן דעם רײַכען טאַטענס קינד, פּאַטשען מיר בראַוואָ און איך בארג בא זיי אַמאָל אַ פּאָר רובעל... איז דאָס אַ לעבען? מאַרק, הער, ווי

מיינסט דו ? איך וויל זי אוועקשיקען... זאל זי דער פאטער צונעמען פון דאנען... אפשר דערזויילע ווי עס איז... הא ?

מארק: דאס רעדסט דו ווי א געשעפטס מענש (אנגערייש) אהא ! זיי זיינען דאך געקומען (מארק לויפט צום טיער, אנגעקומען פריידא און טראכטענ׳ג) שש ! מאכט איך קאלטבלוטיג... אלעס איז אין ארדנונג... פאפא, איך וועל דאס בעארבייטען ווי איין אלטער אדוואקאט. און וואו איז קאראלינע ?

פריידע: זי וועט באלד קומען. פונקט איצט איז געקומען קאלבאסין מיט א וויזיט. און וואו איז ער ? ניט האבען אויף דער מאמע קיין רחמנות, אי ! איך וועל חלש׳ן...

טראכטענ׳ג: איהר ווייסט דאך, ווי זי נעמט זיך באלד צום הארצען... אי ! א מוטער, דאס איז די שווערסטע פאראלעל. נו, ער לעבט דאך... מיר וועלען זעהען, מיר זיינען דאך קאמערטשעסקי מענשען.

מארק: שש ! פאפא, מע קען זיי יעצט ניט שיידען (זאגט איהם עטוואס שטיל) מאמא, ער שיקט זי א וועק צוריק צום פאטער, איך האב געוואוסט, אזא ראמאן וועט בא איהם לאנג ניט דויערן.

פריידא: טאקי ? ענדליך ארומגעקוקט זיך ? אי, וולאדימיר, זעה וואוהין דו ביזט פעווארפען געווארען און צו וואס די ביזט געקומען ? האסט עס נעדארפט הא ? א טאטענס א קינד, טראכטענבערג׳ס זון ? שיסען זיך גאר ! פארוואס קומט אונז אזא סקאנדאל ?

מארק: וולאדימיר, געה צו דער מאמא, וואס זיצט דו ?

וולאדימיר: זי וועט מיר זאגען מוסר.

טראכטענ׳ג: אבער, מרדכי, דו דארפסט וויסען אין קאמערציע איז אזא פרינציפ ! ווארט איז ווארט...

מרדכי: נו, יא ! וועדליג מענשען, וועדליג יודען... טאקי קאמערציע...

טראכטענ׳ג: איצט קומט די צווייטע פאראלעל: וואס וועט זי זאגען ?

וולאדימיר: אַז איך זאָג: זי פאָהרט, פאָהרט זי... (קאַראָלינע קומט ערשראָקען)

קאַראָלינע: נו, מאַרק! (ער דערציילט איהר אין דער שטיל.)

טראַכטענבערג: נײן! אַ קאָמערטשעסקי מענש האַנדלעט ניט אַזוי... איך דאַרף הערען בײדע קאָנטראַגענטען... ווי זאָגט איהר, מאַרק?

וולאַדימיר: (שרײט) אַסיאַ, קום אַהער (אַסיאַ קומט).

פריידא: אױ! עס האָט מיר אַ שטאָך געטהון אין האַרצען, ווען איך האָב זי דערזעהען... אױ! אױ!

טראַכטענבערג: קאַראָלינאַ מע האָט פאַרגעסען נעמען דער מאַמאַ'ס פּילוּלען...

פריידא: זי האָט שעהן אָבגעדאַנקט... אַרויסגעשלעפּט פון דער בלאָטע, געמאַכט פאַר אַ מענש... אַזאַ געמײנע פרוי! (טראַכטענבערג און מאַרק בערוהיגען זי.)

אסיא: יאָ, איך לייקען ניט, איהר האָט מיך געמאַכט פאַר אַ מענש...

פריידא: נו, יאָ! דערפאַר האָסט דו מיר בעצאָהלט...

אסיא: איך האָב בעצאָהלט אַיאָ? זעהט איהר, מומע, און איך האָב בײַ אײַך געדינט 15 חדשים און איהר האָט מיר מײַן בלוטיג-פערהאָרעוועטעס געלד נאָך ניט בעצאָהלט.

פריידא: דו הערסט? איך האָב געוואוסט פריער אַזאַ ווי זי קען מאָגען צוויי מאָל... מיר האָבען אָבער די קוויטאַנציע פון דער פאָסט... דו האָסט איהם אָנגעלערנט ער זאָל מאָנען דאָס געלד, אָדער פערקלאָגען דערפאַר וואָס איך צאָהל ניט מײַן שנור און מײַן דינסט, דאָס וואָלט געווען זעהר שעהן! האָב איך איהם בעצאָהלט, ווי דו האָסט געפאָדערט פיער רובעל אַ מאָנאַט, געשיקט איהם פאַר 15 חדשים 57 רובעל... דרײַ רובעל אָבגערעכענט פאַר דער וואַזע וואָס דו האָסט צובראָכען...

אסיא: זעהסט דו, וולאַדימיר, דאָס פערדריסט מיך... אַזאַ

געלד... און... איך האָב ניט געוואוסט... אָבער וואָס איז איצט דער חילק?

וולאדימיר: איך האָב דיר געוואָלט זאָגען, אָבער איידער איך האָב זיך אַרומגעקוקט, האָט זיך געטראָפען אַ סיבה און עס איז געוואָרען אוים געלד...

טראכטענ'ג: וואָס דאַרף מען זיך יעצט קריגען און רעדען פון פערגאַנגענע זאַכען? נאָמיר רעדען פון געשעפט — ווי קאָמערטשעסקי מענשען... ווילסטו פאָהרען מיט דיין טאַטען אַהיים? (זי שווייגט) איך וויים, דער גרעסטערפּרינציפּ איז מענשליכקייט, אַ יונגע פרוי, אַ קינד, נו! איז נאָך אַ פּאָאר רובעל! פערלאָזטו זיך אויף מיר און אויף מרדכי'ן? (זי שווייגט).

מרדכי: חאַסיע, דעם אמת געזאָגט, זועדליג וואָס האָ? ער איז מיר שטענדיג ניט געווען געפעלען... פרעג איהם, צו האָט ער היינט געדאַווענט, צו האָט ער אָבגעגאָסען נעגעל וואַסער? נו, מאָלדייך, וואָס דאַרפסט דו איהם? ר' יואל איז מרוצה איצט געבען 50 אָדער 60 רובעל... און שפּעטער ביים גט 200 רובעל דיר און הונדערט קערבלאַך פאַרען קינד.. נאַר, קומסט מיט אַזאַ אוצר געלד, וועסט דאָך ביי טאָלצען זיין דערבעסטער גאַסט, מאָלדייך, די 200 און די 100 וועט מען דיר געבען ביים גט.

וולאדימיר: וואָסער גט! וואָסער קאַץ!... אַסיא, איך וויל זאָלסט פאָהרען נאָר דערוויילע, אויף אַ צייט.

אסיא: וולאדימיר, אַז איך וועל דאָ ניט זיין, וועסטו פערגעסען אויף מיר און אויף'ן קינד... איך וועל ניט קענען לעבען אָהן דיר! איך וועל ניט קענען לעבען אָהן דיר!

וולאדימיר: ע, נאַרישקייטען!... איך הייס פאָהרען!... נו? (זי שווייגט) דערוויילע פאָהר!...

מארק: געוויס, נאָר דערווילע, אַרומקוקען זיך... דורכפאָהרען זיך אַביסעל (שטיל צו פריידע'ן) זאָל זי נאָר אוועקפאָהרען, מיר וועלען עס מאַכען ווי מען דאַרף.

וולאדימיר: אסיא, וואס שווייגסטו?

אסיא: וואס קען איך זאגען?.. ווי דו פערשטעהסט, וולאדימיר...

וולאדימיר: אסיא, דו פאהר, וועסט זעהען, איך וועל גיך אליין קומען נאך דיר... אז דו ביזט דא, שטעהסט דו מיר אין וועג...

אסיא: וולאדימיר, איך וועל דיר ניט שטעהען אין וועג.

וולאדימיר: וועסטו פאהרען?

אסיא: דו ווילסט ניט, איך זאל זיין דא, וועל איך דא ניט זיין...

קאראלינע: בראוואָ! וולאדימיר איז וויעדער אונזערער. (צו אסיע'ן) מאדאם, איהר האנדעלט זעהר פראקטיש. פאפא, גיט געלד ר' מרדכי און שליסט געשעפט...

טראכטענ'ג: מען דארף זיך ניט צושרייבען פארמאלנע? (מארק שאקעלט מיט'ן קאפ) נו. מרדכי, זעה זשע... איך גיעב דיר געלד, אבער... (גיט איהם געלד).

מרדכי: (ענטציקט) מאלדייך און וואו איז עפעס גאט? ווערדליג אידען, מענשען..

וולאדימיר: ר' מרדכי, איך וויל איהר זאלט דינגען א בויד... אויב עס איז מעגליך אויף רעסארען.

מרדכי: מאלדייך א בויד גאר? וואס דארפסטו איבעריגע הוצאות.

וולאדימיר: נישקשה, דער פאפא וועט בעצאהלען עקסטרא איא? און איך מיט קאראלינע'ן וועל באלד פאהרען און קויפען פאר אסיע'ן און פאר'ן קינד פערשיעדענע זאכען (טהוט אן א פידזשאק) קאראלינע, האסט עפעס ממתקים? מען דארף איהר קויפען א רייזעטאש און אזעלכע בלויע וועג־ברילען פון'ם שטויב... אסיא, דערפאר וואס דו וויינסט ניט, וועסטו קריגען ביים געזעגנען זיך אזעלכע קושען, אז דו וועסט מיך געדענקען...

אסיא: וויינען גאר? אז מען פאהרט צו א טאטען צו גאסט וויינט מען?

וולאדימיר: מאמא, דו ביזט א גוטע, וואס דו זאגסט מיר ניט קיין מוסר (אומארמט די מוטער) פאפא, גיעב־זשע ר' מרדכי'ן א פינפערעל אויף א בויד, זיי דארפען ניט פאהרען ווי שלעפערס. קאראלינע, דו געהסט? איך בין שוין ווידער וולאדימיר טראכטענבערג! אסיא, איך קום באלד, איך וועל דיר קויפען פיעל גוטע זאכען... מארק, ווי מיינסטו, ביים גרעק סטאפעלטאקי קען מען איצט קריגען ווייגטרויבען?

מרדכי: וועדליג עס וואלט א סך גלייכער געווען, זאלסט איהר קויפען א פאאר שיך.

קאראלינע: (נעהמט וולאדימיר'ן געארמט) פערבלאנדשעטער זוהן, ביטע... מאמא, מארק, קומט, איהר געהט? איהר האט זיך שוין גענוג ערגיערריגט, וואס נאך? (וולאדימיר זינגט שטיל: „נאטשי בעזאומניא", ביידע אב.)

פריידא: יא, איך געה...

אסיא: ווילט איהר אפשר פריהער זעהען אייער איינקעל? עס קען זיין, איהר וועט זי שוין קיין מאל ניט זעהען...

פריידא: אן אונגליק, איך זאג דיר!... דיין גט זאל מיך אפילו קאסטען טויזענדער... ביז מיין טוידט וועל איך דיר דאס ניט פערגעסען!

אסיא: ביז מיין טוידט? מומע, איהר וועט ניט דארפען קיין לאנגען זכרון...

מארק: (שטיל) מאמא, זייט דאך פראקטישער.... (לויט) מיט וועמען שטעלט איהר אייך קריגען? א גליקליכע רייזע. מאדאם... (פיהרט פריידע'ן) מיין ראטה, מיר זאלען אלע דא זיין, זי ארויסבעגלייטען און איהם באלד צונעהמען... מיט זיין שוואכען כאראקטער, קען מען ניט זיין זיכער (ביידע אב) פאפא, נו?

טראכטענב׳: מרדכי, דא האסטו עקסטרא פינף רובעל... (קוקט אויף אסיע'ן מיט פעראכטונג) טראכטענבערג האט גענוג

געלד צו ערלויבען זיך האָבען אביסעל א פיינערע שנור...
חוצפה פון שלעפער! (אב ביזז).

מרדכי: חאסיע, מיט אזא אוצר געלד אין קאראטשיקראק, וועסטו
לעבען ווי א גראפינע... מיר וועלען קויפען נאך א ציג...
וועסט ניט דארפען בענשען ליכט בגנבה... טאלצע קוקט,
וועלכע פאמיעשטשיקעס פאהרען דאס פון בארג אין
א בויד? מאטיע מיט חאסיען... חי! חי! חי! אזוי
וועדליג גבירים אין א בויד... חי! חי! דלות, דלות!

אסיא: (טרויעריג) יא, אין א בויד, ווי גבירים... טאטע, האסט
נאך עפעס קליין-געלד?

מרדכי: צוויי פיטאקעס מיט א קאפיקע.

אסיא: איך וויל אבקאכען דעם וואַרעמעס און האב פארגעסען,
אז מיר האבען גיט קיין סירניקלאך... זיי זיך מטריח, טאטע,
דא איז אנטקעגען א קלייטעל... נעהם די פראסטע, די וואל-
וועלע, פאר א קאפיקע גיבען זיי צוויי פעקלאך און פאר ביידע
פיטאקעס וועלען זיי דיר געבען גאנצע צעהן פעקלאך...

מרדכי: מאלדייך פאהרסט אוועק, נאך וואס דארפסטו אזוי
פיעל סירניקלאך...

אסיא: נאך וואס זאל מען זיי איבערצאהלען? געה, טאטע, זיי-
זשע מוחל. (געהט און ברענגט דאס קינד).

מרדכי: ניט באשערט צו האבען נחת פון די אלטע פיטאקעס...
תיכף ומיד.. חלילה ניט פערליערען דאס געלד (האלט
מיט'ן האנד די קעשינע, אב.)

אסיא: (בעטראכט לאנג דאס קינד) נו, עטעלע, דיין הערצעלע
פיהלט גאר ניט? אי, קינד, די מאמא דיינע דארף דיר
עפעס זאגען, נאר דו וועסט ניט קענען פערשטעהען —
בעסער פאר דיר... עטי, דיין מאמע געהט אוועק פון
דאנען וויים, זי איז פאר יעדען א צרה, אן אונגליק..
זי איז פאר אלעמען אן איבעריגע.. יא עס איז דא
אזעלכע אונגליקליכע, אז זיי זיינען קינדער, זיינען זיי

איבעריגע אין שטוב און אז זיי זיינען גרויסע, זיינען זיי איבעריג אויף דער וועלט... א גרויסע וועלט און קיין פלאטץ פאר זיי איז ניטא... יא! קינד מיינס, דיין מאמע איז אן איבעריגע, זי געהט אוועק, אבער ניט אליין, זי נעהמט דיך אויך מיט... יא. דיך אויך!.. וואלט דען פאר מיר ניט בעסער געוועזן, מיין מאמע זאל מיך געוועזן נעהמען מיט זיך? בלייבען א יתומה? פון וויעג אן שוין מוטשען זיך אויף דער וועלט? ניין! ניין! דו וועסט ניט בלייבען קיין יתומה, איך נעהם דיך מיט! דו וועסט געה־ען מיט מיר, מיט מיר! (א געוויש) שא! דער טאטע געהט (אב אין שלאף־צימער, מרדכי קומט מיט סירניקלאך) איצט זיך געהען אנטהון ווי ער האט ליעב.

מרדכי: חאסיע, ביזט דארט? אט האסטו סירניקלאך (לעגט זיי אויפ'ן טיש) איך געה שוין מכח א בויד און נאך היינט ווערליג וואס א גוטע שעה. חי! חי! דו הערסט חכמים? מאלדייך איך וואלט דען ניט גערארפט בעצאהלען פון מיין קעשינע „ש" קערבלאך, ווען איך זאל האבען, אבי פטור ווערן פון אזא איוואן? קומען זיי, די שוטים און צאהלען מיר נאך צו... דאנקען גאט, חאטש איין מאל געטראפען. קומען צו טאלצען מעשה מענש... חאסיע, איך געה און דו מאך זיך פארטיג צום וועג! דו הערסט?

חאסיע: (פון שלאף־צימער) יא, טאטע, איך הער. איך וועל זיך דא פארטיג מאכען...

מרדכי: אי! אזא אוצר מיט געלד אומטראגען מיט זיך... איך וועל דאס בעסער האלטען אין דער אנדער קעשענע (לייגט דאס געלד איבער) וואו האלט מען, למשל, אז מען האט ווערליג א צעהן טויזענד קערבלאך? א מאראקע (אב, אסיא קומט, זי איז שוין אין די מאלערוסישע העמד און קלייד, ברענגט לעגטעס, קארעלען, ענדיגט דא איהר טואלעט).

אסיא: דער טאטע איז אוועקגעגאנגען? פריהער פון אלץ

פערשפאַרען די טהיר (זי פערשפאַרט די טהיר) איצט וואָס ?
יאָ, איצט מאַכען דעם געטראַנק... איך בין ניט, ווי
די געשטופעלטע, איך זשאַלעווע ניט... צעהן פעקלאַך
(אַב מיט די סירניקלאַך אין קיך אַריין, רעדט פון דאָרט) פע ! עס
שמעקט אַזוי מיאוס, ווי דאָס לעבען פון אַן אָרעמע יתומה
(אַסיע קומט צוריק) איצט אָנטהון זיך, ווי ער האָט ליעב....
איך וויל היינט זיין וויעדער אַ האָחלושע... (קוקט אין שפי=
געל) איך זעה טאַקי אוים שעהנער אין די קליידער...
מיך פערדריסט זעהר, וואָס ביי אידען בעגראָבט מען ניט
אין מלבושים... רויטהע לענטעם פאַסען אַזוי צו אַ בליי=
כען פנים. אָבער מען וועט דאָס אַלעס פון מיר אַראָב=
נעהמען און מען וועט אָנטהון תכריכים... איך האָב גאָר
ניט צוליעב וואָס לעבען, נאָך וואָס מוטשען זיך און פאַר=
שטערען אַנדערע דאָס לעבען ? און דאָס קינד ? איך וועל
דאָס קינד ניט לאָזען אַליין. עטעלע, איך קען דיך ניט
פרעגען, אָבער גלויב מיר, איך מיין דיין טובה... איך
ווייס שוין גוט, ווי אַן אָרעמע יתומה מוז לעבען אויף דער
וועלט, ניין קינד, דיר וועט זיין בעסער, ווערסט שטאַרבען
צוזאַמען מיט מיר, מיט דיין אונגליקליכע מאַמע.. יאָ,
עטי, יאָ ? (פויזע) אָי ! מען וועט אונז ביידען בעגראָבען
אין איין קבר און אויף אונזער קבר וועט אפשר אויס=
וואַקסען אַ בלימעלע מיט צוויי צווייגלאַך, און דאָס
בלימעלע וועט מען רופען אסיאַ און עטי". ווילסטו
שטאַרבען מיט מיר ? (דריקט דאָס קינד צו זיך און וויינט)
ווי אַזוי ?... אויך איהר געבען סם ? אַזאַ עופעלע ! ניין
סם ניט, סם ניט ! בעסער דערשטיקען זי... אָי, וועה איז
מיר, וואָס פאַר אַ מאַמע קען האָבען האַרץ דאָס צו טהאָן ?!
דאָס קינד קוקט צו מיר מיט ליעבע, לאַכט צו מיר, זי
גיט מיר איהר הענטעלע איך זאָל עס קושען (קושט איהר
הענטעלע) פאַרוואָס ? ווער קען וויסען ? אפשר וועט זי האָ=

בען מעהר גליק פון איהר מאמען? עטילע, אויף דיר וועט זיך גאט דערבארעמען... קינד מיינס, דו לעב, יא, דו לעב. (דריקט דאס קינד צו זיך) אי! ווי טהייער קינדער זיינען בא א מאמען! א יונגע מאמע, א נארישע מאמע, און דאך א מאמע... עטילע, דו וויינסט? דיין מאמע האלט דיך איצט צום לעצטען מאל אויף איהרע הענד. איך געזעגען זיך מיט דיר אויף עוויג... מארגען, אז דו וועסט זיך אויפכאפען פון שלאף, וועלען דיינע אויגעלאך מיך שוין ניט געפינען... וועסט וויינען און דיין מאמע וועט דיך שוין ניט וויעגען מעהר, וועסט מיך רופען און איך וועל מעהר ניט קענען קומען צו דיר... קיין מאל ניט, קיין מאל ניט! (דריקט דאס קינד, געהט איבערן צימער און זינגט: „אי, מאמא, מאמא, נע ווידאי מענע זאמוזש", וויינט.) זיי געזונד, עטעלע! אי! ער קען זיך באלד אומקעהרען (קושט דאס קינד און לעגט אין וויעגעלע) שטעלען זיך זיי אין וועג? ער קען מיאוס ענדיגען, ניט אומזיסט האט ער א טראכט געטהאן פון שיסען זיך. קומט נאר איין מאל דער געדאנק, קען מען פון איהם זיך ניט בעפרייען... זינד ער האט מיר דערצעהלט פון די סירניקלאך, קען איך דאס ניט פערגעסען... (קוקט אין פענסטער, א קאטערינקע שפילט) אה, זעהסט, א קאטערינקע! אקוראט! הם! אזוי איז עס, דא שטארבט מען, און דארט שפילט א שארמאנקע.. מארגען וועל איך שוין ניט זיין און די קאטערינקע וועט שפילען ווי תמיד. הא? די צייט שטעהט ניט (אב אין קיך. די קאטערינקע שפיעלט נאהענט פון „טראוויאטא", ווען די קאטערינקע הערט אויף שפיעלען. קומט אסיא צוריק. שטעהט שטיל זעהר בלאס.) אי, אאי! מיר דאכט זיך איך וועל ניט קענען אויסהאלטען... איך ברען... איך וועל מוזען שרייען... (לעגט זיך אויפ'ן קושעטקע, אין קרעמפפס) אי! איך זאל קענען צומאכען די אויגען און אנשלאפען ווערען אויף

אייביג... ניין! ניין! איך וויל איהם חאטש נאך איין מאל זעהען... וועט עס איהם פערדריסען? וועט ער וויינען? ער איז ניט קיין שלעכטער... אי שלעכט, איך ברען, איך ווער פערברענט. הא? (הערט זיך צו) אימיצער צוגעפאהרען? (מיט פרייד) ער! דאס איז ער... (בלייבט שטיל).

וולאדימיר: (קלאפט איין טהיר) קו! קו! קו! קו! קו! עי, אסיא, וואס האסט זיך פערשפארט דארטען? עפען! נו, שוין! אסיא געהט לאנגזאם עפענען עפען! זעה נאר! (וולאדימיר אריין, מיט א רייזען-טאש, ברילען, פיעל פעקלאך. זעהר פרעהלאך) זעה, וואס איך האב איינגעהאנדעלט! וויינטרויבען אויך געקריגען... אונזערע אויך דא... זיי לאזען מיך ניט אב אויף איין טריט... וואס איז דיר, אסיא? אי, וועה איז מיר! וואס שמעקט דא, סירקע? (זעהר ערשראקען).

אסיא: (שטיל) גאר ניט, נאר, שרעק זיך ניט, א פעקיל סירניקלאך אריינגעפאלען אין וואסער.

וולאדימיר: עס איז א ליגען! (לויפט אין קיך) פערגיפטעט! לויפט צו די אויסערע טהיר) גיכער! מיין אסיא, האט זיך פערגיפטעט! (לויפט צו אסיא'ן) וועה איז מיר, וואס האסטו דאס געטהאן? וואס האסטו געטהאן?

אסיא: (פאלט אויף דער קושעטקע) דו האסט געוואלט, איך זאל דא ניט זיין מעהר, וועל איך ניט זיין... אי! וולאדימיר איך ברען! איך ברען!

וולאדימיר: (אין טהיר) מארק, אין גאטעס ווילען, גיכער נאך א דאקטאר! (לויפט צו אסיא'ן) אח, אסיע, וואס האסטו געטהאן? (וויינט ביטער, מראכטענבערג, פריידא און קאראלינא קומען אלע זעהר ערשראקען. גאנץ וויט, וויעדער די זעלבע שארמאנקע).

אסיא: און וואו איז דער טאטע? ניין, איך מיין מיין טאטע... וולאדימיר, שטעל אנידער דאס וויעגעלע מיט'ן קינד נעהענטער צו מיר (גרוזאררי ברענגט דאס וויעג, פאלט צו

צום קינד און וויינט) אָי. וולאַדימיר, איך וועל שוין קיין מאָל ניט זעהען אונזער דאָרף... וולאַדימיר, איך האָב ניט געמיינט, דו וועסט אַזוי וויינען... (זי גלעט מיט'ן האַנד זיין קאָפּ). איך בעט דיך פאַרגעסט ניט דאָס קינד... (מרדכי לויפט אַריין) אָי! אָי!

מרדכי: (ערשראָקען) וואָס איז אַ...י? אַזוי פיעל מענשען ביים טהיר... אָי וועה איז מיר...

אסיא: איך בין קראַנק, טאַטע.. אָי! איך שטאַרב.. איך וויל, דו זאָלסט נעהמען דאָס קינד אַהין... די יתומה נעבאַך...

קאראלינע: (וויינט) איך וועל נעהמען דאָס קינד... אַסיאַ!

אסיא: ניין, דאָרט אין דאָרף... בעסער ביי דער מומע טאָלצע... זי איז דאָך אַ מאַמע... אָי! איך געדענק, אַז איך בין געווען אַ קינד, פלעג איך זיצען אַליין ביים טייך, אַריינוואַרפ'ן אַ שטיין אין וואַסער און פלעג וואַרטען... דער שטיין פלעגט פערזונקען ווערען, ווי איך זינק איצט אין דעם אָבגרונד פון טוידט... און אַ ווינטעלע פלעגט לויפען פון די אַלטע בוימער צו דעם טרוקענעם קאָמיש און מיר פלעגט זיך אויסוויזען, ווי אימיצער שעפּטשעט דאָרטען: אַסיאַ, ניטאָ שוין! (שטילער) אַסיאַ ניטאָ שוין! (גאַנץ שטיל) אַסיאַ.. ניטאָ... שוין (שטאַרבט).

וואלדימיר: אַסיאַ! אַסיאַ! אונגליקליכער מענש וואָס איך בין! פערלאָרענער מענש וואָס איך בין! איך האָב עס ניט געמיינט! איך האָב עס ניט געמיינט! איך האָב עס ניט געוואָלט (וויינט פערצווייפעלט) איך האָב דיך ליעב געהאַט, אַסיאַ. איך האָב דיך ליעב געהאַט...

מרדכי: ווי אַ בוימעלע איז זי געוואַקסען דאָרט און דאָ איז דאָס בוימעלע אָבגעבראָכען געוואָרען... אָי מיין אָרעמע יתומה'לע... (וויינט ביטער, אַלע וויינען, מארק קומט מיט אַ דאָקטאָר).

(שאַרמאַנקע)

פאָרהאַנג.